

Uradni list

Evropske unije

C 172

Zvezek 51

Slovenska izdaja

Informacije in objave

5. julij 2008

<u>Obvestilo št.</u>	Vsebina	Stran
III	<i>Pripravljalni akti</i>	
	ODBOR REGIJ	
	74. plenarno zasedanje 9. in 10. aprila 2008	
2008/C 172/01	Mnenje na pobudo Odbora regij – Reforma proračuna v spreminjajoči se Evropi	1
2008/C 172/02	Mnenje Odbora regij – Strategija za najbolj oddaljene regije: Dosežki in prihodnji izzivi	7
2008/C 172/03	Mnenje Odbora regij – e-Vključenost	12
2008/C 172/04	Mnenje Odbora regij – Zelena knjiga o mestnem prometu	17
2008/C 172/05	Mnenje Odbora regij – Prihodnji skupni evropski azilni sistem	24
2008/C 172/06	Mnenje Odbora regij – Politika evropskih pristanišč	29
2008/C 172/07	Mnenje Odbora regij – Celostna pomorska politika za Evropsko unijo	34
2008/C 172/08	Mnenje Odbora regij – Bela knjiga – Skupaj za zdravje: strateški pristop EU za obdobje 2008–2013	41
2008/C 172/09	Mnenje Odbora regij – Strategija širitve in glavni izzivi za obdobje 2007–2008 – Države kandidatke	45
2008/C 172/10	Mnenje Odbora regij – Obravnavanje izziva pomanjkanja vode in suše v Evropski uniji	49

Cena:
18 EUR

(Nadaljevanje na naslednji strani)

2008/C 172/11	Mnenje Odbora regij – Tretji zakonodajni paket: Evropski trgi z električno energijo in zemeljskim plinom	55
2008/C 172/12	Mnenje Odbora regij – Strategija širitve in glavni izzivi za obdobje 2007–2008 za potencialne države kandidatke	60
2008/C 172/13	Mnenje Odbora regij – Polna udeležba mladih v družbi	65

III

(Pripravljalni akti)

ODBOR REGIJ

74. PLENARNO ZASEDANJE 9. IN 10. APRILA 2008

Mnenje na pobudo Odbora regij – Reforma proračuna v spreminjajoči se Evropi

(2008/C 172/01)

ODBOR REGIJ

- meni, da je nujno ohraniti močan politični in gospodarski okvir, ki bo srednje- in dolgoročno imel dovolj sredstev, da prek skupnih politik izraža skupno voljo;
- meni, da mora prihodnji evropski proračun temeljiti na pristoynostih EU, opredeljenih v Lizbonski pogodbi, in načelu subsidiarnosti, ter da mora odsevati obogatitev pravnih podlag Pogodbe; zavrača predpostavko o tekmoivanju med obstoječimi politikami in novimi področji delovanja EU ali novimi politikami, ki so posledica novih globalnih izzivov;
- poziva, naj se pri obravnavi proračuna EU upošteva postopen proces integracije, s predvidevanjem eksperimentalnih ukrepov EU; poziva k jasnemu odmiku od sedanjega trenda zmanjševanja proračuna EU;
- zahteva, da se cilj, izkoristiti ves potencial, ki izhaja iz upravljanja na več ravneh, postavi v ospredje strategije reforme proračuna EU, in poudarja, da regionalne in lokalne oblasti lahko znatno prispevajo k snovanju, načrtovanju, sofinanciranju in izvajanju evropskih politik;
- izraža posebno zaskrbljenost, da bi morebitna vnovična nacionalizacija politik, ki jih financira Unija, lahko prinesla zgolj nezadostne in neučinkovite odgovore, ki bi na ravni Evropske unije ne bili skladni, ali izgubo učinka vzvoda finančnega posredovanja Unije;
- ponovno poudarja, da bi bil stabilen večletni finančni okvir, za obdobje, ki bi bilo znatno daljše od petih let, bistven pogoj za zagotovitev učinkovitosti delovanja Evropske unije, zato predlaga, da se programsko obdobje podaljša na 10 let, s tem, da se vsi zneski v celoti dodelijo samo za prvih pet let in da se za nove potrebe dodelijo vsote iz rezerve, na primer v deležu 25 %, na podlagi dejanske vmesne ocene; ta rešitev bi pomagala zagotoviti skladnost z mandatnimi obdobji v institucijah EU;
- meni, da mora nov sistem financiranja proračuna EU temeljiti na transparentnosti in na lastnih sredstvih, ki so jamstvo za pravičnost, solidarnost, stabilnost, preglednost, jasnost, natančnost in preprostost, ter da mora biti kolikor mogoče brez izjem;

Poročevalca: Michel DELEBARRE – župan mesta Dunkerque (FR/PES)
Luc VAN DEN BRANDE – poslanec flamskega parlamenta (BE/EPP)

Referenčni dokument

SEC(2007) 1188 konč. – sporočilo Komisije *Reforma proračuna v spreminjajoči se Evropi* – Javni posvetovalni dokument v zvezi s pregledom proračuna za 2008/2009

Politična priporočila

Reforma evropskega proračuna, krepitev Evrope

ODBOR REGIJ

1. ocenjuje, da mora biti reforma proračuna EU, zato da bi se ambiciozno odzvala na pričakovanja Evropejcev, najprej namenjena kreptivi demokratičnega pakta zaupanja, ki povezuje državljane z Unijo, in s tem obnovitvi partnerstva med institucijami, ki so odgovorne za politike na različnih ozemelskih ravneh;

2. poudarja, da si Evropska unija prizadeva, da bi bila svetovni referenčni model na področju blaginje in kohezije, pri katerem se evropski politični koncept spaja z zaščito identitet udeleženih ter spodbujanjem udeležbe in demokracije na lokalni in regionalni ravni;

3. je prepričan, da je dodana vrednost Evropske unije v miru, zaščiti in stabilnosti, ki jih zagotavlja državljanom; možnosti, ki jih daje Evropejcem, da lahko v celoti razvijejo svoj individualni potencial onkraj nacionalnih meja in na evropski ravni pri oblikovanju evropske zavesti in solidarnosti med državljani različnih narodnosti in kultur s spodbujanjem ekonomske, socialne in ozemelske kohezije; v ustvarjanju prostora, ki Evropejcem omogoča ohranjanje trgovanje na enotnem trgu in uporabi skupnega pristopa pri soočanju z izzivi 21. stoletja;

4. ugotavlja, da je izziv pri pregledu proračuna prav v tem, da se omogoči napredovanje tega gospodarskega in družbenega modela, tako da se prepreči spodkopavanje njegovih temeljev in v večji meri izkoristi ozemelsko bogastvo Evrope in njene raznolikosti, zlasti kulturne, v prid njene kohezije;

5. meni, da je nujno ohraniti močan politični in gospodarski okvir, ki bo srednje- in dolgoročno imel dovolj sredstev, da prek skupnih politik izraža skupno voljo, ki teži k uresničevanju zastavljenih ciljev;

6. poudarja veljavo proračuna EU, ki je – ker temelji na načelih solidarnosti in stabilnosti njenega večletnega finančnega okvira ter na načelu, da za uporabo sredstev iz tega proračuna veljajo pogoji – bistven element zagotavljanja učinkovitosti ter prostorske in časovne kontinuitete delovanja Evropske unije;

7. je prepričan, da večletni finančni okvir Evropske unije zagotavlja ohranjanje strateške usmeritve glede glavnih evropskih političnih smernic ter gotovost decentraliziranih naložb;

8. zato ponovno poudarja svojo podporo novi Pogodbi, ki pomeni napredek v procesu evropskega povezovanja, ker krepi, posodablja in celo na novo opredeljuje politike, ki so že v središču evropske izgradnje, obenem pa druge pomembne politike prenaša v pristojnost EU;

9. meni, da mora prihodnji evropski proračun temeljiti na pristojnostih EU, opredeljenih v Lizbonski pogodbi, in načelu subsidiarnosti; ter da mora v skladu s potrebami odsevati obogatitev pravnih podlag Pogodbe; zavrača predpostavko o tekmovanju med obstoječimi politikami, katerih cilji so še vedno aktualni, in novimi področji delovanja EU ali novimi politikami, ki so posledica novih globalnih izzivov;

10. poziva, naj se pri obravnavi proračuna EU upošteva postopen proces integracije, da bi temeljil na izvajanju ukrepov v korist socialne, ekonomske in ozemelske kohezije;

11. želi, da bi bil prihodnji proračun EU sposoben omogočiti eksperimentalne ukrepe EU;

12. trdno verjame v potrebo, da se v splošnem okviru proračunskih omejitev sprejme celovita vizija vseh javnih ukrepov in financ na evropski in nacionalni ravni ter na ravni lokalnih in regionalnih oblasti. Vanjo bi bilo treba poleg subvencij vključiti tudi druge načine financiranja, vključno z davčnimi ukrepi, ter upoštevati posredovanje drugih finančnih partnerjev, kot je na primer Evropska investicijska banka;

13. meni, da je cilj reforme proračuna EU jasen: Evropski uniji je treba omogočiti finančne pripomočke, skladne s političnimi, gospodarskimi, družbenimi in ozemelskimi nalogami in perspektivami, ki jih Uniji določajo Pogodbe, ter jo opremiti s preprostim in preglednim sistemom, ki bo državljanom omogočal jasno razložiti evropsko dodano vrednost;

14. meni, da mora Evropa izkoristiti to priložnost, da bi postala skladnejša politična celota, ki ji bodo naši državljani pripadali s ponosom in ki jim bo dajala zaupanje v prihodnost ter v njihove odnose s svetom.

Lokalne in regionalne oblasti, partnerji pri spreminjanju Evrope na terenu

ODBOR REGIJ

15. poudarja dejstvo, da nova pogodba z razširitvijo načela subsidiarnosti na lokalno in regionalno raven ter vključitvijo ozemeljske razsežnosti kohezije prinaša velik napredek za evropsko upravljanje na več ravneh; ta perspektiva krepi vez med Unijo in njenimi državljani in omogoča napredek ob spoštovanju identitet in raznolikosti;

16. poudarja, da partnerstvo med evropskimi institucijami, državami članicami ter regionalnimi in lokalnimi oblastmi dejansko predstavlja ustrežnejši model upravljanja v sedanjem obdobju, v katerem so priložnosti in izzivi pogosto omejeni na ozemlja, njihove posledice pa se čutijo tudi širše;

17. poudarja, da regionalne in lokalne oblasti s svojimi čeznacionalnimi, medinstitucionalnimi in medsektorskimi izkušnjami lahko znatno prispevajo k snovanju, načrtovanju, sofinanciranju in izvajanju evropskih politik;

18. zato torej zahteva verodostojen proračun EU, ki bo omogočal prilagajanje velikih evropskih ciljev posebnim potrebam različnih ozemeljskih razmer;

19. zato opozarja na dejstvo, da so regionalne in lokalne oblasti zaradi splošnega trenda prenašanja pristojnosti ali decentralizacije v več državah članicah dobile več pristojnosti ali bistvenih nalog pri ukrepanju na področjih, ki so za Evropo največji izzivi;

20. prav tako pa opozarja, da so tudi lokalne in regionalne oblasti postale pomembni javno-finančni akterji, na katere ima proračun EU lahko znaten učinek vzvoda, tako s kvantitativnega kot kvalitativnega vidika. Že leta 2004 so nadzorovale več kot 60 % vseh javnih naložb v razširjeni Evropi;

21. soglaša z ugotovitvijo Evropske komisije v Četrtem poročilu o ekonomski in socialni koheziji, da so v številnih državah članicah za javne naložbe v veliki meri odgovorne tako lokalne in regionalne oblasti kot tudi vlada. Regionalne in lokalne oblasti so pristojne tudi za naložbe na področju šolstva, stanovanjskega gospodarstva, raziskav in razvoja, prometa, javne infrastrukture ter varstva okolja. Ta težnja se je v zadnjem desetletju še okrepila;

22. opozarja, da regionalne in lokalne oblasti ob zahtevi po celostnem in prožnem izvajanju politik EU lahko strateške usmeritve, sprejete na evropski ravni, prenesejo v konkretne ukrepe in pri tem sodelujejo z evropskimi in državnimi institucijami;

23. opozarja, da morajo lokalne in regionalne oblasti pogosto usklajevati različne nacionalne in evropske politike, s

kombiniranjem različnih sektorskih politik na regionalni in mestni ravni;

24. vztraja, da je treba doseči cilj socialne, ekonomske in ozemeljske kohezije, tako da se mu namenijo potrebna finančna sredstva, na temelju načel solidarnosti, integracije, upravljanja na več ravneh in ozemeljskega sodelovanja, ki je v Evropi že uresničeno, ter izkoristiti kapital nabranih izkušenj z razširjenim institucionalnim partnerstvom;

25. meni, da nov cilj Pogodbe, ki se nanaša na ozemeljsko kohezijo, pomeni dodaten zagon za oblikovanje in izvajanje vseh politik Evropske unije, ki imajo teritorialno podlago; po eni strani nas spodbuja k uveljavljanju raznolikosti naših regij, po drugi strani pa k iskanju rešitev za zmanjševanje razlik, ki še vedno obstajajo na različnih ravneh upravljanja v Evropski uniji;

26. zahteva, da se cilj, izkoristiti vse možnosti, ki izhajajo iz upravljanja na več ravneh, in iz prispevka regionalnih in lokalnih oblasti, postavijo v ospredje strategije reforme proračuna EU;

Učinek vzvoda proračuna EU

ODBOR REGIJ

27. meni, da se mora Evropska unija, ki trenutno doživlja globoke družbenoekonomske spremembe kot razširjena skupnost in skupnost, ki se še vedno širi, ter kot pomemben akter na svetovnem prizorišču, soočiti tudi z velikimi okoljskimi, energetskimi, demografskimi, tehnološkimi in varnostnimi izzivi;

28. ugotavlja, da se same države članice ne morejo vedno ustrezno odzivati na te spremembe in izzive;

29. opazuje, da v večini sektorjev odprta metoda usklajevanja še ni pokazala sposobnosti zapolnjevanja vrzeli, niti kot dopolnilna metoda;

30. opozarja, da so skupne politike ali politike Skupnosti ter „metoda Skupnosti“ učinkovito sredstvo za nadaljnji obstoj skupne politične volje;

31. izraža posebno zaskrbljenost, da bi morebitna vnovična – popolna ali delna – nacionalizacija politik, ki jih financira Unija, lahko prinesla zgolj nezadostne in neučinkovite odgovore, ki bi na ravni Evropske unije ne bili skladni, ali pa zamudo pri povezovanju svetovnih sprememb in posameznih premikov na terenu;

32. poleg tega opozarja na dejstvo, da bi vnovična nacionalizacija politik Skupnosti pripeljala do izgube učinka vzvoda finančnega posredovanja Unije, ki povečuje koristne učinke na financiranje konkretnih ukrepov, ki se izvajajo;

33. opozarja, da bi vnovična nacionalizacija konec koncev otežila tudi skladen in trajnosten razvoj čezmejnih dejavnosti;

34. ponovno poudarja, da učinek vzvoda finančnega posredovanja Unije daleč presega zgolj večanje finančnih sredstev, ki jih tradicionalno napajajo sistemi javnega sofinanciranja. Učinek vzvoda se – z operativnega in finančnega vidika – kaže tudi v omogočanju javno-zasebnih partnerstev;

35. med drugim poudarja, da vzvod financiranja Skupnosti podpira strateško usmeritev ostalih politik javnih naložb, ki se izvajajo na ozemljih EU. Prispeva k znatnemu izboljšanju programskih in upravljavskih zmogljivosti javnih uprav in zasebnih akterjev ter predstavlja bistven element procesa integracije EU ter njene prepoznavnosti med državljani;

36. se zavzema za oceno dodane vrednosti, ki bi upoštevala različne ravni upravljanja: evropsko, nacionalno, regionalno in lokalno;

37. upošteva dejstvo, da dodana vrednost evropskega financiranja lahko izhaja tudi iz ukrepov, ki na nacionalni ali podnacionalni ravni morda niso nujno pomembni ali prednostni, kot je na primer čezmejno sodelovanje;

38. meni, da je dodana vrednost tesno povezana z upoštevanjem načela dodatnosti, po katerem posredovanje Skupnosti ne sme biti pretveza za opuščanje obveznosti na nacionalni ravni. Tak primer je kohezijska politika;

39. poziva k oceni splošne vrednosti začetnega ukrepa iz proračuna Skupnosti, ki s tem, ko spodbudi najbolj zaostale države in regije, da dohitijo druge in se posodobijo, koristi celotnemu evropskemu družbenoekonomskemu sistemu.

Proračun, ki odseva vrednote Evrope, se odziva na glavne izzive in zagotavlja ozemeljsko kohezijo

ODBOR REGIJ

40. priznava, da se mora Evropa soočiti z velikimi izzivi, kot sta kohezija in konkurenčnost, v okviru inovacij, izboljšanja kakovosti in ravni zaposlenih in dela, podnebnih sprememb, posodabljanja našega energetskega modela, demografskih neravnovesij, pritiskov migracij ter varnosti v svetu in na evropski celini;

41. kljub temu pa poudarja, da se Unija ne sme omejiti le na odzivanje na nove izzive, temveč mora slediti svojemu cilju povezovanja;

42. meni, da je bistvenega pomena, da Unija nadaljuje prizadevanja za dokončno vzpostavitev notranjega trga ob upoštevanju trajnostnega razvoja, pravičnosti in vključevanja ter

večjega izkoriščanja teritorialnega bogastva Evrope in njene kulturne raznolikosti;

43. zahteva, da si Unija za promocijo svojih vrednot in doseganje političnih ciljev prizadeva za poglobljanje demokracije političnega življenja v EU s spodbujanjem razvoja lokalne in regionalne samouprave ter civilne družbe;

44. opaža, da vsi novi izzivi zahtevajo po eni strani obvladovanje globalizacije, po drugi pa zagotavljanje ozemeljske kohezije v Evropski uniji in na njenih mejah;

45. poudarja, da se morajo lokalne in regionalne oblasti Evrope – ne glede na družbene in gospodarske razlike med njimi – soočiti s podobnimi izzivi, pri tem pa upoštevati, da imajo ti izzivi na različnih območjih različne oblike;

46. ugotavlja, da lahko v tem procesu, ki bi moral temeljiti na sistemu upravljanja na več ravneh, regije in mesta najdejo tudi možnost za uveljavitev svojega še neizkoriščenega potenciala;

47. meni, da bi moral biti naslednji proračunski okvir Skupnosti sposoben zagotoviti:

a. da bi najmanj razvite evropske regije ter posebne ozemeljske enote s trajnimi geografskimi omejitvami lahko utrdile svojo pot do konvergence, zlasti z izboljšanjem svoje konkurenčnosti, in s tem zagotovile bolj uravnotežen gospodarski, družbeni in ozemeljski razvoj celotne Evropske unije;

b. ustrezno in primerno prehodno ureditev za regije, ki prenehajo biti upravičene do pomoči, da ne bi ogrozili rezultatov, doseženih s pomočjo evropske kohezijske politike. Pri tem je treba zagotoviti enakopravno obravnavanje vseh evropskih držav, na katere se to nanaša, in vseh regij, ne glede na to, v kateri državi članici so;

c. da se še naprej usmerjeno podpira krepitev sposobnosti – zlasti na področju inovacij – tistih regij, ki že zdaj pomembno prispevajo h konkurenčnosti EU v globaliziranem svetu;

d. da se prednost nameni evropski politiki za trajnostno regionalno rast in konkurenčnost, v katero bodo vključene vse evropske regije. S pomočjo takšne politike bi vse regije in lokalne oblasti lahko našle strateške usmeritve in ustrezna finančna sredstva za uresničitev inovativnih naložb, potrebnih za prilagoditev svojih skupnosti gospodarskim, družbenim in tehnološkim strukturnim spremembam ter za uveljavitev svojih posebnih danosti in možnosti v globalnem okviru, zlasti MSP, ki so hrbtenica evropskega gospodarstva;

- e. da se vzpostavi politika solidarnosti, ki bi vsem državljanom zagotavljala enake možnosti dostopa do infrastrukture in storitev izobraževanja in poklicnega usposabljanja ter vsem našim talentom ponujala možnost za najsodobnejše raziskave. Lokalne, regionalne, nacionalne in evropske oblasti morajo imeti možnost združiti prizadevanja, da bi univerzam, raziskovalnim ustanovam in podjetjem olajšale sodelovanje na terenu ter spodbudile njihovo povezovanje v mreže na evropski in svetovni ravni;
- f. da bi prost pretok, na katerem temelji evropsko povezovanje, dobil nov zagon s pomočjo krepitev naložb v vseevropska prometna omrežja. Politike bi morale spodbujati trajnostni promet, povezave med različnimi prometnimi sistemi ter zlasti medsebojno povezano vseevropsko železniško omrežje, kar bi prispevalo k zmanjšanju emisij CO₂, skrajšanju časa potovanja in znižanju stroškov za potnike in blago. Prav tako bi bilo treba spodbujati razvoj trajnostnega pomorskega prometa;
- g. da bi bila vsa evropska ozemlja enako opremljena za soočenje s podnebnimi spremembami, tako da bi imela na voljo sredstva za preprečevanje vzrokov in prilagajanje posledicam, zlasti za prebivalce in najbolj prizadete gospodarske subjekte. Treba je vlagati v modele trajnostnega razvoja, ki v veliki meri upoštevajo tako možnosti kot tudi omejitve na lokalni ravni.
- h. da bi Evropska unija imela skupno energetska politiko, ki bi temeljila na solidarnosti med državami članicami, varnosti oskrbe, trajnosti modelov pridobivanja, prevoza in porabe energije ter da bi spoštovala svobodo držav članic pri izbiri njihovih virov energije; občine in regije sta ravni, ki sta najbolj primerni za spodbujanje inovacij in temeljitih sprememb ravnanja potrošnikov;
- i. da bi se na upravljanje migracijskih tokov odzvali na evropski ravni in da bi uporabili najboljše rešitve, ki so bile že preskušene na lokalni in regionalni ravni. Bistveno je, da lahko tisti, ki se dnevno srečujejo z nujnimi primeri na terenu, računajo na evropsko solidarnost in sodelovanje;
- j. da bi se lokalnim in regionalnim oblastem priznala njihova osrednja vloga pri uporabi instrumentov za prilagajanje na učinke demografskih sprememb;
- k. da Evropa lahko računa na sodobno, konkurenčno, raznoliko in trajnostno kmetijstvo, ki bo omogočalo varno oskrbo in dajalo prednost evropski hrani ter se ohranjalo na svetovnih trgih, ne da bi zanemarjalo koncept preference Skupnosti. Nameniti mu je treba potrebno pomoč, da bi postalo orodje za izboljševanje kakovosti našega življenja, ohranjanje kakovosti življenja prihodnjih generacij in da bi prispevalo k boju proti segrevanju planeta, ohranjanju našega okolja, biotske raznovrstnosti in kakovosti naših krajin;
- l. da bi Evropa lahko nadaljevala sosedsko politiko in izvajala skupne projekte z najbolj oddaljenimi partnerji. Zunanji odnosi Unije bi morali imeti vedno več koristi od čezmejnega in decentraliziranega sodelovanja regionalnih in lokalnih oblasti. Poudarek je treba dati čezmejnemu sodelovanju, glede na pomen, ki ga ima kot dejavnik utrjevanja miru, ugotavljanja in določanja skupnih ciljev in vrednot ter spodbujanja ozemeljske kohezije.

Odziven, učinkovit, uspešen in pregleden proračun

ODBOR REGIJ

48. ugotavlja, da z Lizbonsko pogodbo Evropska unija potencialno dobiva učinkovitejši mehanizem odločanja pri opredeljevanju strukture proračuna;

49. ponovno poudarja, da bi bil stabilen večletni finančni okvir, za obdobje, ki bi bilo znatno daljše od petih let, bistven pogoj za zagotovitev učinkovitosti delovanja Evropske unije, akterjem pa bi omogočal dolgoročno načrtovanje naložb in dokončanje projektov teritorialnega razvoja;

50. zato predlaga, da se programsko obdobje večletnega finančnega okvira podaljša na 10 let, vendar da se vseh sredstev ne razdeli takoj. Za zagotovitev skladnosti z mandatnimi obdobji v institucijah EU bi bil možen korak naprej razdelitev obdobja na dva dela: zneski za prvih pet let bi se dodelili v celoti, sledila bi vmesna ocena, na podlagi katere bi se dodelile vsote iz rezerve, na primer 25 % za nove izdatke, da bi lahko začeli nove pobude ali okrepi tiste politike, ki to najbolj potrebujejo;

51. meni, da prožnost ponuja zanimive možnosti za optimizacijo učinka porabe evropskih sredstev in je lahko koristna pri prilagajanju na morebitne spremembe okoliščin, obenem pa – če ni vpeta v jasne okvirne pogoje – pomeni tveganje, da utre pot Evropi več hitrosti;

52. meni, da lahko mehanizmi za ciljno usmerjanje sredstev, kakršni so tisti, ki so bili preskušeni pri kohezijski politiki 2007-2013, izboljšajo povezavo glavnih političnih ciljev s pomočjo različnih proračunskih postavk;

53. zahteva, da prihodnji proračun EU vključuje odstotek, namenjen podpori eksperimentiranju, ki se razlikuje od sredstev za spremljanje splošnih ukrepov;

54. se zavzema za razjasnitev mehanizmov nadzora ter za neposrednejšo in učinkovitejšo uporabo sankcij, kadar so potrebne;

55. ponavlja, da je treba konkretno izvajati načelo partnerstva, tako v fazi priprave kot v fazi izvrševanja proračuna EU;

56. opozarja, da je Evropska komisija sprožila in razvila zamisel o ciljnih tristranskih pogodbah in sporazumih, in vnovič predlaga, da se ti instrumenti revidirajo in da se na podlagi izkušenj iz poskusne faze, ki jo je Evropska komisija uvedla za tristranske sporazume, uvedejo evropski teritorialni pakti;

57. poudarja dejstvo, da pravo partnerstvo ni možno brez finančnega prispevka obeh pogodbenih strani; predlaga, naj razmislek o financiranju evropskih teritorialnih paktov temelji na možnih sinergijah in na dodani vrednosti med (na evropski ravni) obstoječimi proračunskimi postavkami za določena področja in strukturnimi skladi po eni strani ter (na lokalni, regionalni in nacionalni ravni) razpoložljivimi proračunskimi postavkami po drugi strani, in sicer brez ustvarjanja dodatnega finančnega instrumenta regionalne politike Skupnosti ali dodatnih sredstev za ta namen;

58. ocenjuje, da bi lahko povečali preglednost proračuna EU, če bi okrepili partnerstvo na terenu in pospešili prizadevanja za komunikacijo na lokalni, regionalni in evropski ravni.

Nov sistem financiranja proračuna EU

ODBOR REGIJ

59. se strinja s stališčem, da mora Evropa preusmeriti svoj okvir političnega delovanja in finančnih sredstev, tako da bi si zastavila dovolj oddaljeno obzorje načrtovanja, ki bi zajemalo obdobje med letoma 2020 in 2030;

60. opozarja, da znaša dogovorjena zgornja meja lastnih sredstev trenutno 1,24 % bruto domačega proizvoda Unije;

61. v zvezi s proračunom Unije ugotavlja, da:

- a. je v celotnem preteklem in sedanjem programskem obdobju močno upadal;
- b. pomeni zmanjšanje, ki bo na koncu programskega obdobja 2007-2013 doseglo raven manj kot 1 % bruto domačega proizvoda Unije;

62. obžaluje, da se razlika med proračunskimi sredstvi, ki so dejansko na voljo, in dogovorjeno zgornjo mejo lastnih sredstev še naprej povečuje;

63. opozarja na dejstvo, da so izračuni „pravičnega vračila“ države članice postopoma prisilili v sprejemanje logike, ki je preveč oddaljena od evropskega ideala in interesov državljanov;

64. v imenu predstavnikov lokalnih in regionalnih oblasti, ki so glavna gibalna ustvarjanja bogastva na nacionalni ravni in v več primerih tudi institucionalni akterji, ki neposredno sodelujejo pri opredeljevanju davčnih sistemov na nacionalni ravni, Odbor regij zavrača razraščanje te logike;

65. meni, da je kvalitativni preskok v sistemu financiranja proračuna EU nujen, da bi različnim institucijam omogočili skupno napredno vizijo proračuna;

66. meni, da mora nov sistem financiranja proračuna EU temeljiti na transparentnosti in na lastnih sredstvih, ki so jamstvo za pravičnost, solidarnost, stabilnost, preglednost, jasnost, natančnost in preprostost;

67. zahteva, da institucije, ki imajo proračunske pristojnosti, pripravijo in uporabijo nov način financiranja, ki bo kar se le da brez izjem in katerega cilj bo razširjanje ekonomsko-socialnega modela;

68. napoveduje, da namerava še naprej aktivno sodelovati pri razmišljanju in evropski razpravi o reformi proračuna, predvsem v okviru pregleda predloga Komisije za revizijo;

69. meni, da mora reformo proračuna EU in sredstev njegovega financiranja spremljati močna in pregledna politika komuniciranja, namenjena tako javnosti kot tudi institucionalnim in družbenoekonomskim akterjem, ki jih reforma najbolj zadeva. Državljeni bi bili tako bolje obveščeni o porabi njihovega denarja, kar bi jih približalo institucijam, ki so odgovorne za vodenje evropskih programov in projektov. Odbor se je pripravil pridružiti ostalim institucijam pri teh prizadevanjih za demokracijo.

V Bruslju, 9. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Strategija za najbolj oddaljene regije: Dosežki in prihodnji izzivi

(2008/C 172/02)

ODBOR REGIJ

- meni, da je strategija za najbolj oddaljene regije še vedno popolnoma aktualna in da jo je treba nadaljeovati, nadgrajevati in posodabljeti, saj še zdaleč ni bila zadovoljivo izvedena;
- ugotavlja, da so vprašanja, ki jih Komisija opredeljuje kot izzive za prihodnost tako EU kot najbolj oddaljenih regij – podnebne spremembe, demografske spremembe in upravljanje migracijskih tokov ter pomorska politika in kmetijstvo – za Evropo in ves svet prednostne naloge izrednega pomena z občutnimi posledicami za posamezne regije EU;
- vendar želi poudariti, da je strategija Skupnosti za najbolj oddaljene regije, ki jo je Komisija opredelila v sporočilu iz maja 2004, temeljila na celostnem in usklajenem pristopu, usmerjenem k vključitvi treh ciljev – izboljšanje notranje in zunanje dostopnosti, povečanje konkurenčnosti lokalne gospodarske strukture in krepitev vključevanja regij v bližnje geografsko okolje – v vse politike Skupnosti;
- poziva Komisijo, naj upošteva posebne značilnosti najbolj oddaljenih regij pri bližnjem pregledu stanja skupne kmetijske politike in morebitnih prihodnjih reformah, pri tem pa ohrani izjeme, ki za njih veljajo v zvezi z nevezanostjo in modulacijo, ter ustrezno raven finančne podpore za kmetijstvo na teh območjih;
- poziva Komisijo, naj takoj sprejme ukrepe za izravnavo negativnih učinkov vključevanja letalskega prevoza v sistem za trgovanje s pravicami do emisij, da bi upoštevali poseben položaj najbolj oddaljenih regij.

Poročevalec: Paulino RIVERO BAUTE (ES/ALDE), predsednik avtonomne skupnosti Kanarski otoki

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Strategija za najbolj oddaljene regije: dosežki in prihodnji izzivi

COM(2007) 507 konč.

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

1. Sedem najbolj oddaljenih regij – Azori, Kanarski otoki, Guadeloupe, Francoska Gvajana, Madeira, Martinik, Reunion – so polnopravne članice Evropske unije, hkrati pa je zanje značilen edinstven in poseben položaj, ki jih razlikuje od ostalih regij Skupnosti.

2. Značilnost tega položaja je kombinacija številnih stalnih dejavnikov, zlasti velike oddaljenosti, majhnosti in gospodarske odvisnosti od maloštevilnih proizvodov, ki so razlog za izoliranost in ranljivost teh regij, kar priznava tudi člen 299(2) PES.

3. To povzroča dodatne stroške in posebne težave, ki ovirajo proces rasti, konvergence in gospodarske trajnosti teh regij ter njihovo polno vključenost v dinamiko notranjega trga, kar omejuje možnosti njihovih prebivalcev in konkurenčnost njihovih podjetij.

4. Najbolj oddaljene regije pa za Evropsko unijo pomenijo tudi prednosti. Zaradi svoje geografske lege lahko postanejo evropske strateške platforme, na katerih Evropska unija razvija vlogo, ki jo želi imeti v svetu.

5. Te značilnosti v celoti upravičujejo posebno obravnavo teh regij pri izvajanju politik Skupnosti, ki omogoča upoštevanje njihovih posebnih potreb in razvoj njihovih zmogljivosti za endogeni razvoj.

6. Zato je treba podpirati pozive najbolj oddaljenih regij in njihovih nacionalnih oblasti k utrditvi, nadgraditvi, poglobitvi in posodobitvi celostne in usklajene strategije za najbolj oddaljene regije, na podlagi katere bi lahko nastala prava politika Skupnosti za najbolj oddaljene regije.

Ugotovitve Odbora regij

Posebna obravnava najbolj oddaljenih regij: celostna in usklajena strategija za razvoj teh regij sicer pozitivna, vendar nedodelana

ODBOR REGIJ

7. pozdravlja, da je Evropska komisija leta 1986 sprejela pobudo za vzpostavitev ustreznega okvira za izvajanje zakono-

daje Skupnosti in skupnih politik v teh regijah na podlagi programov posebnih možnosti za najbolj oddaljene regije zaradi njihove oddaljenosti in otoške lege (POSEI);

8. opozarja, da je sprejetje člena 299(2) Pogodbe, ki upošteva poseben položaj najbolj oddaljenih regij Unije, odgovor na številne konkretne cilje:

— potrditev edinstvenega položaja najbolj oddaljenih regij in potrebe po upoštevanju tega v vseh politikah Unije, zlasti z ohranitvijo prednostne podpore, ki jo tem regijam namenja strukturna politika za ekonomsko in socialno kohezijo;

— prilagoditev politik Skupnosti dejanskim razmeram v regijah z izvajanjem posebnih ukrepov in določitvijo posebnih pogojev za uporabo Pogodbe, kadar je to potrebno za razvoj teh regij;

— upoštevanje posebnega geografskega okolja najbolj oddaljenih regij v okviru odnosov EU s sosednjimi tretjimi državami;

9. ponovno izraža zadovoljstvo glede sprejetja poročila Evropske komisije z dne 14. marca 2000 o ukrepih za izvajanje člena 299(2) Pogodbe, ki naj bi zagotovilo „kvalitativen korak naprej“ v pristopu Skupnosti k najbolj oddaljenim regijam in pomenilo začetek odločilne nove faze opredeljevanja celostne in usklajene strategije za trajnostni razvoj najbolj oddaljenih regij;

10. opozarja na sklepe Evropskega sveta z zasedanja junija 2002 v Seville, v katerih je poudaril, da je treba spodbujati uporabo člena 299(2) Pogodbe in oblikovati ustrezne predloge, ki bodo omogočili upoštevanje posebnih potreb najbolj oddaljenih regij v različnih politikah Skupnosti, zlasti prometni politiki, ter pri reformi nekaterih od teh politik, zlasti regionalne politike; spominja tudi na zavezo Komisije, da bo predložila novo poročilo o teh regijah, ki bo na podlagi celostnega in usklajenega pristopa prikazovalo njihove posebne značilnosti ter možnosti za upoštevanje njihovih posebnosti;

11. zato ponovno izraža zadovoljstvo glede sprejetja sporočila Komisije z dne 26. maja 2004 o okrepljenem partnerstvu za najbolj oddaljene regije ter sporočila Komisije z dne 6. avgusta 2004 o okrepljenem partnerstvu za najbolj oddaljene regije: pregled in obeti. Odbor ugotavlja, da je v teh dokumentih priznan poseben položaj najbolj oddaljenih regij, kar v celoti

upravičuje posebno obravnavo v različnih politikah Skupnosti, čeprav predlog Komisije samo delno in zato nezadovoljivo izpolnjuje mandat, ki ga je Komisiji podelil Evropski svet na zasedanju v Sevilli, ter potrebe, ki so jih izrazile regije in njihove države;

12. zato pozdravlja, da je Komisija predstavila poročilo o napredku svoje strategije za najbolj oddaljene regije in obete za prihodnost te strategije v sporočilu z naslovom Strategija za najbolj oddaljene regije: dosežki in prihodnji izzivi (COM(2007) 507 konč.) in v priloženem delovnem dokumentu z oceno napredka strategije za najbolj oddaljene regije (SEC (2007) 1112);

13. meni, da je ta strategija še vedno popolnoma aktualna in da jo je treba nadaljevati, nadgrajevati in posodabljeni, saj še zdaleč ni bila zadovoljivo izvedena. Dokaz za to je priznanje posebnega položaja teh regij v členu 299 Lizbonske pogodbe, ki je bila pred kratkim sprejeta.

Dolgoročni utrditvi usklajene in celostne strategije razvoja za najbolj oddaljene regije naproti: razširitev in posodobitev strategije

ODBOR REGIJ

14. je zadovoljen z novim sporočilom Komisije, v katerem Komisija potrjuje svojo zavzetost za najbolj oddaljene regije in potrebo po priznanju posebnega položaja teh regij, zaradi česar jim je treba tudi v prihodnje nameniti posebno pozornost;

15. pozdravlja stališče Komisije, da je treba v različnih politikah Skupnosti upoštevati posebne značilnosti najbolj oddaljenih regij, hkrati pa priznati dodano vrednost in možnosti, ki jih te regije nudijo EU v svetovnem okviru;

16. ugotavlja, da je ocena ukrepov za izvajanje strategije 2004 pozitivna in da so bile ključne politike za razvoj najbolj oddaljenih regij na splošno zadovoljivo revidirane in na novo opredeljene;

17. poudarja, da so ovire, s katerimi se soočajo najbolj oddaljene regije, stalne in skupne vsem regijam ne glede na raven njihovih prihodkov, in da njihove težave niso pogojene le s prihodki, temveč s kompleksnim strukturnim položajem, ki močno vpliva na državljanke teh regij in konkurenčnost njihovih industrij;

18. pozdravlja željo Komisije, da razširi vse vidike strategije Skupnosti za te regije z izvajanjem dodatnih ukrepov ter da posodobi in dopolni to strategijo in jo tako prilagodi prihodnjim izzivom na svetovni ravni; hkrati Komisijo poziva, naj poskrbi za primerno skladnost, ko pripravlja predloge na tem področju;

19. meni, da so kratkoročni predlogi Komisije za izboljšanje dostopnosti in konkurenčnosti najbolj oddaljenih regij na splošno precej ohlapni ali pa dajejo samo smernice za učinkovitejšo uporabo virov, ki so tem regijam že bili dodeljeni;

20. ugotavlja, da so ti ukrepi z vidika regionalnega povezoovanja bolj konkretni in zanimivejši, čeprav so nezadostni in jih je treba dopolniti z drugimi, ki bodo prispevali k resničnemu vključevanju najbolj oddaljenih regij v njihov geografski prostor;

21. opozarja, da se najbolj oddaljene regije soočajo z dvojnimi izzivom: vključevati se morajo tako na notranji trg kot v svoj neposreden geografski prostor. Njihova geostrateška lega nudi EU ogromen potencial in jih spreminja v ključne platforme, ki lahko EU služijo kot izhodišče za zunanje dejavnosti v teh delih sveta;

22. pozdravlja začetek dela Komisije za izoblikovanje akcijskega načrta za razširjeno sosedstvo, ki ga je uvedla v sporočilu iz leta 2004. Vendar pa Odbor ugotavlja, da je treba nadaljevati prizadevanja, zlasti za zagotovitev boljše usklajenosti med ESRR in ERS, da bi v praksi dosegli cilj vključenosti najbolj oddaljenih regij v njihov geografski prostor;

23. pozdravlja, da je Komisija najbolj oddaljene regije obveščala o poteku priprav za sporazume o gospodarskem partnerstvu med EU in državami AKP. Vendar pa Odbor ocenjuje, da ti sporazumi, glede na trenutno stanje pogajanj, najbolj oddaljene regije neposredno ogrožajo in da so priložnosti, ki jih nudijo, dolgoročne in negotove;

24. obžaluje, da Komisija kljub svojim napovedim ne predlaga nobenih konkretnih ukrepov, ki bi MSP v najbolj oddaljenih regijah spodbujali k naložbam v tujini, čeprav bi to pripomoglo k boljši vključenosti teh regij v njihov geografski prostor;

25. ugotavlja, da so vprašanja, ki jih Komisija opredeljuje kot izzive za prihodnost tako EU kot najbolj oddaljenih regij in o katerih je v svojem sporočilu sprožila razpravo – podnebne spremembe, demografske spremembe in upravljanje migracijskih tokov ter pomorska politika in kmetijstvo – za Evropo in ves svet prednostne naloge izrednega pomena z občutnimi posledicami za posamezne regije EU;

26. poudarja, da so posledice za najbolj oddaljene regije, ki so zaradi svojih posebnih značilnosti še posebej občutljive in ranljive, lahko še večje;

27. vendar želi poudariti, da je strategija Skupnosti za najbolj oddaljene regije, ki jo je Komisija opredelila v sporočilu iz maja 2004, temeljila na celostnem in usklajenem pristopu, usmerjenem k vključitvi treh ciljev – izboljšanje notranje in zunanje dostopnosti, povečanje konkurenčnosti lokalne gospodarske strukture in krepitev vključevanja regij v bližnje geografsko okolje – v vse politike Skupnosti;

28. pozdravlja in se strinja z ugotovitvijo Komisije, da strateški pristop, ki se uporablja v okviru ukrepov Skupnosti za najbolj oddaljene regije, postaja vedno bolj medsektorski in da je prispevek vseh politik Skupnosti odločilnega pomena za razvoj teh regij in njihovega vključevanja v notranji trg;

29. izrecno poudarja pomen in aktualnost treh navedenih strateških vidikov, ki še naprej ostajajo temeljni cilji strategije Skupnosti za najbolj oddaljene regije, in hkrati vztraja, da jih je treba upoštevati pri spremembah različnih politik Skupnosti in jih prilagajati gospodarskim razmeram;

30. meni, je zaradi pojava teh novih izzivov in prednostnih nalog na evropski agendi ter ponovnega pregleda ključnih politik, kot je skupna kmetijska politika, treba oceniti učinke, ki bi jih ti izzivi in prednostne naloge lahko imeli na tri vidike strategije Skupnosti za najbolj oddaljene regije; na ta način bi lahko pripravili podrobno analizo, ki bi poseben položaj najbolj oddaljenih regij pomagala vključiti v splošno razpravo o vprašanju, kako bi se morala EU odzvati na te izzive;

31. poudarja, da mora Komisija zgoraj navedeno metodo uporabiti za oceno učinkov, ki bi jih lahko imela ta štiri področja na tri vidike strategije, in obžaluje na primer dejstvo, da Komisija pri vprašanju, ki je za najbolj oddaljene regije tako temeljnega in odločilnega pomena, kot je letalski prevoz, ni dovolj upoštevala teh učinkov ter za te regije v svojem predlogu direktive o vključitvi letalske dejavnosti v sistem za trgovanje s pravicami do emisij ni predlagala bolj specifičnega pristopa;

32. meni, da lahko najbolj oddaljene regije precej prispevajo na teh štirih področjih, saj so zaradi njihovih posebnih značilnosti ta vprašanja zanje zelo pomembna;

33. poudarja, da imajo najbolj oddaljene regije veliko pomorsko razsežnost, ki Evropski uniji ponuja edinstvene priložnosti na področjih, kot so inovacije, raziskave, okolje in biotska raznovrstnost;

34. ponovno poudarja potrebo po celostnem pristopu k pojavu naraščanja preseljevanja, ki še posebej močno vpliva na najbolj oddaljene regije kot aktivne zunanje meje Evropske unije. V zvezi s tem želi Odbor poudariti sklepe konference o vlogi regij in mest pri upravljanju migracijskih tokov, ki je potekala 30. oktobra 2007 v kraju Adeje (Tenerife, Španija), in zlasti potrebo po večji vključenosti nacionalnih in evropskih oblasti pri upravljanju tega pojava, delitvi finančnega bremena in oceni učinka preseljevanja na ekonomsko in socialno kohezijo najbolj oddaljenih regij;

35. je prepričan, da je krepitev dialoga in sodelovanja z državami izvora in tranzita odločilnega pomena za upravljanje migracijskih tokov; opozarja tudi, da imajo lokalne in regionalne oblasti najbolj oddaljenih regij pomembno vlogo pri spodbujanju tega sodelovanja, saj lahko delujejo kot platforme za sode-

lovanje s sosednjimi tretjimi državami; v ta namen je treba uporabljati programe Evropske komisije. Odbor pozdravlja zlasti pilotno pobudo za skupno načrtovanje programov za teritorialno sodelovanje med najbolj oddaljenimi regijami in sosednjimi tretjimi državami;

36. meni, da je treba proti vzrokom nezakonitega priseljevanja ukrepati z učinkovito politiko zakonitega priseljevanja, bojem proti sivi ekonomiji in reševanjem problema mladoletnih priseljencev brez spremstva pri izvoru s spodbujanjem izobraževanja in vključevanja na trg dela;

37. se strinja s Komisijo glede potrebe po obravnavi velikih izzivov, ki jih predstavlja demografski pritisk v teh majhnih in razdrobljenih regijah, in poudarja, da je treba čim prej pripraviti študije, ki bodo proučevale posledice za načrtovanje rabe prostora, trg dela, potrebe izobraževanja in usposabljanja ter javne storitve v teh regijah, ter po potrebi predlagati primerne ukrepe;

38. se strinja s Komisijo, da sta boj proti podnebnim spremembam in prilagajanje njihovim posledicam velik izziv za najbolj oddaljene regije glede na njihov geografski položaj in ranljivost; posebni ukrepi, ki so na tem področju potrebni za preprečevanje negativnih posledic za dostopnost, gospodarstvo in prebivalstvo teh regij, morajo biti praktični in učinkoviti;

39. se strinja s Komisijo, da je kmetijstvo ključni dejavnik gospodarstva v najbolj oddaljenih regijah, ki so prikrajšane zaradi geografskih in podnebnih dejavnikov, zato meni, da je treba pripraviti strategijo za prihodnji razvoj kmetijstva v teh regijah, da se bodo lahko soočale z izzivi vedno večje konkurence na svetovni ravni;

40. meni, da je politika ekonomske in socialne kohezije glavni instrument, na katerem temelji strategija Skupnosti za najbolj oddaljene regije, zato je še posebej pomembno oceniti, ali vprašanja, odprta za razpravo, lahko vplivajo na ekonomsko in socialno kohezijo v teh regijah;

41. meni, da bi rezultati te ocene lahko koristno prispevali k pregledu kohezijske politike Skupnosti za obdobje po letu 2013. Prav tako bi lahko prispevali k zeleni knjigi o ozemeljski koheziji, ki jo Komisija namerava sprejeti v letu 2008;

42. zato meni, da se nova faza razvoja strategije Skupnosti za najbolj oddaljene regije, ki jo bo Komisija začela po končanem procesu posvetovanja, ne sme omejiti na vprašanja, odprta za razpravo, temveč jih mora vključiti v strategijo, da jo bo mogoče nadalje razvijati, obogatiti in posodabljanje;

43. meni, da bi moralo partnerstvo med najbolj oddaljenimi regijami, njihovimi državami in Evropsko komisijo še naprej igrati ključno vlogo pri razvoju dolgoročne strategije Skupnosti za te regije;

44. je prepričan, da najbolj oddaljene regije še vedno potrebujejo podporo vseh politik Skupnosti, da bodo lahko postale bolj konkurenčne in nadaljevale proces zблиževanja v smislu gospodarskega razvoja in enakih možnosti za svoje prebivalce v primerjavi s prebivalci drugih regij Evrope;

45. končno želi izraziti svojo podporo Evropskemu svetu, ki naj bi na najvišji ravni ponovno potrdil in obnovil politično zavezanost najbolj oddaljenim regijam in poudaril potrebo po hitrem napredku strategije Skupnosti za te regije.

Sklepi in priporočila

ODBOR REGIJ

46. poziva Komisijo k nadaljevanju poglobljanja strategije za najbolj oddaljene regije iz leta 2004 z izvajanjem ukrepov, ki jih je napovedala v svojem sporočilu, in s spodbujanjem k večji usklajenosti in tesnejšemu sodelovanju med različnimi politikami Skupnosti, da bo ta strategija v novi fazi dejansko celostna in usklajena;

47. poziva Komisijo, naj opravi vmesni pregled, ki bo pripomogel k ovrednotenju na eni strani učinka strategije na gospodarski razvoj najbolj oddaljenih regij, ki so opustile cilj konvergence, in na drugi strani učinka evropskih skladov na proces realne konvergence drugih najbolj oddaljenih regij;

48. poziva Komisijo, naj po oceni učinka reform POSEI, načrtovani v letu 2009, predlaga ustrezne ukrepe za zagotavljanje primerne podpore tradicionalnim gospodarskim panogam v najbolj oddaljenih regijah, ki so življenjsko pomembne za njihovo gospodarstvo;

49. poziva Komisijo, naj upošteva posebne značilnosti najbolj oddaljenih regij pri bližnjem pregledu stanja skupne kmetijske politike in morebitnih prihodnjih reformah, pri tem pa ohrani izjeme, ki za njih veljajo v zvezi z nevezanostjo in modulacijo, ter ustrezno raven finančne podpore za kmetijstvo na teh območjih;

50. poziva Komisijo, naj zagotovi večjo zaščito kmetijskih izdelkov iz najbolj oddaljenih regij pred velikimi grožnjami postopne liberalizacije uvoza v EU s sprejetjem ukrepov za preprečitev destabilizacije kmetijstva na teh območjih zaradi vse večjega odpiranja skupnega trga;

51. poziva Komisijo, da v prihodnjih programskih obdobjih pripravi posebne ukrepe za razvoj podeželja v najbolj oddaljenih regijah in zagotovi ustrezna sredstva za te ukrepe;

52. poziva Komisijo, da pri sedanjih pobudah v zvezi s štirimi vprašanji, ki jih sporočilo odpira za razpravo, nemudoma upošteva posebne značilnosti najbolj oddaljenih regij;

53. opozarja, da ima Evropska unija zaradi najbolj oddaljenih regij svetovno pomorsko razsežnost in da so te regije hkrati tudi pravi naravni laboratoriji za znanstveno raziskovanje morja. Zato je treba v teh regijah čim prej izvesti prednostne ukrepe za varovanje in razvoj tega potenciala;

54. poziva Komisijo, naj takoj sprejme ukrepe za izravnavo negativnih učinkov vključevanja letalskega prevoza v sistem za trgovanje s pravicami do emisij, da bi upoštevali poseben položaj najbolj oddaljenih regij;

55. izrecno poudarja, da so najbolj oddaljene regije pri povezavah z zunanjim svetom in med posameznimi otoki popolnoma odvisne od letalskega prevoza, saj nimajo drugih možnosti, in da je skupna količina emisij CO₂ na progah, ki oskrbujejo najbolj oddaljene regije, v primerjavi s skupno količino emisij EU zanemarljiva;

56. poziva Komisijo, da vprašanja demografskih sprememb in upravljanja migracijskih tokov obravnava ločeno. Odbor želi pojasniti, da sta to dve različni in zapleteni problematiki, ki ju najmočnejše občutijo najbolj oddaljene regije, zato je vsaki posebej treba nameniti največjo možno pozornost;

57. opozarja, da je za ublažitev tragične usode mladoletnih priseljencev brez spremstva, ki prispejo v te regije, potreben nujen in poseben pristop, zato poziva nacionalne in evropske organe oblasti, da prevzamejo odgovornost za reševanje tega problema in razporeditev s tem povezanih finančnih obremenitev;

58. poziva Komisijo, da opravi oceno učinka štirih navedenih vprašanj, zajetih v razpravi o treh vidikih strategije Skupnosti za najbolj oddaljene regije;

59. poziva Komisijo, da oceni, ali bi ta štiri vprašanja lahko vplivala na ekonomsko in socialno kohezijo najbolj oddaljenih regij, ob tem pa se mora zavedati, da je politika ekonomske in socialne kohezije glavni instrument, na katerem temelji strategija Skupnosti za najbolj oddaljene regije.

V Bruslju, 9. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – e-Vključenost

(2008/C 172/03)

ODBOR REGIJ

- je prepričan, da trajni digitalni prepad povzroča socialno in gospodarsko izključenost ter da so enake možnosti na digitalnem področju družbena nujnost, ki obenem ponuja izjemno velik, do sedaj še ne docela izkoriščen gospodarski potencial. IKT je pomembno uporabljati kot nov „družbeni instrument“, ki ustvarja povezavo med strategijami IKT in socialno politiko Skupnosti;
- poziva države članice k okrepitvi prizadevanj za e-vključenost/na tem področju in oblikovanju konkretnih programov z natančno določenim časovnim okvirom, ki jih bo mogoče oceniti. Poudarja pomen udeležbe lokalne in regionalne ravni pri nacionalnih pobudah in pobudah EU za e-vključevanje in meni, da morajo lokalne in regionalne oblasti pripraviti posebne načrte za spodbujanje informacijske družbe na lokalni ravni;
- podpira prizadevanja za ozaveščanje javnosti, večjo izmenjavo izkušenj med zainteresiranimi stranmi in za zagotovitev aktivnega sodelovanja na lokalni in regionalni ravni, v katerega bodo vključeni sektor IKT, javne oblasti, ponudniki javnih in zasebnih storitev ter družbene organizacije, da se zagotovi čim večja učinkovitost;
- poudarja ključno vlogo in odgovornost lokalnih in regionalnih oblasti pri zagotavljanju cenovno ugodnega dostopa do širokopasovnih povezav na področjih, kjer samo tržni mehanizmi ne zadoščajo, vodenju pilotnih projektov pri odpravljanju širokopasovne vrzeli in pri razvijanju novega pristopa, ki bo javne spletne storitve usmeril k državljanom;
- poudarja pomen izobraževanja in usposabljanja, ki je prilagojeno nenehnemu digitalnemu razvoju celotne družbe. Posebno pozornost je treba nameniti ranljivim skupinam, kot so starejši, gospodarsko neaktivni in manj izobraženi ter osebe, ki niso pridobile digitalnega znanja, potrebnega v poklicnem življenju;
- poziva Komisijo, naj uporabi kazalnike regionalne razširjenosti in uporabe IKT, ki bodo zagotovili stalno pridobivanje podatkov, uporabnih in nujnih za sprejemanje ukrepov približevanja regij tako na gospodarskem in socialnem kot na tehnološkem področju.

Poročevalec: András SZALAY (HU/ALDE), član občinskega sveta Veszprém

Referenčni dokument

Sporočilo Evropske komisije o evropski pobudi i2010 o e-vključenosti: biti del informacijske družbe
COM(2007) 694 konč.

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

1. se zavzema za spodbujanje in uresničevanje trajnostne socialne in ekonomske kohezije, zato pozdravlja sporočilo Komisije o evropski pobudi o e-vključenosti: biti del informacijske družbe, ki oživlja in spodbuja e-vključenost. Pomanjkanje informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) – prav tako pa tudi njihovo izvajanje, uporaba ter razvoj – povzroča vedno večji in vedno globlji digitalni prepad (*spillover effect*);

2. odobrava jasno in jedrnatno analizo, ki jo je razvila Komisija v svojem sporočilu, in predlagani strateški okvir ukrepov. OR pozdravlja željo po evropskem pristopu k temu vprašanju ⁽¹⁾;

3. se strinja z ugotovitvijo, da igra e-vključenost ključno vlogo pri uresničevanju ciljev pobude i2010 – Evropska informacijska družba za rast in zaposlovanje ⁽²⁾, in s tem pri uresničevanju ciljev gospodarskega in socialnega razvoja libonske strategije;

4. se strinja s stališčem, da so naložbe v IKT ključni instrument za regionalne in lokalne akterje in občine, saj prispevajo k reševanju težav glede enakih možnosti, s katerimi se srečujejo ti akterji na različnih področjih. Opozarja na potrebo po dejavnem vključenju regij ter lokalnih in regionalnih skupnosti v oblikovanje strategij in programov, povezanih s pridobivanjem in uporabo sredstev Skupnosti, saj so zaradi delovanja na ravni, ki je državljanom najbližja, neposredno soočene z lokalnimi potrebami in lahko zaznajo nastajajoče potrebe;

5. pozitivno ocenjuje dejstvo, da obravnavani dokument opredeljuje različna področja, na katerih lahko ukrepajo različni akterji, povezani z e-vključenjem – individualni uporabniki, industrija IKT, ponudniki storitev, javne oblasti in NVO;

6. opazuje, da pobuda podpira priporočila iz prejšnjih mnenj OR glede praktičnih ukrepov za vzpostavitev informacijske

družbe, ki temelji na pravičnosti, na primer v zvezi s staranjem v informacijski družbi ⁽³⁾, premoščanjem širokopasovne vrzeli in e-upravo ⁽⁴⁾, demografsko prihodnostjo Evrope ⁽⁵⁾, raziskavami IKT ⁽⁶⁾ in položajem invalidov ⁽⁷⁾;

7. priznava, da glede na sedanje kazalnike uresničitve ciljev iz Rige do leta 2010 ni zanesljiva. Prizadevanja posameznih držav članic so neenotna in tudi sodelovanja je premalo, zato OR opozarja države članice, da je treba okrepiti prizadevanja in v prihodnjih letih pripraviti konkretne programe z natančno določenim časovnim okvirom, ki jih bo mogoče oceniti;

8. meni, da je ključnega pomena vztrajati v udeležbi lokalnih in regionalnih ravni pri nacionalnih pobudah in pobudah EU za e-vključenje. Informacijska družba, odprta za vse, bo namreč lahko nastala na podlagi najbolj inovativnih in najbolj usmerjenih ukrepov;

9. meni, da je bistveno poudariti, da morajo lokalne in regionalne oblasti pripraviti posebne načrte za spodbujanje informacijske družbe in za razvoj e-znanj na lokalni ravni z vzpostavitvijo „lokalnih e-agend“;

10. poziva Evropsko komisijo, da ga v celoti vključi v pobude, katerih cilj je revizija sprejete in izvajane strategije;

11. želi biti pravočasno obveščen o rezultatih in sklepih vmesnega poročila o oceni izvajanja strategije i2010 ter izraziti svoje mnenje o tem vprašanju;

12. pozdravlja kampanjo z naslovom „E-vključenost: bodite njen del“, ki jo Komisija načrtuje v letu 2008 in h kateri je OR pomembno prispeval s seminarjem o spodbujanju e-vključenosti na lokalni in regionalni ravni v EU, ki je potekal decembra 2007 v Lahtiju (Finska). OR želi sodelovati v tej kampanji v letu 2008 in si prizadevati za čim večjo udeležbo v javnem posvetovanju. V tem okviru poudarja svojo vlogo gonilne sile pri pripravi kampanj, strategij in lokalnih ter regionalnih programov;

⁽³⁾ CdR 84/2007 konč.

⁽⁴⁾ CdR 272/2006 konč.

⁽⁵⁾ CdR 341/2006 konč.

⁽⁶⁾ CdR 155/2005 konč. in CdR 150/2005 konč.

⁽⁷⁾ CdR 312/2003 konč.

⁽¹⁾ CdR 252/2005 konč.

⁽²⁾ COM(2005) 229 konč.

13. pozdravlja organizacijo ministrske konference o e-vključenju konec leta 2008 in ob tej priložnosti tudi podelitev evropske nagrade za e-vključenost ter poudarja pripravljenost za sodelovanje pri organizaciji konference, vključno z izborom kandidatov za dobitnike te nagrade;

14. izraža prepričanje, da trajni digitalni prepad ovira oblikovanje in ohranjanje socialne kohezije in blaginje ter povzroča socialno in gospodarsko izključenost. Pobuda i2010 bo prispevala k izboljšanju kakovosti življenja državljanov in k boljši družbi na splošno;

15. se strinja, da so enake možnosti na digitalnem področju družbena nujnost, ki obenem ponuja izjemno velik, do sedaj še ne docela izkoriščen gospodarski potencial.

Odprava širokopasovne vrzeli

ODBOR REGIJ

16. predlaga, da Komisija nameni posebno pozornost gospodarsko manj razvitim regijam, da bi lahko izkoristile priložnosti za učinkovito približevanje, ki jih ponujajo IKT, in preprečile nevarnost izključenosti;

17. potrjuje zavezanost dejavnemu vključevanju ciljev, povezanih z vključujočo informacijsko družbo, v regionalne razvojne načrte in igranju učinkovite vloge v mrežah v okviru pobude Regije za gospodarsko spremembo (*);

18. se strinja z Evropsko komisijo, da morajo evropski strukturni skladi in skladi za razvoj podeželja zlasti v odmaknjenih in podeželskih regijah prispevati k izboljšanju širokopasovne infrastrukture ter k razvoju in uporabi elektronskih storitev. Tako se bodo zmanjšale razlike v razvoju mest in podeželja;

19. meni, da je dostop do širokopasovnih povezav po dostopnih cenah v EU osnovni predpogoj za zagotavljanje kakovosti javnih storitev, spodbujanje konkurenčnosti in produktivnosti na ustreznih področjih in omogočanje širokega razvoja informacijske družbe in znanja;

20. poudarja ključno vlogo in odgovornost lokalnih in regionalnih oblasti pri vključevanju v zagotavljanje različnih storitev in možnosti za izobraževanje ter pri njihovem delovanju na ravni, ki je blizu državljanom. Prispevajo lahko k zagotavljanju cenovno ugodnega dostopa do širokopasovnih povezav na področjih, kjer samo tržni mehanizmi ne zadoščajo. Spodbujanje digitalne pismenosti ter zagotavljanje ugodnih pogojev za podjetja in raziskovalne dejavnosti na področju IKT so ukrepi lokalnih in regionalnih oblasti, ki lahko služijo kot primer e-uprave, usmerjene v uporabnike;

21. poudarja, da je eden glavnih ciljev modernizacije evropske kohezijske politike za obdobje 2007–2013, da države članice, regije in mesta postanejo bolj privlačne s pomočjo

dostopnosti in zagotavljanja kakovostnih storitev; meni, da razvoj storitev e-uprave podpira ta prizadevanja in pomaga širiti znanje s spodbujanjem raziskav in inovacijskih zmogljivosti;

22. ponovno poudarja, da so IKT ključni dejavnik za izboljšanje usklajevanja in sodelovanja na različnih področjih med lokalnimi, regionalnimi in evropskimi oblastmi ter temi oblastmi in evropskimi državljani.

Odprava vrzeli na področju e-dostopnosti

ODBOR REGIJ

23. sklicujoč se na Amsterdamsko pogodbo, ki prepoveduje diskriminacijo na podlagi invalidnosti, poziva k dostopnim javnim spletnim stranem in poudarja, da je treba glede na sedanji položaj za doseg tega cilja še vedno veliko storiti. Odbor regij poudarja, da lahko regije in občine k reševanju teh težav prispevajo ne le z nabavo izdelkov in razvojem ter zagotavljanjem storitev, temveč tudi s spodbujanjem nastanka gospodarskega okolja, ki podjetjem omogoča boljše priložnosti za dostop do večjih trgov; pri tem je lahko potrebno, da lokalne in regionalne oblasti – tudi na gosto naseljenih območjih – vlagajo v izboljšanje informacijsko-komunikacijskih tehnologij in infrastrukture;

24. se strinja z Evropsko komisijo, da morajo biti lokalne in regionalne oblasti vodilni akterji pri pilotnih projektih;

25. se strinja s stališčem, da so za izvajanje ukrepov, določenih v akcijskem načrtu, potrebni novi programi razvoja praktičnih sposobnosti tudi za odgovorne za razvoj in upravljanje javnih storitev.

Odprava vrzeli pri digitalni pismenosti

ODBOR REGIJ

26. meni, da so na področju digitalne pismenosti še vedno velike razlike, predvsem pri starejših, gospodarsko neaktivnih, manj izobraženih osebah in tistih, ki nimajo potrebnega digitalnega znanja, s katerim bi lahko v svojem poklicnem življenju v celoti razvili digitalne sposobnosti;

27. pozdravlja napoved Komisije, da bo v letu 2008 izvedla pregled digitalne pismenosti in do konca leta 2008 zagotovila smernice za politiko digitalne pismenosti za ranljive skupine;

28. poudarja pomen izobraževanja in usposabljanja, ki je prilagojeno potrebam nenehnega digitalnega razvoja družbe v celoti, s posebnim poudarkom na ranljivih skupinah;

29. se strinja s Komisijo, da imajo vse ravni oblasti veliko vlogo in odgovornost pri zagotavljanju digitalne pismenosti. Podpira tudi dejavno udeležbo in sodelovanje industrije ter družbenih organizacij pri uresničevanju zastavljenege cilja.

(*) COM(2006) 675 konč.

Sodobne javne e-storitve

ODBOR REGIJ

30. se, glede na to, da so IKT izjemna priložnost za izboljšanje javnih storitev, strinja, da lahko razvoj in širjenje IKT zagotovi priložnost, da evropska mesta utrdijo svojo vlogo nosilcev razvoja, središč znanja in resničnih virov inovativnih storitev ter z njimi povezanih znanj;

31. meni, da je za povezavo razvoja IKT z utrditvijo vloge evropskih mest predvsem nujno treba okrepiti vlogo lokalnih in regionalnih oblasti ter jim omogočiti izvajanje strategij za ohranitev in spodbujanje konkurenčnosti;

32. poudarja pomen novega pristopa, ki bo javne spletne storitve usmeril k državljanom, in vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri razvijanju tega pristopa. To je še posebej pomembno za obrobne, najbolj oddaljene in podeželske regije ter za otoške skupnosti. Družbeno-gospodarske prednosti razvoja IKT so nujne za kohezijo in lahko ponudijo veliko dodano vrednost;

33. ugotavlja, da lahko spodbujanje digitalnega vključevanja na lokalni in regionalni ravni izboljša kakovost življenja državljanov, okrepi udeležbo v lokalnih skupnostih, spodbuja konkurenčnost, ustanavljanje novih podjetij in razvoj boljših, učinkovitejših in bolj individualiziranih javnih in zasebnih storitev;

34. poziva k okrepitvi in novi spodbudi za pravočasno preprečevanje, obravnavanje in reševanje težav z varnostjo omrežij in informacij, naloge, ki jo podpira Evropska agencija za varnost omrežij in informacij (ENISA).

Rešitve IKT za socialno prikrajšane osebe in skupine, ki jim grozi izključenost

ODBOR REGIJ

35. glede na pričakovane demografske spremembe meni, da bi bilo zaželeno in potrebno ustvariti in razviti pogoje za telemedicino⁽⁹⁾, kar bi prispevalo k izboljšanju kakovosti zdravstvenih storitev, spodbujanju samostojnega življenja starejših oseb, izboljšanju kakovosti njihovega življenja in okrepitvi njihove socialne vključenosti, da bo mogoče izkoristiti njihove vseživljenjske izkušnje in znanje. Poleg tega lahko večja uporaba informacijskih in komunikacijskih tehnologij pripomore k izboljšanju zdravstvenih sistemov, ki temeljijo na obstoječih IKT, in k oblikovanju novih izdelkov in storitev, ki temeljijo na teh tehnologijah, kar bi pripomoglo k izboljšanju ravni zdravja državljanov, lažjemu dostopu do javnih zdravstvenih storitev in trajnemu zmanjšanju stroškov socialnih storitev;

⁽⁹⁾ CdR 256/2004 konč.

36. ob upoštevanju tržnih interesov poudarja pomen oblikovanja in dostopnosti izdelkov in storitev, prilagojenih resničnim potrebam uporabnikov. Glede na to poziva k medsebojnemu približanju različnih zakonodajnih sistemov, z vidika tehnologij pa priporoča rešitve, ki so v skladu z glavnimi smernicami razvoja;

37. priporoča, da se nameni večji pomen storitvam IKT za starejše osebe v pobudi Regije za gospodarsko spremembo;

38. pozdravlja dejstvo, da raziskovalni programi (sedmi okvirni program, program za podporo politikam IKT) namenjajo pomembno mesto digitalnemu vključevanju kot načinu za ukrepanje na področju staranja in invalidnosti;

39. ponovno opozarja, da je treba upoštevati jezikovno in kulturno raznolikost;

40. opaža, da bi bilo treba evropsko pisno dediščino prenesti v elektronsko obliko, da se ohrani za prihodnje generacije. V to bi morali biti vključeni vsi jeziki, regije in države Evrope⁽¹⁰⁾.

Vključitev ukrepov na področju e-vključenosti za čim trajnejši učinek

ODBOR REGIJ

41. posebej poudarja tesno strokovno sodelovanje in partnerstvo med zainteresiranimi stranmi;

42. poudarja, da je treba dosledno in usklajeno odpraviti zakonodajne, tehnične in druge ovire pri uresničevanju digitalnega vključevanja, da se zagotovi njegova trajnost in čim večja učinkovitost;

43. poudarja, da je treba lokalne in regionalne oblasti vključiti ne le v fazo izvajanja, temveč tudi v pripravo strategije. Tako bo mogoče okrepiti odnose in komunikacijo med zainteresiranimi stranmi ter povečati učinkovitost programov;

44. močno podpira pristop Evropske komisije k povečanju obsega in kakovosti raziskav IKT v Evropi. Poleg razvoja in raziskav je treba poudariti tudi mehanizme, ki spodbujajo prenos rezultatov raziskav v evropsko industrijo;

45. pozdravlja dejstvo, da so bogata digitalna vsebina, interoperabilnost in varstvo izmenjave informacij prednostne teme v raziskovalnih programih;

46. se strinja s stališčem Komisije, da je IKT pomembno uporabljati kot nov „družbeni instrument“. Zato bi bilo treba ustvariti povezavo med strategijami IKT in socialno politiko Skupnosti;

⁽¹⁰⁾ CdR 32/2006 konč.

47. poudarja, da je treba razviti temeljne ukrepe, ki so v skladu s horizontalnimi prednostnimi nalogami in upoštevajo enake možnosti za vse (na primer omogočiti neoviran dostop do vseh javnih spletnih strani ali vzpostaviti širokopasovno infrastrukturo). Za doseg tega je sodelovanje javnih oblasti ključnega pomena;

48. priznava dodano vrednost, ki bi jo lahko prispevala evropska politika digitalnega vključevanja (usklajevanje, sodelovanje, forum, partnerstvo, financiranje). OR se strinja, da je treba na tem področju povečati preglednost in ozaveščanje glede družbene odgovornosti;

49. podpira široko in stalno izmenjavo informacij in primerov dobre prakse ter izmenjavo izkušenj med zainteresiranimi stranmi, ozaveščanje javnosti in aktivno sodelovanje na lokalni in regionalni ravni med sektorjem IKT, javnimi oblastmi,

ponudniki javnih in zasebnih storitev in organizacijami končnih uporabnikov, da se zagotovi čim večja učinkovitost;

50. meni tudi, da je pomembno ustvariti regionalno mrežo po vsej EU, s pomočjo katere bi se povečale in izboljšale možnosti za udeležbo v projektih sodelovanja.

51. opozarja na trikratno prednost e-vključenosti, saj imajo od nje koristi tako sektor IKT kot uporabniki in družba v celoti;

52. priporoča Komisiji, naj si prizadeva za oblikovanje in uporabo kazalnikov za primerjavo in ocenjevanje regionalne razširjenosti in uporabe IKT, kar ji bo omogočilo stalno pridobivanje koristnih podatkov, nujnih za sprejemanje ukrepov približevanja regij tako na gospodarskem in socialnem kot na tehnološkem področju.

V Bruslju, 9. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Zelena knjiga o mestnem prometu

(2008/C 172/04)

ODBOR REGIJ

- poziva k usklajenemu ukrepanju za učinkovito reševanje problemov na področju zastojev in onesnaževanja, s katerimi se spopadajo vsa evropska mesta, na podlagi celostnega pristopa. Pri tem bi imela EU pomembno vlogo, hkrati pa bi lokalne in regionalne oblasti lahko prispevale konkretne rešitve;
- poziva EU, da lokalne in regionalne oblasti spodbuja k pripravi dolgoročnih načrtov mobilnosti, ki bodo temeljili na partnerstvu med mesti in njihovimi somestji, kar bo pripomoglo k rešitvam, prilagojenim razmeram na kraju samem (parkirišča na mestnem obrobju, razvoj okolju prijaznih prevoznih sredstev, izboljšanje javnega mestnega prometa itd.). Načrti mobilnosti bi lahko obsegali čista območja (tj. območja z manjšo izpostavljenostjo škodljivim snovem in manjšo prometno obremenjenostjo), naložbe v takšne projekte pa bi imele prednost;
- se zaveda obsega potrebnih finančnih sredstev, zato predlaga, da se ti načrti mobilnosti oprejo na obsežna partnerstva, še posebej z zasebnim sektorjem, ter poziva EU, da v sodelovanju z EIB razvije inovativne finančne instrumente, s katerimi bo mogoče financirati potrebno infrastrukturo in okolju prijaznejšo tehnologijo;
- poziva k poročanju na evropski ravni, ki bo omogočilo oceno stanja doseženih rezultatov. Začeli bi lahko s primerjalno študijo, ki bi se financirala z evropskimi sredstvi ter bi preučila razmere v evropskih mestih in njihove različne pristope za odpravo problemov.

Poročevalec: Sir Albert BORE, član mestnega sveta Birminghama (UK/PES)

Referenčni dokument

Zelena knjiga *Za novo kulturo mobilnosti v mestih*

COM(2007) 551 konč.

Politična priporočila

Ključna sporočila

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja zavzetost EU, da nadaljuje s prizadevanji za večjo konkurenčnost evropskega gospodarstva, trajnostni razvoj in boj proti podnebnim spremembam. Ta ključna vprašanja, ki jih potrjujejo lizbonska agenda, göteborgski sporazum in akcijski načrt o podnebnih spremembah, so bistveni za prihodnost Unije. OR v svojih političnih prednostnih nalogah priznava izreden pomen konkurenčnosti za gospodarsko rast, zlasti v mestnih središčih, in kot je bilo navedeno v lizbonskih ciljih, ter pomen njenega prispevka k ozemeljski koheziji;

2. opozarja, da se porazdelitev pristojnosti med lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi oblastmi med državami članicami razlikuje. Pomembno je, da ukrepi v akcijskem načrtu Komisije ne bodo predpisovali določenih organizacijskih rešitev;

3. poudarja, da se mesta vsak dan srečujejo z vprašanji rasti in okolja. Toda vedno večji okoljski problemi bodo ovirali rast. Mesta in mestna območja imajo potencial za povečevanje konkurenčnosti in soočanje s podnebnimi spremembami, vendar pa morajo za to mesta in mestna območja sprejeti ukrepe za izboljšanje dostopnosti in reševanje okoljskih problemov. Možnost ločitve rasti od negativnih vplivov podnebnih sprememb je mogoče uresničiti predvsem v mestnih regijah, saj se alternativni načini prevoza lahko hitro gospodarsko obnesejo zlasti v gosto poseljenih mestnih območjih;

4. poziva k usklajenemu delovanju za učinkovito reševanje velikih problemov na področju prometa, ki se pojavljajo v mestih zaradi prometnih zastojev in okoljskih vprašanj, da se do leta 2050 doseže dekarbonizacija cestnega prometa. Nekaj posameznih mest je uspešno obvladalo ta problem, toda potrebna je bolj obsežna strategija, ki bo upoštevala načeli subsidiarnosti in sorazmernosti;

5. priznava temeljno vlogo, ki jo imajo lokalne in regionalne oblasti pri načrtovanju in izvajanju mestne prometne politike, in se strinja s Komisijo, da razmislek o mobilnosti v mestih pomeni organiziranje somodalnosti med vsemi javnimi in zasebnimi načini prevoza, z namenom preusmeritve v okolju prijazne načine prevoza;

6. poziva EU, naj vodi celostno politiko na področju okolja, prostorskega načrtovanja in mobilnosti, v kateri so bistveni naslednji ukrepi na ravni Skupnosti:

1. za izboljšanje kakovosti zraka in zmanjšanje hrupa bi morala EU voditi strožjo prometno politiko, ki bi obravnavala vzroke za probleme na tem področju. Z učinkovitejšo tehnologijo in čistejšimi vrstami goriva bodo nova vozila čistejša, tišja in gospodarnejša;

2. za večjo varnost na cestah bi morala EU spodbujati razvoj avtomobilske tehnologije;

3. Evropska unija mora s spodbujanjem razvoja potrebnih tehnologij podpreti regionalno in lokalno cenovno politiko;

4. Unija mora biti naklonjena povezovanju mestnih območij z železniškimi progami za visoke hitrosti in tramvajskimi omrežji;

5. EU si mora prizadevati za usklajeno označevanje okoljskih območij, mestom pa večinoma pustiti proste roke pri uvajanju teh območij;

6. EU bi morala spodbujati gradnjo prometnih poti za nemotoriziran promet. Tako bodo nastali pogoji za varno pešačenje ali kolesarjenje ali za druga alternativna, okolju prijazna prevozna sredstva.

7. poziva EU, naj regije, zlasti mesta, spodbudi k pripravi dolgoročnih načrtov mobilnosti za reševanje teh problemov, s katerimi bi odpravljali zastoje in omilili podnebne spremembe na podlagi alternativnih možnosti prevoza ter potnikom zagotovili možnost izbire, z namenom vzpostavitve ravnotežja med različnimi načini prevoza, in tako spodbudili večjo uporabo bolj trajnostnih načinov prevoza. V teh načrtih bi bilo treba spodbujati vzpostavitev „čistih območij“, tj. na novo določena območja, za katere je značilna nizka stopnja onesnaženosti in manj prometnih zastojev (ki se razlikujejo od zelenih območij, za katere je značilna samo nizka stopnja onesnaženosti), s podeljevanjem statusa „čistega območja“ in dajanjem prednosti naložbam v njihovo podporo;

8. se zaveda, da bi se za nekatere države članice zbiranje sredstev za naložbe v obsegu, ki je potreben za financiranje takšnih „čistih območij“, lahko izkazalo za težavno. EU ima pri tem nalogo, da v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko oblikuje inovativne finančne instrumente, s katerimi bo mogoče financirati potrebno infrastrukturo za trajnostno mobilnost in naložbe v vozila z nizkimi emisijami ogljikovega dioksida. To bi bilo mogoče izvesti kot razširitev programa CIVITAS ali po njegovem zaključku leta 2009 v okviru naslednjega programa, ki bi ga financirala EU;

9. poziva k vzpostavitvi mehanizma poročanja na ravni EU o napredku na področju mestnega prometa in najboljših praksah, ki bi lahko bile zgled drugim. Ta proces bi se moral začeti z analitično študijo, ki bi jo s sredstvi podprla EU, njen namen pa bi bil pregledati stanje v mestih po vsej EU in njihove pristope k zmanjšanju zastojev, izboljšanju kakovosti okolja in zagotavljanju bolj trajnostnih načinov prevoza. Poročila bi morala biti objavljena ob vsakoletnem spomladanskem zasedanju Sveta, kjer so predložena tudi letna poročila o doseganju lizbonskih ciljev;

10. priporoča, naj Komisija kot osnovo za spodbujanje somodalnosti objavi smernice v obliki skupnih metodoloških standardov za izračun celotnih stroškov in prednosti načinov prevoza (vključno z zunanji učinki, kot so zastoji, okoljska škoda, socialna vključenost in vpliv na zaposlovanje in družbeno sposobnost preživetja mestnih jeder), prav tako pa naj razmisli o vzpostavitvi potrošniku prijaznih ekoloških standardov za vozila, ki kažejo okoljske stroške za celotno življenjsko dobo vozila;

11. poziva Komisijo, naj podpira in nagraduje mreže najboljših praks (s katerimi bi moral biti povezan OR), da bi se razširila njihova uporaba na področjih, kot so kombinacije alternativnih rešitev za lastništvo in uporabo osebnega vozila, in s širitvijo pobud, kot so inovativni mehanizmi določanja cen in „čista območja“ v „modelnih mestih“;

12. spodbuja Komisijo, naj dosežke iz nagradnih sistemov izkoristi tam, kjer je treba s sredstvi podpreti širjenje pridobljenega znanja, tako da se nagrade uporabi kot marketinško sredstvo za te mestne regije in kot cilj, za katerega bi si prizadevale tudi druge mestne regije;

13. poziva, naj EU z „zgodnjimi“ in „modelnimi“ mesti Evropi in svetu pokaže, kako išče in izvaja inovativne in zahtevne rešitve za sedanje probleme in priložnosti, mestne regije pa naj za obdobje vsaj 20 let pripravijo prostovoljne načrte o mobilnosti, ki bi vključevali potrebe po finančnih sredstvih, nove tehnologije, ki jih je treba raziskati in preskusiti, infrastrukturne potrebe, nove postopke javnega naročanja, ki bi spodbujali inovacije, itd. Z načrtovanim pristopom za vsa mesta EU ter s pobudami za „zgodnja“ in „modelna“ mesta v okviru znatno razširjenega projekta Civitas ali morebiti novega programa bi EU lahko Evropi in svetu pokazala, kako išče in izvaja inovativne in zahtevne rešitve za sedanje probleme in priložnosti;

14. poziva oblasti vseh vladnih in upravnih ravni, naj podprejo dejavnosti za lažje izvajanje skupnih (javno-javnih ali javno-zasebnih) naročil za „čista območja“, če takšna skupna naročila niso v nasprotju s širšim javnim interesom. S skupnimi javnimi naročili je mogoče ustvariti trg za proizvajalce, ki vlagajo v nove tehnologije, in spodbuditi inovacije. EU bi lahko podprla te dejavnosti s spodbujanjem vzpostavljanja mrež najboljših praks za zelena javna naročila in spodbujanje inovacij

na področju prometne tehnologije, ki izhajajo iz regij in lokalnih skupnosti, aktivno vključenih v ustvarjanje, raziskovanje in konceptualno podporo razvoju prometnih tehnologij. Ta dva sklopa dejavnosti bi spodbudila ponudbo in povpraševanje po novih tehnologijah, ki bi koristile mestom;

15. poudarja, da si je treba ustvariti popolnejšo sliko glede vloge zasebnega sektorja pri prihodnjem zagotavljanju alternativnih načinov prevoza in pri ločevanju boljše dostopnosti od povečanega števila kilometrov, ki bi jih prevozila vozila; zato bi moral biti del navedene analitične študije za vso EU namenjen pregledu vloge zasebnega financiranja in podjetij v sedanjih inovativnih rešitvah in ugotovitvi, na podlagi katerih pobud bi lahko njihovo učinkovito vlogo čim bolj okrepili;

16. poudarja, da je zelena knjiga objavljena v pravem trenutku, saj bodo na vseh ravneh potrebni dodatni viri za obvladovanje teh problemov. EU že namenja precej sredstev za dejavnosti v zvezi z mobilnostjo in prometom v okviru vseevropskih prometnih omrežij in, kar je pomembno, v okviru konvergenčnega cilja strukturnih skladov tudi za mestna območja. Mesta so bistveni in neločljivi elementi prometnih omrežij, saj so stične točke med različnimi načini prevoza in običajno kraj, kjer se potovanje začne ali konča. Zato bi bilo treba mestnemu prevozu nameniti enako pozornost kot prometnim omrežjem. Načrtovati je treba bolj dolgoročno in se dolgoročnih načrtov tudi držati. Regije in mesta ne čakajo, da težave „izbruhnejo“; zaželen je proaktivni pristop. Zato bi morali pri namenjanju virov na vseh ravneh ne samo upoštevati ukrepe za reševanje težav, ki so že očitne, ampak tudi najti dodatna sredstva za regije in mesta, ki so se odločila v zelo zgodnji fazi lotiti prihodnjih težav;

17. poudarja pomen spodbujanja ukrepov za mobilnost v mestih v okviru novih operativnih programov konvergenčnega cilja. V takih primerih bodo ta mesta in regije morala dokazati, da si s svojimi ukrepi, ki jih s sredstvi podpira EU, prizadevajo za reševanje ključnih težav;

Za tekoč promet v mestih

Vprašanje 1: Ali bi bilo treba za priznanje mestom, ki se prva spopadajo z zastoji in izboljšanjem življenjskih pogojev, preučiti možnost sistema „označb“?

18. EU bi lahko takšno oznako – vzporedno z ekološko oznako modre zastave, ki se po vsej EU dodeljuje na podlagi nekaterih kazalnikov – združila z uvedbo „sistema čistih območij“, tj. območij, za katere je značilna nizka stopnja onesnaženosti in manj zastojev. Projekti v „modelnih mestih“ z različnim številom prebivalstva in različno zgodovinsko dediščino bi se morda lahko financirali v povezavi s pobudo za širitev programa Civitas na ukrepe večjega obsega (glej vprašanje 21).

19. Letnemu poročilu o napredku pri uresničevanju mestnih ciljev, ki se ga vsako leto predloži na spomladanskem zasedanju Evropskega sveta, bi lahko priložili letno poročilo o izvajanju najboljših praks.

Vprašanje 2: Kakšni ukrepi bi lahko spodbujali hojo in kolesarjenje kot resnični alternativni avtomobilu?

20. Edina možnost, da bi hoja in kolesarjenje zares postali alternativni uporabi avtomobila, je dosledna izgradnja in širjenje obsežnih, kakovostnih in dostopnih omrežij pešpoti in kolesarskih stez, za kar bi bile odgovorne lokalne oblasti. S tem bi pripomogle k temu, da bi se v EU kolo kot prevozno sredstvo veliko bolj uporabljalo kot danes. To je mogoče uresničiti zlasti v okviru konceptov „strnjenege mesta“. Funkcionalen pristop k načrtom pozidave lahko prispeva k temu, da bodo razdalje za pešce in kolesarje krajše. Razvoj mestnih „čistih območij“, ki vključuje stroge ukrepe za preprečevanje zastojev in onesnaževanja zraka, bi bistveno izboljšal okolje za hojo in kolesarjenje. Obstaja mnogo primerov dobre prakse za promocijske kampanje v šolah in skupnostih, naloga EU pa bi lahko bila podpora strokovnih mrež, poudarjanje vzornih izkušenj in proslavljanje uspehov. Evropa bi morala graditi na uspehu programa TAPESTRY⁽¹⁾.

Vprašanje 3: Kako bi lahko spodbudili preusmeritev na bolj trajnostne načine prevoza v mestih?

21. Za preusmeritev je potreben celostni pristop, da bi izboljšali izkušnje s trajnostnimi načini prevoza in jih naredili bolj privlačne, netrajnostne načine prevoza pa manj. Celostni pristop je treba upoštevati tudi pri načrtovanju ukrepov akcijskih načrtov proti onesnaževanju zraka in hrupu ter načrtih (razvoja) prometa. Pri spremembah ustreznih direktiv EU bi bilo treba ustrezno upoštevati subsidiarnost in celostni pristop načrtovanja. Tako se oblikuje pravna varnost za občine, ki upoštevajo take celostne pristope načrtovanja. Nediferencirana uporaba prava Skupnosti zlasti na področju državnih pomoči in javnih naročil ima pri tem pogosto nezaželene in nepredvidljive učinke. O načinu, kako se bodo prometne storitve izvajale – ali jih bodo izvajali zunanji izvajalci ali lokalne oblasti same – morajo tudi v prihodnje imeti možnost odločati na regionalni in lokalni ravni.

Vprašanje 4: Kako bi se v mestnem prometu lahko še povečala uporaba čistih in energetsko učinkovitih tehnologij?

22. Odbor podpira predloge v zeleni knjigi v zvezi z določanjem vse zahtevnejših ciljev s pomočjo postopnega zaostrovanja

(¹) TAPESTRY: Travel Awareness, Publicity and Education Supporting a Sustainable Transport Strategy in Europe. TAPESTRY je bil triletni raziskovalni in demonstracijski projekt, ki ga je financirala Evropska komisija (GD za energijo in promet) v okviru 5. okvirnega programa za raziskave in tehnološki razvoj.

emisijskih standardov in s tem spodbujanja razširjenega uvajanja urbanih zelenih območij s skupnimi standardi. Predvideti bi bilo mogoče tudi evropske cilje, povezane z davčnimi olajšavami v odvisnosti od deleža naročil javnega sektorja, ki bi izpolnjeval določene „ekološke predpogoje“. Prek različnih poslovnih omrežij EU bi bilo mogoče tudi med velikimi zasebnimi podjetji spodbujati naročila, ki bi bila v skladu z „ekološkimi standardi“.

Vprašanje 6: Ali bi bilo treba vzpostaviti merila in smernice za opredelitev zelenih območij in omejitve, ki se nanje nanašajo? Kateri je najboljši način za zagotavljanje njihove združljivosti s neoviranim prometom? Ali se pojavlja vprašanje, kako zagotoviti čezmejni nadzor nad lokalnimi pravili, ki veljajo v zelenih območjih?

23. Smernice EU – ne pa tudi navodila EU – za opredelitev zelenih območij bi prispevale k jasnosti in doslednosti, zlasti za oblikovanje splošno priznanih kategorij vozil, ki temeljijo na njihovi energetski porabi in stopnjah emisij. Morda bi morali oblikovati vseevropsko spletno stran s standardiziranimi podatki o mestih in posebnimi informacijami za posamezna mestna območja. Enotna oznaka vozil za vstop v zelena območja glede na njihovo vsebnost škodljivih snovi bi tako za voznike kot za delovanje v mestih pomenila olajšanje, če bi iste značilnosti oznake veljale za vozila po vsej Evropi.

24. Na področju cestnoprometnih predpisov na evropski ravni je treba pripraviti smernice v zvezi z varstvom okolja in najšibkejšimi udeleženci v cestnem prometu. Države članice je treba spodbujati, da bodo te smernice vključile v nacionalne cestnoprometne predpise, in s tem izboljšati jasnost in poenotenje v celotni EU.

25. Mnoga mesta in regije so že same uvedle razmejitev v okoljska območja, pri čemer so se odločile za lasten sistem označevanja. Da bi preprečili zmedo mednarodnih prevoznikov in turistov, bi Unija morala razviti enoten sistem označevanja. Ko gre za uvajanje okoljskih območij, bi lokalne in regionalne skupnosti morale ohraniti kar največjo neodvisnost.

26. Čezmejno izvajanje lokalnih predpisov je mogoče že sedaj (Okvirni sklep Sveta 2005/214/PNZ z dne 24. februarja 2005 o uporabi načela vzajemnega priznavanja denarnih kazni).

27. OR je zaskrbljen, ker je Evropska komisija – ne da bi počakala na rezultat posvetovanja – decembra predložila popolnoma spremenjen predlog za spodbujanje čistih in energetsko učinkovitih vozil za cestni prevoz (COM(2007) 817).

Vprašanje 5: Kako bi lahko spodbujali skupna zelena javna naročila?

28. S pomočjo programa STEER ⁽²⁾ bi bilo mogoče pridobiti dodatne prednosti prek povezovanja z novimi evropskimi ekološkimi standardi, ki temeljijo na načelu družbenih stroškov celotne življenjske dobe, opredeljenem v zeleni knjigi. Na ravni EU bi lahko spodbujali partnerstva z dobavitelji, ki prek mrež dobaviteljev razširjajo koncepte stroškov celotne življenjske dobe ter spodbujajo skupne standarde, vzajemno priznavanje in pretvarjanje ustreznih akademskih raziskav v inovativne in tržno uspešne izdelke.

Vprašanje 7: Kako bi še lahko spodbujali ekološko vožnjo?

29. Družbeno in finančno vrednost ekološke vožnje bi bilo treba promovirati in vključiti v tečaje vožnje. Gre za spreminjanje obnašanja in načina vožnje. To sposobnost bi lahko vključili v nacionalne voziške izpite z določitvijo pravil za dobro vožnjo in preudarno obnašanje v prometu. Naloga EU bi lahko pri tem bila širjenje najboljše prakse s kampanjami in z uporabo različnih marketinških instrumentov po vzoru uspešne pobude TAPESTRY. Drugi ukrep, ki bi lahko spodbudil okolju prijaznejši način vožnje, bi bilo zavzemanje za to, da se v notranjost vozila vgradi naprava za merjenje porabe.

Za inteligentnejši mestni promet

Vprašanje 8: Ali bi bilo treba razvijati in spodbujati boljše informativne storitve za potnike?

30. Boljše informativne storitve za potnike, tako pred potovanjem kot med njim, lahko precej prispevajo k trajnosti. V evropskih mestih je že opaziti mnogo primerov dobre prakse. Vloga na ravni EU bi lahko bila spodbujanje širjenja in medsebojne združljivosti sedanjih sistemov, tako da se vzpostavi skupni sistemi in simboli. Nadaljnja vloga bi lahko bila spodbujanje zglednih sistemov. Pri tem je osrednjega pomena satelitski navigacijski sistem Galileo.

31. Razviti in izboljšati je treba službe za informiranje potnikov v javnem lokalnem potniškem prometu. Informacije v realnem času ter informacije o motnjah prek interneta in mobilnega telefona, prilagojene posameznikovim potrebam, bi lahko bistveno prispevale k temu, da bi bil javni lokalni potniški promet v primerjavi z manj trajnostnimi načini prevoza bolj zanimiv in konkurenčen. Navigacijski sistem Galileo bo imel pomembno vlogo pri razvoju novih informacijskih storitev, zato bi si morala EU prizadevati, da bo Galileo čim prej končan.

⁽²⁾ STEER je dejavnost evropskega programa Inteligentna energija, ki se osredotoča na alternativna vozila in goriva, ukrepe za učinkovito rabo energije v prometu ter izboljševanje znanja lokalnih energetskih agencij na področju prometa.

32. Predvsem bi bilo treba podpreti projekte za zagotavljanje storitev obveščanja, ki bi okrepile mrežni učinek javnega prevoza. Tovrstni sistem obveščanja bi ponujal izčrpne informacije o povezavah in razmerah na celotnem integriranem prevoznem omrežju na ravni somestja ali širše (na ravni regije, kantona, države).

Vprašanje 9: Ali so potrebni nadaljnji ukrepi za zagotavljanje standardizacije vmesnikov in interoperabilnost aplikacij ITS v mestih? Katere aplikacije bi morale imeti pri izvajanju ukrepov prednost?

33. Dosedanji ukrepi za določanje tehničnih standardov so se izkazali za uporabne pri zagotavljanju interoperabilnosti in EU bi na tem področju lahko nadaljevala to vlogo. Več bi bilo mogoče narediti s spodbujanjem skupnih pristopov skupin mest in med državami članicami, na primer s sistemi za nadzor in informiranje prek interneta, da bi preprečili hude prometne zastoje.

34. Poleg sistemov za obveščanje uporabnikov bi bilo treba – po možnosti na evropski ravni – razviti tudi skupne sisteme za zagotovitev, npr. sistemov spremljanja BACT ⁽³⁾ za zbiranje statističnih podatkov za promet in načrtovanje.

Za dostopnejši mestni promet

Vprašanje 11: Kako bi se lahko povečala kakovost skupinskega prometa v evropskih mestih?

35. EU bi morala spodbujati razvoj opreme in infrastrukture po skupnih standardih, podprte z raziskavami in razvojem, usmerjenimi v stalno izboljševanje kakovosti storitev. Odzivnost na povpraševanje bi bilo mogoče izboljšati tako, da bi dodelitev javnih sredstev povezali z večjim zadovoljstvom strank.

36. Ukrepi, ki bodo odražali neposredne in posredne stroške, bodo v tem smislu prav tako prispevali k ravnotežju dejavnikov pri izbiri načina prevoza.

Vprašanje 12: Ali je treba spodbujati pasove, namenjene izključno skupinskemu prometu?

37. Prepričani smo, da je treba spodbujati uporabo voznih pasov, namenjenih izključno skupinskemu prometu, v povezavi z ITS. EU lahko ima vlogo pri podpiranju projektov za uvedbo ločenih prog za avtobuse in trolejbusse ali tramvaje, rezerviranih samo zanje, ali skupnih tras s pločnikom in kolesarsko stezo, ter pri oblikovanju skupnih znakov in oznak. Posebne proge za javni lokalni potniški promet lahko preprečijo zastoje v javnem lokalnem potniškem prometu. Če se bo zaradi tega ukrepa zmanjšalo število voznih pasov za avtomobilski promet, lahko to prispeva k zmanjšanju prometa osebnih avtomobilov, hkrati pa se bo v preostalem avtomobilskem prometu povečala gostota. Lahko se zgodi, da bo za take ukrepe težko pridobiti

⁽³⁾ BACT: *Best Available Control Technology*, najboljša razpoložljiva tehnologija za nadzor.

razumevanje in jih uveljaviti. Pri tem lahko EU in nacionalna raven podpreta lokalne nosilce odločanja z informacijami in ukrepi za ozaveščanje. Lahko se razvijejo tudi internetne posredovalnice stikov za skupinski avtomobilski prevoz in sistemi, ki bi „prevoznim skupnostim“ z vsaj tremi potniki v vozilu ob določenih urah omogočali uporabo voznih pasov, rezerviranih za javni lokalni potniški promet.

Vprašanje 13: Ali obstaja potreba po Evropski listini o pravicah in dolžnostih potnikov v skupinskem prometu?

38. Odbor bi podprl razširitev Listine EU o temeljnih pravicah glede pravic in dolžnosti potnikov v javnem prometu za izboljšanje dostopnosti, zlasti za ljudi z omejeno sposobnostjo gibanja.

Vprašanje 14: S katerimi ukrepi bi se potniški in tovorni promet lahko bolje vključevala v raziskave in načrtovanje mobilnosti v mestih?

39. Vključevanje bi bilo mogoče spodbujati s pomočjo meril za financiranje projektov raziskav in predstavitvenih projektov, zlasti v zvezi z energetske učinkovitimi, okolju prijaznimi vozili, primernimi za mestno okolje. Razmislili bi lahko tudi o vzpostavitvi posebnih meril za zmanjšanje emisij v mestih, povezanih z oznako iz točke 18 (vprašanje 1).

Vprašanje 15: Kako se lahko doseže boljša usklajenost med mestnim in medmestnim prometom ter načrtovanjem rabe zemljišč? Kakšna organizacijska struktura bi bila primerna?

40. Podpiramo uporabo prostovoljno oblikovanih načrtov mobilnosti, ki vključujejo gosto naseljena območja. Treba je poskrbeti za razvoj ustreznih ukrepov za preusmeritev težkega tovornega prometa mimo mestnih središč. Ena sama najboljša rešitev ne obstaja, toda gosto naseljena območja bi morala poiskati rešitve, ki bodo prinesle rezultate, za katere je EU dala pobudo in jih želi. Ti načrti bi lahko bili osnova za pogodbene sporazume o mobilnosti med najpomembnejšimi zainteresiranimi stranmi.

41. Odbor regij ocenjuje, da bi bilo treba za odpravo „ozkih grl“ pri dostopanju v velika mesta – v sodelovanju z oblastmi v okoliških občinah in po potrebi z mestnimi prometnimi organi – ob mestnih vpadnicah urediti velika parkirišča s povezavami z mestom, ki bi imela zadostno število parkirnih prostorov (P+R, parkiraj in se pelji), da bi ljudje, ki pridejo v mesto z avtom, lahko tam parkirali in nato uporabili javni prevoz, ne da bi izgubljali čas. Ocenjujemo, da je pametno spodbujati uvedbo integriranih sistemov prevoza, ki spoštujejo naravne meje somestij in poti, ki jih opravljajo prebivalci, ter za upravljanje teh sistemov prevoza oblikovati konzorcije ali druge podobne mehanizme za sodelovanje med upravnimi oblastmi.

42. Načrtovanje rabe zemljišč in mobilnosti mora biti na vseh ravneh – tako nadobčinski kot občinski – usklajeno in povezano, da bi bile dejavnosti na obeh področjih kar najučinkovitejše z ekološkega, energetskega in funkcionalnega vidika; obe področji sta namreč tesno povezani in vplivata druga na drugo.

Za varen mestni promet

Vprašanje 16: Katere ukrepe bi lahko v prihodnosti uvedli, da bi mestom pomagali odgovoriti na izzive glede varnosti v cestnem prometu in osebne varnosti v mestnem prometu?

43. V mestnih območjih so ranljivi zlasti pešci in kolesarji, zato so nujne stalne izboljšave cestne varnosti, če jih želimo te vrste prometa spodbujati. Nadaljnji ukrepi bi lahko spodbujali predstavitvene projekte, v okviru katerih bi pokazali inovativne načine dajanja prednosti pešcem in kolesarjem pred motoriziranim prometom, ter hitro uvajanje tehnologij, ki povečujejo varnost. Lokalne oblasti bi bilo treba spodbuditi k prostovoljnemu sodelovanju z zasebnim gospodarstvom, da bi bilo mogoče rešiti navedene probleme – za to že obstajajo številni primeri najboljše prakse.

Vprašanje 17: Kako bi lahko izboljšali obveščenost izvajalcev in državljanov o možnih naprednih tehnologijah za upravljanje infrastruktur in vozil?

44. Menimo, da so predstavitveni projekti z dobro promocijo najboljši mehanizem za posredovanje možnosti, ki jih prinaša ta razvoj. Opozarjamo na Evropsko opazovalno skupino za varnost v cestnem prometu, ki objavlja dela o novem razvoju na tem področju, ter na obstoječe primere najboljše prakse v evropskih regijah.

Vprašanje 18: Ali bi bilo treba razviti avtomatske radarske naprave, ki bi bile prilagojene za uporabo v mestih, in spodbujati njihovo uporabo?

45. EU bi morala spodbujati razvoj novih tehnologij. Koristna vloga EU bi lahko bilo spodbujanje nadaljnjih poskusov v vsej Evropi, da bi se bolje seznanili s stroški in koristmi.

Oblikovanje nove kulture mobilnosti v mestih

Vprašanje 20: Ali bi morale zainteresirane strani sodelovati pri oblikovanju nove kulture mobilnosti v mestih v Evropi? Ali bi bil lahko Evropski center za spremljanje mobilnosti v mestih (po vzorcu Evropskega centra za spremljanje prometne varnosti) koristna pobuda za podporo takšnemu sodelovanju?

46. Menimo, da bi bilo treba ta vzorec uporabiti glede na uspeh Evrope pri zmanjševanju števila prometnih nesreč. Ustanovitev evropske opazovalne skupine za mobilnost v mestu je mogoče podpreti le, če bo prinesla pravo dodano vrednost. Menimo tudi, da je vzorec postopnih ciljev, povezan s financiranjem, precej prispeval k napredku pri zmanjšanju števila nesreč. Evropski center za spremljanje mobilnosti v mestih bi lahko pomagal pri spodbujanju dobre prakse, podeljevanju statusa „čistega območja“ in letnem mehanizmu poročanja na ravni EU za spomladanska zasedanja Evropskega sveta.

Finančna sredstva

Vprašanje 21: Kako bi se na koherenten način lahko bolje uporabili obstoječi finančni instrumenti, kot so strukturni in kohezijski skladi, za podporo celostnemu in trajnostnemu mestnemu prometu?

47. Veliko sredstev se že porabi za ukrepe v zvezi z mobilnostjo prek različnih programov, največ v okviru programa TEN – T, iz strukturnih skladov v okviru konvergenčnega cilja za regije in prek programa Civitas. Jasno je, da morajo regije, ki so upravičene do sredstev za konvergenčni cilj, vire EU dobiti v okviru mestnih projektov, ki morajo biti usklajeni s cilji te zelene knjige. Ukrepi, ki se financirajo iz konvergenčnih programov, morajo imeti pristop uravnotežene uporabe različnih načinov prevoza, glede na onesnaženost, ki jo ti povzročajo, in njihov vpliv na podnebje. Konvergenčni viri in viri iz drugih programov ne zadostujejo za radikalno spremembo, potrebno po vsej Evropi. Poleg tega se ta sredstva na splošno ne osredotočajo na področja, kjer so zares potrebna, tj. na gosto naseljena območja, ki so pod pritiskom zaradi rasti in kjer konkurenčnost ovirajo okoljska vprašanja. Zelena knjiga jasno prikazuje potrebo po ukrepanju. EU ima nalogo, da te korenite spremembe doseže z bistveno širšim pristopom programa Civitas ali pa s popolnoma novim programom. S temi sredstvi bi morali podpreti razvoj in financiranje – v skladu z zamislimi, izraženimi v tem mnenju – vzpostavljanja „čistih območij“ in večjo uravnoteženost različnih načinov prevoza. Takšna pobuda bi pritegnila tudi sredstva iz zasebnega sektorja in nacionalnih programov.

Vprašanje 23: Kako bi lahko usmerjeni raziskovalni ukrepi prispevali k vključevanju omejitev, značilnih za mesta, v razvoj mestnega prometa?

48. Najpomembnejši so sistemi za upravljanje in nadzor prometa, v povezavi z razvojem visoke gostote poseljenosti ob strateških oseh javnega prometa. Mestni razvoj mora temeljiti zlasti na zasnovi, ki je vključena v sisteme komunikacijske in

druge infrastrukture in z njimi združljiva. Tako se lahko izognemo poznejšemu prilagajanju. Najpomembnejši rezultat bo dosežena kritična meja povpraševanja, ki odloča o uvedbi in izvajanju javnega prevoza.

Vprašanje 24: Ali bi bilo treba mesta spodbujati, da uvedejo pristojbine za vožnjo v mestih? Ali je za to potreben splošni okvir in/ali smernice? Ali bi morali biti prihodki namenjeni izboljšanju kolektivnega mestnega prometa? Ali bi morali biti zunanji stroški internalizirani?

49. Mestne oblasti bi lahko imele možnost, da uvedejo pristojbine za vožnjo v mestih. Koristno bi bilo, da bi EU spodbujala razvoj najboljših praktičnih vzorcev in učenje na podlagi sistemov, ki se že uporabljajo. Splošni okvir in/ali usmerjanje bi lahko bilo koristno. Standardizacija bi bila zaželena, čeprav jo je težko doseči. Lokalne in regionalne oblasti potrebujejo za reševanje težav z zastoji in okoljskih problemov učinkovite instrumente. Zelo učinkovit instrument so lahko cestnine na območjih s pogostimi zastoji. Zato morajo imeti lokalne in regionalne oblasti možnost, da same odločajo o uvedbi cestnin na območjih s pogostimi zastoji in porabi prihodkov od teh cestnin. Vendar to v številnih državah članicah ni mogoče, ker se o teh vprašanjih odloča na nacionalni ravni. Koristno bi bilo, da bi EU spodbujala razvoj vzorcev najboljše prakse in učenje iz sistemov, ki se že uporabljajo. Po mnenju OR lahko Komisija z ozaveščanjem in seznanjanjem bistveno pripomore k temu, da bodo lokalni in regionalni nosilci odločitev lažje uvajali cestnine na območjih s pogostimi zastoji.

Vprašanje 25: Kakšno dodano vrednost bi lahko dolgoročno prinesla usmerjena evropska podpora za financiranje okolju prijaznega in energetskega učinkovitega mestnega prometa?

50. Usmerjena podpora lahko zagotovi lažje doseganje ciljev zmanjšanja količine CO₂, hitreje uvajanje novih tehnologij ter večje razširjanje in privzemanje najboljše prakse. S tem bi se zmanjšali gospodarski stroški zastojev za gospodarstvo EU in EU bi si lahko zagotovila vodilno vlogo na svetovnem trgu tehnologije in metodologije trajnostnega razvoja. Poleg tega bi bilo mogoče združiti gospodarsko rast in trajnostni mestni promet.

51. EU bi lahko dosegla še večjo dodano vrednost, če bi sporazume o mobilnosti uporabila za lažje oblikovanje trdnih zaveznih med zainteresiranimi stranmi, ki bi lahko prevzela tveganje, povezano z obsežnimi komercialnimi posojili, ki so potrebna za gradnjo trajnostne prometne infrastrukture velikih razsežnosti. Da bo to mogoče doseči, bo treba tesno sodelovati z EIB.

V Bruslju, 9. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Prihodnji skupni evropski azilni sistem

(2008/C 172/05)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da bodo lokalne in regionalne oblasti prve izvajale evropsko zakonodajo skupnega evropskega azilnega sistema, in meni, da bo skupni azilni postopek, ki predvideva solidarno in odgovorno udeležbo vsake države članice, olajšal delo lokalnih in regionalnih oblasti;
- priporoča, naj se na nacionalni ravni po potrebi uvede usklajevalni mehanizem med osrednjimi, regionalnimi in lokalnimi institucijami, za celostno obvladovanje na več ravneh;
- priporoča sprejetje evropske uredbe, ki bi urejala vzajemno priznavanje zaščite in postopke v zvezi s prenosom statusa ter enotnim statusom beguncev in upravičencev do subsidiarne zaščite;
- meni, da je razširitev vsebine Direktive 2003/109/ES na osebe, ki uživajo eno od oblik mednarodne zaščite, bistven ukrep za odpravo morebitnih tveganj diskriminacije in instrument, ki dopolnjuje proces usklajevanja EU na področju azila;
- priporoča, da se v obsežnem sodelovanju z lokalnimi oblastmi opredelijo skupne smernice za ukrepe, s katerimi bi prosilcem za azil in beguncem olajšali dostop do socialnih in zdravstvenih storitev in do bivališč; da se pripravijo programi sodelovanja v lokalnih skupnostih; da se opredelijo jasna in natančna pravila za priznavanje šolske izobrazbe, za poklicno prekvalifikacijo in potrjevanje usposobljenosti; da se predvidijo sredstva za spodbujanje dela beguncev in/ali za razvoj njihovih sposobnosti vodenja;
- meni, da je za uspešno vključevanje beguncev potrebno, da se počutijo kot del dogajanja v četrtih, mestih, državah in v Evropski uniji, kjer živijo. Udeležba v lokalnem političnem življenju, začenši s pravico voliti in biti voljen na lokalnih volitvah, ima poleg simboličnega tudi zelo močan konkreten pomen;
- priporoča, da se predvidijo financiranja in razpisi za krepitev znanja nacionalnih in lokalnih akterjev, s posebnim poudarkom na psihosocialnem področju, legalizaciji in obvladovanja položajev v zvezi z ranljivostjo.

Poročevalec: Savino Antonio SANTARELLA (IT/UEN-EA), župan Candele

Referenčna dokumenta

Zelena knjiga o prihodnjem skupnem evropskem azilnem sistemu

COM(2007) 301 konč.

Predlog direktive Sveta o spremembi Direktive 2003/109/ES, da se razširi njeno področje uporabe na upravičence do mednarodne zaščite

COM(2007) 298 konč.

Politična priporočila

Vloga lokalnih in regionalnih oblasti

ODBOR REGIJ

1. poudarja, da bodo lokalne in regionalne oblasti prve izvajale evropsko zakonodajo skupnega evropskega azilnega sistema. Lokalne in regionalne skupnosti dan za dnem sprejemajo heterogene tokove migrantov, med njimi tudi prosilce za azil, in pogosto morajo nuditi zdravstveno in psihološko pomoč ljudem, ki so bili žrtve trpinčenja in mučenja. Za takšno pomoč, ki ne sodi med redne dejavnosti lokalnih in regionalnih oblasti ter njihovih agencij, potrebujejo precejšnjo podporo, da bi bile strokovno in strukturno kos tej nalogi;

2. poudarja, da bo skupni azilni postopek, ki predvideva solidarno in odgovorno udeležbo vsake države članice, olajšal delo lokalnih in regionalnih oblasti. Danes imajo lokalne in regionalne oblasti v nekaterih državah nesorazmerno veliko odgovornost, med drugim tudi zato, ker ni skupnega azilnega sistema;

3. opozarja na dejstvo, da lahko tudi upravičenci do azila zato, ker ni projektov za sprejem in vključevanje ter stalno zaposlitev, končajo v mrežah izkoriščevalcev in kriminalcev ter s tem ogrožajo varnost in socialno kohezijo; z možnostjo plačnega dela med azilnim postopkom je mogoče zmanjšati tveganje in pripravljenost, da končajo v mrežah izkoriščevalcev in kriminalcev;

4. priporoča, naj se v vsaki državi članici vzpostavi mreža lokalnih oblasti, ki bi sprejemala ukrepe za krepitev socialne kohezije z zavestnim vključevanjem beguncev v lokalne projekte, ki bi jih spodbujale te lokalne oblasti. V državah članicah, kjer so takšne mreže služb že preskusili, je bilo mogoče z delom komisij na lokalni in regionalni ravni skrajšati čas obravnave prošelj za azil, izboljšati življenjske razmere prosilcev in pospešiti njihovo vključevanje v lokalne skupnosti. To je prineslo tudi številne prednosti glede varnosti in kakovosti življenja;

5. zato priporoča, naj se različni evropski, nacionalni, regionalni in lokalni viri dopolnjujejo in ustrezno napajajo te mreže storitev v vseh državah članicah, da bi se odzvali na problem vključevanja prosilcev za azil in beguncev;

6. priporoča, naj se na nacionalni ravni po potrebi uvede usklajevalni mehanizem med osrednjimi, regionalnimi in lokalnimi institucijami, za celostno obvladovanje na več ravneh;

7. priporoča prostovoljno udeležbo v mreži ter sklepanje partnerstev, da bi bili nosilci odločitev in odgovornosti različni institucionalni, javni in zasebni akterji na lokalni ravni. Tako bi lahko ukrepe za sprejem in vključevanje načrtovali ob razvijanju obstoječih možnosti na lokalni in regionalni ravni. Ta partnerstva lahko omogočijo razvoj znanja in posledično zavestno vključevanje akterjev, ki se doslej s področjem azila niso ukvarjali ali pa so pri prevzemanju odgovornosti na tem področju omahovali;

8. poudarja, da takšen sistem lahko institucijam, podjetjem, sindikatom, združenjem terciarnih dejavnosti, šolam za poklicno usposabljanje, univerzam ter seveda lokalnim in regionalnim oblastem omogoči, da najdejo svojo vlogo v sistemu, tako da pojav migracij postane v celoti prepoznaven za družbo in da vsi akterji lahko igrajo svojo vlogo, s čimer seveda prispevajo k blaženju ali odpravljanju morebitnih napetosti.

Zakonodajni instrumenti

Obravnavanje prošelj za azil

ODBOR REGIJ

9. meni, da se Evropska unija pri uporabi ukrepov za priznanje mednarodne zaščite sooča z različnima zahtevama, ki ju je treba obravnavati usklajeno:

- dejansko zaščito prosilcev za azil;
- nadzorom zunanjih meja.

10. predlaga, da se postopki identifikacije, spuščanja na ozemlje EU in dostopa do azilnega postopka uskladijo na ravni Evropske unije;

11. predlaga, naj se predvidijo in preskusijo skupni postopki za identifikacijo migrantov, ki bi jih bilo mogoče uporabljati v zagotovljenem roku, z natančnimi ukrepi, ob spoštovanju temeljnih človekovih pravic in človekovega dostojanstva;

12. meni, da je glede postopkov za obravnavo prošelj za mednarodno zaščito treba določiti skupne instrumente za zagotavljanje enotne ocene v posameznih državah članicah in omogočiti uporabo določb, ki jih predvidevajo direktive EU (predvsem Direktiva št. 2005/85/ES);

13. poleg tega predlaga, da se redno organizirajo usposabljanja, strokovna izpopolnjevanja in nadzor, kot tudi srečanja in izmenjave med organi, zadolženimi za obravnavo prošelj za mednarodno zaščito;

14. priporoča, naj se na evropski ravni predvidi program usposabljanja in izpopolnjevanja za enote za varovanje meje ali mejno policijo;

15. priporoča, naj se na (letaliških, pomorskih in kopenskih) mejnih prehodih in vstopnih območjih predvidi in podpre vzpostavitev služb za pomoč in svetovanje državljanom tretjih držav, ki zaprosijo za mednarodno zaščito.

Pogoji sprejema prosilcev za azil

ODBOR REGIJ

16. meni, da bi bilo glede pridržanja prosilcev za azil primerno poudariti, da te osebe ne smejo biti pridržane zgolj zaradi obravnave njihovih prošelj. Morebitne omejitve prostega gibanja lahko trajajo le toliko časa kot postopki identifikacije, ki jih bo treba v prihodnje uskladiti;

17. zahteva, naj Evropska unija sprejme listino, ki bi opredelila položaj oseb, ki zaprosijo za mednarodno zaščito in za katere velja omejitev prostega gibanja;

18. meni, da so sekundarne selitve v Evropski uniji predvsem posledica različnega gospodarskega položaja držav članic in odnosa do prosilcev za azil v posameznih državah članicah;

19. meni, da je zato treba pripraviti študijo o izkušnjah vseh držav članic v zadnjih letih, predvsem glede dostopa do trga dela in stanovanjskega trga ter vključevanja v družbo;

20. predlaga, da se temu mnenju doda priloga, v kateri bodo v sodelovanju z evropskimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi zbrani zgledni primeri postopkov na teh področjih;

21. priporoča, da se v okviru služb, ki so jih vzpostavile lokalne in regionalne oblasti, preseže koncept „*grotne pomoči*“ in namesto tega uveljavi koncept „*celostnega sprejema*“ (ki zajema službe za pomoč in usmerjanje oseb ter izvajanje programov družbenega in gospodarskega vključevanja).

Priznanje zaščite

ODBOR REGIJ

22. opozarja, da je pojem mednarodne zaščite še vedno tesno povezan z natančno opredelitvijo statusa begunca iz člena 1 Ženevske konvencije, čeprav se je od leta 1951 do danes mednarodni položaj korenito spremenil, z njim pa tudi profil tistih, ki iščejo pomoč in ki – v vse večjem številu – ne bežijo pred preganjanjem posameznikov, temveč pred splošnim nasiljem in oboroženimi spopadi, pri čemer okoljske in življenjske razmere igrajo vse večjo vlogo;

23. ugotavlja, da so ob upoštevanju teh dejstev zaslužijo vso podporo določbe Direktive št. 2004/83/ES, ki opisujejo in usklajujejo status subsidiarne zaščite za osebe, ki niso begunci v smislu Ženevske konvencije. Ta zaščita mora veljati kot dopolnilo statusu begunca, ne kot drugotna, manj vredna ali drugo-razredna;

24. zato ceni prizadevanje Evropske komisije, da bi opisala pogoje za upravičenost do subsidiarne zaščite, ki bi dopolnjevali in razširili določbe Ženevske konvencije;

25. poudarja, da je s takšno razlago določb EU mogoče razlikovati dve obliki mednarodne zaščite (zaščito begunca in subsidiarno zaščito), s čimer se poveča število možnih upravičencev do zaščite;

26. vztraja, da morajo ti dve obliki mednarodne zaščite, če ju prizna ena od držav članic, vzajemno priznati vse druge države članice Evropske unije;

27. priporoča, naj se predvidi možnost prenosa odgovornosti med državami članicami, če osebe, ki se jim zagotovi mednarodna zaščita, spremenijo kraj bivanja iz ene v drugo državo članico; tako se zagotovi (in obenem neposredno nadzoruje in spremlja) prosto gibanje na ozemlju Evropske unije;

28. meni, da mora Evropska unija razpolagati s pravnimi in operativnimi instrumenti, ki bodo omogočali ukrepanje v primerih, ko izgon z ozemlja Unije ni možen.

Vprašanja, ki zajemajo več področij

Ustrezni odzivi v primerih posebne ranljivosti

ODBOR REGIJ

29. meni, da je upravičenost do posebne zaščite treba ugotavljati na podlagi posameznikovih osebnih značilnosti in življenja – razen v nekaterih kategorijah oseb, za katere so pri sprejemu potrebni posebni zaščitni ukrepi (mladoletniki brez spremstva, ženske na begu, ki potujejo z njimi ali za njimi, telesno ali duševno prizadeti ljudje) in katerih posebni položaj je treba v postopku in pri odločanju ustrezno upoštevati (npr. spoštovanje pravice do zasebnega in družinskega življenja ali združevanje družin);

30. opozarja, da so predvsem pri žrtvah mučenja ukrepi podpore in rehabilitacije lahko neprimerni, če

— jih ne spremljajo posebni ukrepi za zagotavljanje sprejema, zaščite ter vključevanja v družbo in gospodarstvo;

— jih izvajajo izključno posebne strukture, ki niso povezane z lokalnimi in nacionalnimi sistemi socialnega varstva in drugimi programi ali službami, namenjenimi tudi prosilcem za azil in beguncem;

31. zato priporoča, naj se pri vzpostavljanju skupnega evropskega azilnega sistema predvidi široka in razčlenjena razprava za opredelitev skupnih standardov za ugotavljanje posameznih primerov ranljivosti;

32. predlaga, naj se v instrumente, ki jih bo Evropska unija pripravila za podporo različnim akterjem skupnega evropskega azilnega sistema (npr. smernice, priročniki, programi usposabljanja itd.), vključijo posebni vidiki in kazalniki za lažje ugotavljanje primerov ranljivosti in s tem njihovo obvladovanje;

33. meni, da je za priznanje in oskrbo posameznika v ranljivem položaju temeljnega pomena predvideti okrepitev pristojnosti lokalnih služb socialnega varstva. V tem smislu priporoča, naj Evropska unija ukrepa tako z dodelitvijo virov za podporo posebnim programom za povečevanje zmogljivosti (*capacity building*) kot s programi usposabljanja in izpopolnjevanja v državah članicah.

Vključevanje

ODBOR REGIJ

34. poudarja, da je vključevanje proces, katerega glavni cilj je, da begunci dosežejo ustrezno raven samostojnosti. Proces vključevanja poteka na več vzporednih ravneh vključevanja (zaposlitev, stanovanje, družba) in v različnih fazah (poznavanje območja, dostop do storitev, udeležba);

35. meni, da je – ob upoštevanju stisk, ki jih lahko doživljajo migranti druge generacije v različnih delih Evrope v okviru ukrepov za vključevanje – bistvenega pomena, da beguncev (v posameznih primerih) ne bi smeli obravnavati kot „tujce“ ali „goste“, in da – izhajajoč iz priznavanja in spoštovanja vrednot ter zakonodaje države gostiteljice – ne bi smeli predvidevati ločitve od kulture države, iz katere prihajajo;

36. meni, da je za uspešno vključevanje beguncev potrebno, da se počutijo kot del dogajanja v četrtih, mestih, državah in v Evropski uniji, kjer živijo. Udeležba v lokalnem političnem življenju, začevši s pravico voliti in biti voljen na lokalnih volitvah, ima poleg simboličnega tudi zelo močan konkreten pomen;

37. meni, da se občutek pripadnosti začne razvijati v šolah, in da je programe za sistematičen sprejem in vključevanje učencev in študentov-beguncev mogoče sistematično razvijati v vseh šolskih in visokošolskih sistemih držav članic;

38. priporoča:

— da se v obsežnem sodelovanju z lokalnimi oblastmi opredelijo skupne smernice za ukrepe, s katerimi bi prosilcem za azil in beguncem olajšali dostop do socialnih in zdravstvenih storitev in do bivališča, in da se pripravijo programi sodelovanja v lokalnih skupnostih;

— da se opredelijo jasna in natančna pravila za priznavanje šolske izobrazbe; za poklicno prekvalifikacijo in potrjevanje usposobljenosti;

— da se predvidijo sredstva za podporo zmožnostim beguncev za delo in/ali vodenje, tudi s spodbujanjem sodelovanja v proizvodnih dejavnostih, ki na danem območju že obstajajo.

Izvajanje – spremljevalni ukrepi

ODBOR REGIJ

39. predlaga, da se s predpisi uredijo skupni postopki za identifikacijo državljanov tretjih držav, ki zaprosijo za mednarodno zaščito;

40. predlaga pripravo strukturiranih programov usposabljanja oziroma stalnega izpopolnjevanja enot za varovanje meje in policije, nevladnih organizacij, organov, pristojnih za obravnavo prošelj za azil, zdravstvenih služb in lokalnega socialnega varstva, lokalne uprave in vodij nacionalnih institucij držav članic;

41. predlaga pripravo srečanj in izmenjav: evropsko „plenarno“ konferenco o problematiki azila, regionalne konference in izvedbo programa za izmenjavo osebja, nekakšen „Erasmus“ za akterje na področju azila;

42. poziva k tesnejšemu usklajevanju med državami članicami pri nekaterih vprašanih azila;

43. priporoča sprejetje evropske uredbe, ki bi urejala vzajemno priznavanje zaščite in postopke v zvezi s prenosom statusa ter enotnim statusom beguncev in upravičencev do subsidiarne zaščite;

44. meni, da je bistvenega pomena razvoj in razširjanje mehanizmov za posvetovanje z različnimi akterji, ki so ključni sogovorniki za uresničitev skupnega evropskega azilnega sistema: nacionalnimi institucijami, lokalnimi upravami, policijo in nevladnimi organizacijami;

45. priporoča, da se predvidijo financiranja in razpisi za krepitev znanja nacionalnih in lokalnih akterjev, s posebnim poudarkom na psihosocialnem področju, legalizaciji in obvladovanju položajev v zvezi z ranljivostjo.

Solidarnost in prerazdelitev bremen

Finančna solidarnost

ODBOR REGIJ

46. z zadovoljstvom sprejema splošni program *Solidarnost in upravljanje migracijskih tokov 2007–2013*, ki ga je predložila Evropska komisija; to je večletni program, sestavljen iz štirih stebrov in sredstev zanje, ki se skladno loteva različnih problematik migracij. Posebej je zadovoljen z novo generacijo *Evropskega sklada za begunce 2008–2013* in *Sklada za vračanje* za begunce, ki dejansko ustrezata potrebam lokalnih oblasti glede prosilcev za azil in beguncev;

47. meni, da je uskladitev standardov za postopke za sprejem, vključevanje in udeležbo v lokalnih skupnostih prvo sredstvo za zajezitev sekundarnih migracij prosilcev za azil ali upravičencev do mednarodne zaščite na ozemlju Evropske unije;

48. opozarja, da veliki napor za doseg te uskladitve vodijo do vzpostavitve skupnega evropskega azilnega sistema, glavnega instrumenta za popolno delitev odgovornosti in pristojnosti med vsemi državami članicami Evropske unije;

49. opozarja, da je ta cilj gospodarsko, časovno in z vidika človeških virov zahteven; meni pa, da je nujno oblikovati model ukrepov, ki bi bil koristen pri odpravljanju težav, s katerimi se pri obvladovanju mešanih migracijskih tokov soočajo v vsej EU;

50. poudarja, da je za izvajanje omenjenih ukrepov in za zagotovitev njihovega učinka v posameznih državah članicah bistvenega pomena, da se pri virih, namenjenih za evropsko azilno politiko, predvidi delež, ki se upravlja na ravni Skupnosti, in kvote za posamezne države članice;

51. zato priporoča, naj države, v katerih se število prošenj za azil povečuje ali ostaja nespremenjeno, in države ob zunanjih mejah dobijo finančno pomoč v sorazmerju s stroški ukrepov, ki jih je treba izvesti. Vzpostavitev skupnega evropskega azilnega sistema zahteva precej sredstev in predvsem v prvih petih letih bo treba odstopati od določbe, po kateri finančna sredstva Skupnosti zgolj dopolnjujejo finančna sredstva posameznih držav članic;

52. zato predlaga solidno in podrobno načrtovanje evropskih sredstev, z možnostmi financiranja operativnih ukrepov, predvsem na področjih usposabljanja, izmenjave osebja in udeležbe lokalnih sogovornikov v procesu posvetovanja na ravni EU;

53. prav tako priporoča, da se predvidijo primerna sredstva za podporo državam, ki so k EU pristopile pred kratkim, in državam članicam, ki še nimajo dolgotrajnih izkušenj z obvladovanjem migracij, z dodelitvijo dodatnih sredstev za obvladovanje morebitnih strukturnih pomanjkljivosti na nacionalni ravni. V takšnih okoliščinah bi programi vračanja (*resettlement*) znotraj Evropske unije postali nepotrebni.

Razširitev področja uporabe direktive 2003/109/es na upravičence do mednarodne zaščite

ODBOR REGIJ

54. z velikim zadovoljstvom sprejema predlog direktive Sveta o spremembi Direktive 2003/109/ES, ki širi področje njene uporabe na upravičence do mednarodne zaščite (begunce ali upravičence do subsidiarne zaščite);

55. meni, da je razširitev vsebine Direktive 2003/109/ES na osebe, ki uživajo eno od oblik mednarodne zaščite, bistven ukrep za odpravo morebitnih tveganj diskriminacije in instrument, ki dopolnjuje proces usklajevanja EU na področju azila;

56. meni, da je nujno predvideti, da osebe, ki uživajo mednarodno zaščito, lahko dobijo status rezidenta za daljši čas v državi članici, ki jim je zaščito priznala, in da lahko uveljavljajo tudi pravico do bivanja v drugi državi;

57. poudarja, da je treba podelitev ene od oblik mednarodne zaščite vedno upoštevati pri oceni posledic morebitne izgube statusa rezidenta za daljši čas;

58. zato naklonjeno sprejema ukrepe, ki v predlogu direktive poudarjajo spoštovanje načela nevračanja (načela, ki prepoveduje prisilno vračanje osebe v državo, v kateri bi bila njeno življenje ali prostost ogrožena) ter njegovega popolnega in konkretnega uresničevanja, v skladu z zakonodajo Skupnosti in mednarodno zakonodajo. Vendar pa se je treba upreti vsem dodatnim omejitvam glede izгона ali deportacije;

59. ob upoštevanju načela nevračanja meni, da morajo biti oblasti druge države članice natančno obveščene, ali je rezident za daljši čas, ki na ozemlju druge države zaprosi za bivanje, že dobil mednarodno zaščito v kakšni drugi državi članici. Ta določba je temeljnega pomena za neprekinjeno zaščito v primeru, da potreba po mednarodni zaščiti obstaja še naprej;

60. meni, da je treba v primerih, ko nacionalne oblasti, pristojne za priznanje in odvzem statusa mednarodne zaščite, niso iste kot oblasti, pristojne za priznanje in odvzem statusa rezidenta za daljši čas, brezpogojno upoštevati „prejšnji položaj glede zaščite“;

61. z zadovoljstvom sprejema določbe, ki zagotavljajo popolno uresničevanje pravice do bivanja v drugi državi članici tudi upravičencem do mednarodne zaščite s statusom rezidenta za daljši čas;

62. nazadnje priporoča, naj se na ravni EU končno sprejme enotna ureditev glede dovoljenj za bivanje beguncev in upravičencev do subsidiarne zaščite (zaradi dela ali iz družinskih razlogov) v drugi državi članici, ter predvsem enotna ureditev za prenos odgovornosti za priznano mednarodno zaščito iz ene v drugo državo članico.

V Bruslju, 9. aprila 2008

Predsednik

Odbora regij

Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Politika evropskih pristanišč

(2008/C 172/06)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da so pristanišča zelo pomembna za gospodarski in družbeni razvoj, konkurenčnost ter blaginjo Evrope in ne le obalnih regij;
- ugotavlja, da je za krajino evropskih pristanišč značilna velika raznolikost, in je prepričan, da različne strukture krepijo konkurenco, ki vodi v iskanje najučinkovitejših prometnih poti;
- poudarja, da sta regionalna in lokalna raven najbolj primerni za upravljanje pristanišč, in zato pozdravlja namen Komisije, ki različnih struktur pri upravljanju pristanišč v EU ne želi poenotiti z zunanjim poseganjem;
- poudarja, da med seboj ne konkurirajo le posamezna pristanišča, temveč celotne prevozne verige;
- meni, da so smernice o državni pomoči, ki jih je Komisija napovedala za leto 2008, ustrezen instrument za pojasnitev Pogodbe ES glede pristanišč, da bi še naprej ohranjali lojalno in učinkovito konkurenco v pristaniškem sektorju;
- ugotavlja, da pravega notranjega trga za pomorski promet v Evropi še ni, in pozdravlja poenostavitev upravnih postopkov, napredek pri posodabljanju carinskih postopkov ter pobudo za ustanovitev skupnega evropskega pomorskega prostora brez ovir, ki jo je Komisija napovedala za leto 2008;
- poziva k nadaljnemu razvoju in spodbujanju projektov „Čista ladja“ in „Čisto pristanišče“ in meni, da je na mednarodni ravni nujno treba pospešiti prizadevanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ki jih izpuščajo ladje, npr. z električnimi priključki na kopnem, da evropska pristanišča ne bodo zaostajala za svetovno konkurenco.

Poročevalec: g. HARLINGHAUSEN, član odbora za evropske zadeve mestne skupščine Hamburg (DE/EPP)

Referenčni dokument

sporočilo Komisije: Sporočilo o politiki evropskih pristanišč
COM(2007) 616 konč.

I. Politična priporočila

Izhodiščne točke

ODBOR REGIJ

1. se zahvaljuje Komisiji za sporočilo o prihodnji politiki evropskih pristanišč, ki je rezultat obsežnega procesa razprav in posvetovanj. V tem procesu, ki je potekal od maja 2006 do junija 2007 in v katerem so sodelovale vse zainteresirane strani, so bili v okviru šestih tematskih delavnic obravnavani različni vidiki politike evropskih pristanišč;

2. gleda na sporočilo Komisije kot na nadaljevanje predhodnega sporočila Evropskemu parlamentu in Svetu o *izboljšanju kakovosti storitev v pomorskih pristaniščih: osrednji vidik evropskega prometa – predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o dostopu do trga pristaniških storitev* (COM(2001) 35 konč.), o katerem je Odbor regij 20. septembra 2001 objavil mnenje (CdR 161/2001 fin), ter *predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta o dostopu do trga pristaniških storitev* (COM(2004) 654 konč.), o katerem je Odbor regij 13. aprila 2005 objavil mnenje (CdR 485/2004 fin);

3. vidi tesno povezavo med sporočilom in drugimi pomembnimi temami, zlasti evropsko pomorsko politiko in evropsko prometno politiko, ter se sklicuje na mnenje na lastno pobudo z dne 12. oktobra 2005 o *pomorskih politikah EU – vprašanju trajnostnega razvoja za lokalne in regionalne oblasti* (CdR 84/2005 fin), mnenje z dne 13. februarja 2007 z naslovom *Prihodnji pomorski politiki unije naproti* (CdR 258/2006 fin) ter mnenje z dne 14. februarja 2007 o *vmesnem pregledu bele knjige Evropske komisije o prometu iz leta 2001* (CdR 119/2006 fin);

4. poudarja, da mora oblikovanje in izvajanje prihodnje politike evropskih pristanišč temeljiti na načelih subsidiarnosti in sorazmernosti.

Splošne ugotovitve v zvezi s sporočilom

ODBOR REGIJ

5. poudarja, da so pristanišča zelo pomembna za gospodarski in družbeni razvoj, konkurenčnost ter blaginjo Evrope in ne le obalnih regij. Pristanišča, pomorski promet in s tem povezana logistika so ena od najhitreje rastočih panog v Evropi. 90 % trgovanja Evropske unije (EU) s tretjimi državami poteka prek pristanišč. 40 % prometa v Evropski uniji se tudi odvija prek pristanišč. Poleg tega v EU vsako leto z ladjami potuje več kot 200 milijonov potnikov;

6. je prepričan, da mora politika evropskih pristanišč te vidike upoštevati, skupaj z naraščajočo globalizacijo in novim okoljem, ki ga ustvarja razširjena Unija. Pri tem so za trajnostno in uravnoteženo rast ter uspešnost regij Evrope zelo pomembni varstvo podnebja in okolja ter zdravje državljanov;

7. ugotavlja, da je za krajino evropskih pristanišč značilna velika raznolikost, in je prepričan, da različne strukture krepijo konkurenco, kar vodi v iskanje najučinkovitejših prometnih poti;

8. zato pozitivno ocenjuje dejstvo, da se po obeh neuspešnih predlogih direktive o dostopu do trga pristaniških storitev v Evropskem parlamentu, ki ju je kritično ocenil tudi Odbor regij, sporočilo in v njem napovedani nadaljnji ukrepi osredotočajo predvsem na nezavezujoče akte („mehko pravo“) in ne na nove zakonodajne predloge, saj to omogoča boljše upoštevanje različnih struktur;

9. z zadovoljstvom ugotavlja, da je Komisija izkoristila priložnost in umestila sporočilo v obsežen koncept, ki s pokrivanjem številnih področij nadgrajuje pristop obeh predlogov direktiv, saj sta bila slednja tematsko omejena predvsem na dostop do pristaniških storitev;

10. pozdravlja predlagane ukrepe za pojasnitev bistvenih pravil Skupnosti. Pri tem morajo ukrepi služiti nadaljnjemu izboljšanju učinkovite konkurence in prostemu dostopu do trga. V zvezi s tem Odbor regij ugotavlja, da na številnih območjih Unije močna in učinkovita konkurenca med evropskimi pristanišči in v njih že obstaja;

11. poudarja, da med seboj ne konkurirajo le posamezna pristanišča, temveč celotne prevozne verige. To je treba upoštevati v okviru vseh ureditev s področja pristanišč, saj takšne ureditve vplivajo na celotno logistično verigo v prometu v zaledju;

12. meni, da morajo ukrepi Evropske unije, ki bi lahko vplivali na prometne tokove, kot so na primer politika vseevropskih prometnih omrežij ali smernice za uporabo okoljske zakonodaje Skupnosti pri razvoju pristaniškega sektorja, temeljiti na zahtevah po ohranitvi stabilnega naložbenega okolja in ugodnega socialnega okolja v pristaniščih ter zagotavljati trajnostni razvoj pristanišč, enotno uporabo določb Pogodbe in posvetovanje z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi oblastmi.

Učinkovitost pristanišč in povezave z zaledjem

ODBOR REGIJ

13. se v glavnem strinja z analizo Komisije o povečanju učinkovitosti pristanišč in podpira zamisel, da je treba povečanju učinkovitosti dati prednost pred razširitvijo infrastrukture; vendar poziva k pripravi strategij za spodbujanje intermodalnosti in multimodalnosti, ki upoštevajo posebnosti različnih regij, ter poudarja, da mora biti cilj preudarnejše razporeditve prometa po Evropi uresničiti trg v okviru svetovnega političnega okvira;

14. želi poudariti, da mora biti tudi dostop do pristanišč (tj. uporaba ledolomilcev in bagrov) del pristanišč, tj. povezav med odprtim morjem in zaledjem.

Povečanje zmogljivosti in varstvo okolja

ODBOR REGIJ

15. meni, da mora potreba po razvoju pristanišč upoštevati okoljske zahteve ter interese in potrebe tistih, ki živijo v pristaniških mestih;

16. podpira namen Komisije, da izda smernice o uporabi in razlagi okoljske zakonodaje za razvoj pristanišč. Pri tem je v okviru postopka posvetovanja nujno potrebna ponovna obsežna vključitev pristaniškega sektorja in tudi regionalnih in lokalnih oblasti, ki igrajo odločilno vlogo pri razvoju pristanišč. Ukrepi za razvoj pristanišč in varstvo okolja morajo biti med seboj usklajeni in uravnoteženi;

17. pozdravlja načrtovane ukrepe za ravnanje z odpadki in usedlinami ter podpira namen Komisije, da zagotovi uporabo ustreznih predpisov EU v vseh državah članicah;

18. podpira namen Komisije, da zmanjša emisije v pristaniščih, v zvezi s tem pa poudarja pomembno vlogo Mednarodne pomorske organizacije (IMO) in se zavzema za mednarodni sporazum namesto posameznih evropskih poskusov, ki bi oslabil konkurenčnost EU na svetovnem trgu; vendar meni, da mora EU ukrepati sama, če IMO ne ponudi konkretnih rešitev v primernem času.

Posodabljanje

ODBOR REGIJ

19. ugotavlja, da pravega notranjega trga za pomorski promet v Evropi še ni, in pozdravlja poenostavitev upravnih postopkov, napredek pri posodabljanju carinskih postopkov ter pobudo za ustanovitev skupnega evropskega pomorskega prostora brez ovir, ki jo je Komisija napovedala za leto 2008;

20. vendar opozarja na praktične težave pri izvajanju neoviranega pomorskega prevoza in priporoča natančno analizo sedanjega stanja pred sprejetjem novih ukrepov.

Enakovredni pogoji – jasnost za investitorje, izvajalce in uporabnike

ODBOR REGIJ

21. poudarja, da sta regionalna in lokalna raven najbolj primerni za upravljanje pristanišč, in zato pozdravlja namen

Komisije, ki različnih struktur pri upravljanju pristanišč v EU ne želi poenotiti z zunanjim poseganjem;

22. meni, da so smernice o državni pomoči, ki jih je Komisija napovedala za leto 2008, ustrezen instrument za pojasnitev Pogodbe ES glede pristanišč, da bi še naprej ohranjali lojalno in učinkovito konkurenco v pristaniškem sektorju;

23. v zvezi s tem pozdravlja tudi razširitev določb o preglednosti iz Direktive 2006/111/ES na vsa pristanišča, ne glede na njihovo velikost in letni promet;

24. je seznanjen z izhodišči sporočila, da je pri podeljevanju koncesij kot veljavno zakonodajo treba upoštevati ustrezno sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti in da je pri podeljevanju koncesij, za katere zakonodaja o javnih naročilih ne velja, treba uporabiti pregleden izbirni postopek. Odbor regij na tem področju opaža tudi potrebo po pojasnitvi vloge pristaniških oblasti in njihovih možnosti za ustrezno stopnjo podpore regionalnih interesov in razvoja pristanišč;

25. je zaskrbljen, da bi neprožno izvajanje predlaganih ukrepov povzročilo pravno negotovost ali zmanjšalo spodbude za naložbe obstoječih ponudnikov, kar bi lahko oslabilo konkurenčnost Evrope;

26. meni, da imajo pristanišča tudi brez izbirnega postopka še vedno možnost, da izvedejo potrebne ukrepe posodobitve, razširitve in preoblikovanja v okviru učinkovitega razvoja pristanišč;

27. opaža nadaljnjo potrebo po pojasnitvi pravic delavcev v primeru prenosa lastništva podjetij, zlasti če se navedena Direktiva 2001/23/ES ne uporablja;

28. ugotavlja, da so tehnično-navtične storitve (pilotaže, vleka in privez) uvrščene med storitve splošnega gospodarskega pomena in zato zanje veljajo členi 86, 87 in 88 Pogodbe ES. V skladu s temi členi in načelom subsidiarnosti je naloga držav članic, da opredelijo svoje storitve splošnega gospodarskega pomena v skladu s pogoji iz odločbe z dne 28. novembra 2005. Če država članica pooblasti neko podjetje za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, lahko to podjetje prejme nadomestilo za javne storitve, če dobiček, dosežen z opravljanjem storitev splošnega gospodarskega pomena, ne krije stroškov. Nadomestilo ne sme presežati dejanskih stroškov, vključno z zmernim donosom. Odbor opozarja tudi, da stroški tehnično-navtičnih storitev za zagotavljanje varnosti plovbe na območjih pristanišč predstavljajo zelo majhen del skupnih prevoznih stroškov, in zato zavrača zamisel o spodbujanju zmanjševanja stroškov teh storitev za povečanje privlačnosti pomorskega prometa;

29. opaža, da so potrebna dodatna pojasnila na področju pilotaže in s tem povezanimi vprašanji varnosti, za katere so pristojne lokalne in regionalne oblasti;

30. se strinja s Komisijo glede ocene t. i. „združenj“ za delavce in poudarja njihov pomen za zaposlitev in usposabljanje pristaniških delavcev v skladu z veljavno zakonodajo EU, zlasti s svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev;

31. pozdravlja opredelitev pojma „pristaniške pristojbine“ in njihovo omejitve na splošno infrastrukturo ter v zvezi s tem zahteva razčlenjeno pojasnitev uporabe pristaniških pristojbin v načrtovanih smernicah o državni pomoči, da bi preprečili navzkrižne subvencije, ki so v nasprotju s konkurenco;

32. ugotavlja, da pri pristaniških pristojbinah že zdaj vlada velika preglednost in zato meni, da so nadaljnja pravila na tem področju nepotrebna;

33. pozdravlja namen Komisije, da posveti več pozornosti konkurenci evropskih pristanišč s tretjimi državami in podpora prizadetim pristaniščem, saj številna pristanišča niso v neugodnem položaju zgolj zaradi svoje geografske oddaljenosti, temveč tudi zaradi zaostrene konkurence s tretjimi državami;

34. izraža bojazen, da 100-odstotni pregled (*scanning*) vseh ladijskih kontejnerjev, namenjenih v ZDA, ki ga zahtevata ameriški zakon o varnosti pristanišč (2006) in Resolucija št. 1 predstavnškega doma ameriškega kongresa (2007), v evropskih pristaniščih skoraj ni izvedljiv in bi bil povezan v visokimi stroški, zato Komisijo poziva, da se z ameriški organi pogaja o praktičnih rešitvah.

Vzpostavitev strukturiranega dialoga med pristanišči in mesti

ODBOR REGIJ

35. podpira namen Komisije, da izboljša podobo pristanišč in okrepí njihovo povezovanje z mesti. V mnogih regijah imajo pristanišča veliko vlogo, ki presega njihov prispevek h gospodarstvu in zaposlovanju. Pogosto zaznamujejo podobo mest in so pomemben dejavnik razvoja mesta ali regije;

36. zato poziva k inovativnemu pristopu, ki vključuje potencial pristaniških mest na področju kulture, turizma in prostega časa, ter predlaga, da se raziskovalni projekti in projekti teritorialnega sodelovanja, ki prispevajo k večji prepoznavnosti prihodnjega razvoja, nagradijo;

37. pozdravlja načrtovane ukrepe Komisije za večjo prepoznavnost v javnosti, vendar pri tem opaža probleme z veljavniimi zahtevami glede varnosti ter zaščite proti terorizmu in kriminalu;

38. še vedno opaža potrebo po pojasnitvi načrtovane večnamenske kartice za dostop in njenega pomena.

Delo v pristaniščih

ODBOR REGIJ

39. meni, da mora politika evropskih pristanišč upoštevati tudi razsežnost zaposlovanja, da bi ohranili in ustvarili kvalificirana delovna mesta;

40. zato pozdravlja namen Komisije, da spodbudi socialni dialog na evropski ravni, ki mora potekati v tesnem sodelovanju

s socialnimi partnerji. Dobri in varni delovni pogoji ter nenehno izboljševanje začetnega in nadaljnega usposabljanja pristaniških delavcev, npr. s sistematično uporabo simulatorjev, so odločilni dejavniki za pozitiven in trajnostni nadaljnji razvoj pristanišč in regij, v katerih se pristanišča nahajajo;

41. poudarja, da Evropa lahko ohrani svoj konkurenčni položaj v svetu le, če bo izkazovala nadpovprečno inovativnost in boljšo kakovost v primerjavi z drugimi regijami, ter poudarja, da sta akademsko izobraževanje in poklicno usposabljanje temeljnega pomena za doseg tega cilja;

42. izraža zaskrbljenost zaradi še vedno visokega števila nesreč pri delu v pristaniščih in na ladjah. Odbor regij poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo pri nadzoru in izvajanju predpisov o varovanju zdravja in varstvu pri delu v pristaniščih.

II. Sklepi in priporočila

ODBOR REGIJ

43. obžaluje zamude pri vzpostavljanju infrastrukture vseevropske mreže (TEN) in se zavzema za to, da bi Komisija države članice ter regije in mesta bolje seznanjala s predvidenimi možnostmi za financiranje in jih tako podprla pri povečevanju zmogljivosti in infrastrukture kopenskega dostopa do pristanišč (povezave z zaledjem) in dostopa do pristanišč po morju (povezave pristanišč s pomorskimi plovnimi potmi) ter pri izgradnji logističnih mrež za distribucijo;

44. meni, da je pri prihodnji ureditvi glede zagotavljanja finančne pomoči za pomorske avtoceste treba formalno upoštevati udeležbo regij, in si v zvezi s tem prizadeva za splošno poenostavljen postopek, ki bo bolj ustrezal interesom podjetij in tako prispeval k večji razširjenosti ter sprejemanju okolju prijaznega pomorskega prometa;

45. predlaga, da se pri načrtovanju dostopa z morja ali kopnega v prihodnje okrepi uporaba instrumentov prostorskega načrtovanja in enotnega upravljanja obalnih območij;

46. poziva k čim prejšnji objavi smernic o državni pomoči po posvetovanju z državami članicami, regijami in zainteresiranimi stranmi;

47. predlaga uvedbo gospodarskih pobud, da bi otoškim regijam in oddaljenim obalnim območjem zagotovili primerno pristaniško infrastrukturo in zadovoljiv pomorski promet ter s tem spodbudili trajnostni razvoj teh regij in zmanjšali vpliv dejavnikov, ki ovirajo podjetništvo in enak dostop do velikih evropskih trgov;

48. poudarja potrebo po boju proti onesnaževanju zraka in podnebnim spremembam, pri čemer morajo sodelovati tudi pristanišča in pomorski promet, npr. s hitrim prehodom na čistejša goriva v pomorskem prometu ter s takojšnjo uvedbo predpisov Mednarodne pomorske organizacije o upravljanju balastnih voda ladij;

49. poziva k nadaljnemu razvoju in spodbujanju projektov „Čista ladja“ in „Čisto pristanišče“ in meni, da je na mednarodni ravni nujno treba pospešiti prizadevanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ki jih izpuščajo ladje, npr. z električnimi priključki na kopnem, da evropska pristanišča ne bodo zaostajala v svetovni konkurenci. Poleg tega je treba na evropski ravni sprejeti ukrepe za takojšnje izboljšanje kakovosti življenja prebivalstva v pristaniških skupnostih;

50. meni, da je treba javnost bolj kot doslej seznanjati s tem, da so pristanišča in morja zelo pomembna za rast gospodarstva in ustvarjanje delovnih mest v Evropi. To nalogo je treba prepustiti državam članicam, regijam in pristaniščem;

51. z velikim zanimanjem pričakuje ukrepe, ki jih Komisija načrtuje za leto 2008, glede oblikovanja celostne pomorske politike EU ter načina, kako bodo v to vključena pristanišča;

52. priznava, da so ob upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti potrebni številni ukrepi na ravni EU, da bi upoštevali vse vidike politike pristanišč. Vendar pa se hkrati boji, da ne bo možno uresničiti vseh ukrepov v predvidenem časovnem okviru, in zato obžaluje, da ni jasno navedeno, katerim ukrepom je treba dajati prednost;

53. predlaga, da Komisija pri sprejemanju načrtovanih ukrepov upošteva tudi majhna pristanišča na lokalni in regionalni ravni, katerih dejavnosti večinoma niso komercialne in so za okoliško prebivalstvo bistvenega pomena in ki imajo za izva-

janje direktiv in predpisov, ki jih sprejmejo evropske institucije, na razpolago le omejene finančne in človeške vire; predlaga tudi, da se v nekaterih primerih preveri vpliv novih pravnih instrumentov EU glede na zmogljivosti in obseg dejavnosti pristanišč, da ne bi ogrozili njihovega preživetja;

54. zato poziva k preoblikovanju seznama ukrepov, tako da bodo posamezni cilji, ki jih je treba doseči z različnimi ukrepi, razvrščeni po pomembnosti ter po predvidenih področjih pristojnosti v skladu z načelom subsidiarnosti in časovnim razporedom;

55. predlaga, da bi sodeloval in pomagal pri pripravi predlogov za prednostno razvrstitev navedenih ukrepov in za prihodnjo politiko pristanišč, ter izraža željo, da bi redno prejemal informacije o razvoju tega političnega področja;

56. priporoča oblikovanje strukture, ki bo omogočala redno posvetovanje z vsemi interesnimi skupinami, da se lahko v nadaljnji razvoj politike evropskih pristanišč vključijo rezultati, preprečijo navzkrižja in izmenjajo najboljše prakse, ter v zvezi s tem opozarja tudi na možnost podpore in spodbujanja lokalnih in regionalnih organov za zagotavljanje večjega sprejemanja;

57. poziva Komisijo, da do 31. decembra 2009 predloži vmesni pregled politike evropskih pristanišč, vključno s predlogom ukrepov za odpravo ozkih grl med pristanišči in zaledjem.

V Bruslju, 9. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Celostna pomorska politika za Evropsko unijo

(2008/C 172/07)

ODBOR REGIJ

- izraža obžalovanje, da bistvenim vidikom, kot so pomorsko izobraževanje in usposabljanje, ustanavljanje evropskih skladov za obalna območja in varstvo morskega dna, ni bilo namenjene nobene pozornosti;
- izraža obžalovanje, da vprašanje izkoriščanja in varstva morskega dna ni bilo obravnavano, in meni, da v to politiko sodijo tudi splošni strateški predpisi v zvezi z odmetavanjem v morje ter napeljevanjem in uporabo cevovodov in kablov po morskem dnu;
- ponavlja zahtevo iz mnenja z naslovom Prihodnji pomorski politiki unije naproti, da se prouči možnost preoblikovanja finančnega sistema EU v enotni poenostavljeni sistem za vsa pomorska vprašanja – ali vsaj večino – v okviru evropskega obalnega in otoškega sklada;
- poziva Komisijo, da predstavi načrt srednjeročnih in dolgoročnih ciljev za evropsko pomorsko politiko do leta 2015 in 2020;
- še vedno pogoša jasno povezavo med modro knjigo o pomorski politiki in direktivo o pomorski strategiji, zato prosi Komisijo, da pojasni to povezavo in podrobneje obravnava obe temi;
- ponovno poziva k evropski pomorski platformi, ki bo vključevala lokalne in regionalne oblasti ter zainteresirane strani kot sredstvo za združevanje strokovnega znanja in izmenjavo najboljših praks.

Poročevalka: Saima KALEV, županja okrožja Jõgeva (EE/UEN-EA)

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Celostna pomorska politika za Evropsko unijo

COM(2007) 575 konč.

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja in podpira sporočilo Komisije o celostni pomorski politiki za Evropsko unijo. Odbor izraža zadovoljstvo, da se za to pomembno vprašanje poskuša doseči celostni pristop, ki vključuje vse vidike odnosa človeka do morij in oceanov. S tem bo vzpostavljen usklajen politični okvir, ki bo omogočil optimalen razvoj vseh dejavnosti v zvezi z morjem na trajnosten način;

2. priznava vključenost številnih zainteresiranih strani v procesu posvetovanj, vendar izraža zaskrbljenost, ker bistvenim vidikom, kot so pomorsko izobraževanje in usposabljanje, ustanavljanje evropskih skladov za obalna območja in varstvo morskega dna, ni bilo namenjene nobene pozornosti;

3. se strinja, da so vsa vprašanja v zvezi z oceani in morji med seboj povezana in da jih je treba reševati usklajeno. Za doseganje ustreznih rezultatov je treba usklajeno (npr. na spletni strani) zagotavljati informacije o napredku vseh ukrepov. Vsakršni obvezni ukrep oziroma ureditev mora temeljiti na znanstvenih dejstvih in ocenah, ki upoštevajo lokalne razlike v ekosistemih in regionalne razlike v človeški rabi morskih virov;

4. je prepričan, da bi evropska pomorska politika dolgoročno gledano lahko postala zelo močna, saj več kot 50 % ozemlja EU pokriva voda, vključno z vsemi biološkimi, fizičnimi in geološkimi viri;

5. poudarja, da v sporočilu o celostni pomorski politiki ni obravnavana bistvena komponenta morskega okolja, namreč vprašanje izkoriščanja in varstva morskega dna, ki sodi v področje pristojnosti držav članic. Po mnenju Odbora sodijo v to politiko tudi splošni strateški predpisi v zvezi z odmetavanjem v morje ter napeljevanjem in uporabo cevovodov in kablov po morskem dnu;

6. poudarja, da pomorska politika presega meje posameznih držav ter zahteva večstranski pristop in učinkovito upravljanje na različnih ravneh;

7. se zavzema za izvajanje celostnega, medsektorskega pristopa, za kar je potrebno sodelovanje in usklajevanje vseh

ukrepov, povezanih z morjem, na različnih ravneh odločanja. Pri tem je treba najti ravnotežje med konkurenčnostjo, trajnostjo in varstvom okolja;

8. meni, da lokalne in regionalne oblasti igrajo bistveno vlogo pri oblikovanju in izvajanju politike ter določanju zakonskih zahtev. Med njihove naloge nedvomno sodi tudi vključevanje sektorskih političnih ukrepov ter obveščanje javnosti o potencialu morij in posledicah človekovih dejavnosti za morsko okolje;

9. poudarja, da je za uspešno izvajanje celostne pomorske politike EU nujno potrebno, da so lokalne in regionalne oblasti pripravljene sodelovati na tem področju in k temu učinkovito prispevati;

10. se strinja s Komisijo, da Odbor regij k temu procesu lahko prispeva dodano vrednost. Odbor želi prispevati koncept, ki bo podprl sodelovanje ter učinkovit prispevek lokalnih in regionalnih oblasti pri tem procesu;

11. razmišlja, kako bi lahko podprl lokalne in regionalne oblasti pri pripravi strategije izvajanja in pri izvajanju načrtovanih ukrepov, ob upoštevanju različnih posebnosti držav članic in nekaterih obmorskih regij, ki potrebujejo okrepljeno sodelovanje, vključno z otoki, otočji in najbolj oddaljenimi regijami, ter tudi mednarodne razsežnosti;

12. priporoča, da se upoštevajo različne zmogljivosti regij in različna stališča, zastopana v procesu posvetovanja;

13. se strinja s stališčem, izraženim v sporočilu, da vsaka sprememba, ki izvira iz pomorske politike, vpliva zlasti na obalne regije, z njimi povezane celinske vode in rečna ustja;

14. si še naprej prizadeva za krepitev zmogljivosti lokalnih in regionalnih oblasti, da se zagotovi obvezno financiranje in v ta namen ustanovi evropski sklad za obalna območja in otoke; ponavlja zahtevo iz mnenja z naslovom Prihodnji pomorski politiki unije naproti, da se prouči možnost preoblikovanja finančnega sistema EU v enotni poenostavljeni sistem za vsa pomorska vprašanja – ali vsaj večino – v okviru evropskega obalnega in otoškega sklada. Sredstva je treba uporabiti tako, da bodo v korist okoljskemu in ekološkemu stanju morij;

15. še vedno vztraja pri stališču, izraženem v mnenju CdR 84/2005, da je spodbujanje inovacij in razvoja podjetij izredno pomembno, zlasti v povezavi z razvojem novih pomorskih tehnologij;
16. se strinja, da bo celostna pomorska politika pomagala pri reševanju težav, povezanih z globalizacijo in konkurenčnostjo, podnebnimi spremembami, uničevanjem morskega okolja, pomorsko varnostjo, varnostjo oskrbe z energijo ter trajnostjo;
17. meni, da je prav tako pomembno, da ta politika temelji na odličnosti pomorskih raziskav, tehnologije in inovacij, na lizbonski agendi za zaposlovanje ter na göteborgski agendi za trajnost;
18. se strinja s Komisijo o vprašanju dodane vrednosti, ki ga je Odbor načel v mnenju CdR 258/2006, namreč da celostni pristop prispeva k preprečevanju nesporazumov, oblikovanju sinergij in zagotavljanju izmenjave objektivnih informacij z državljani in sosednjimi regijami;
19. priznava prizadevanja Komisije, da s predloženim sporočilom pripravi podlago za okvir upravljanja in za medsektorske instrumente, ki so potrebni za celostno pomorsko politiko EU, ter predstavi glavne ukrepe, za katere si bo Komisija prizadevala v tem mandatu; v okviru tega Odbor pozdravlja dejstvo, da Evropska komisija v Letni strategiji politik za leto 2009 (COM (2008) (72)) potrjuje, da je pomorska politika ena izmed njenih političnih prednostnih nalog; vendar Odbor obžaluje, da je na tem področju za leto 2009 predvidena nizka raven sredstev – 6 milijonov, ki so na voljo s prerazporeditvijo iz virov v okviru ribiške politike;
20. pozdravlja dejstvo, da bo Komisija pri teh ukrepih upoštevala načeli subsidiarnosti in ohranjanja konkurenčnosti, ekosistemski pristop in sodelovanje zainteresiranih strani;
21. zato poziva Komisijo, da predstavi načrt srednjeročnih in dolgoročnih ciljev za evropsko pomorsko politiko do leta 2015 in 2020;
22. meni, da bi bilo treba dokument na tako pomembnem področju, kot je celostna pomorska politika EU, načrtovati za bistveno daljše časovno obdobje, ki bo presegalo trenutni mandat;
23. meni, da je izredno pomembno sodelovati z regionalnimi in sektorskimi delovnimi skupinami in organizacijami, ki so dejavne v okviru EU v regijah Atlantskega oceana, Severnega ledenega morja, Sredozemskega, Črnega, Baltskega in Severnega morja, se z njimi posvetovati in podpirati njihove dejavnosti; poziva Komisijo, da organizira izvajanje povezujoče pomorske politike na zgoraj navedenih območjih;
24. opozarja, da so pristojnosti v zvezi s celostnim pristopom jasno razmejene, zato bo EU morala uporabiti pristojnosti, ki so v Pogodbi določene za ukrepe na ustreznih področjih, kot so okolje, promet, ribištvo, regionalna ali industrijska politika, ob polnem spoštovanju načela subsidiarnosti;
25. podpira poziv Komisije državam članicam, da v tesnem sodelovanju z zainteresiranimi stranmi, zlasti v obalnih regijah, razvijejo nacionalne celostne smernice za pomorsko politiko, in v zvezi s tem vprašanjem in posvetovanjem zainteresiranih strani z zanimanjem pričakuje smernice Komisije, ki priznavajo posebne pristojnosti regionalnih in lokalnih oblasti na področju celostne pomorske politike;
26. meni, da sta odločitvi, da se v letu 2008 predlaga vrsta smernic za pripravo teh nacionalnih celostnih pomorskih politik in da se od leta 2009 dalje pripravljajo letna poročila o ukrepih držav članic na tem področju, zelo pomembni;
27. priporoča dodatne smernice za podporo lokalnim in regionalnim oblastem ter poziva Komisijo, da v okviru smernic za dobro upravljanje na nacionalni in regionalni ravni razmisli o naslednjih temeljih načelih: predlogih za pomembne pomorske cilje, metodologiji za doseganje teh ciljev s celostnim pristopom in konkretnih rokih za doseg te ciljev;
28. meni, da usklajevanje, ki ga predvideva Komisija, ne bo zagotovilo vključevanja, da se smernice lahko različno razlagajo in da strukture posvetovanja še nimajo vloge pri sprejemanju odločitev;
29. predlaga, da se za regije pripravi pregleden povzetek in seznam najboljših praks;
30. priporoča oblikovanje jasnega sistema, ki bo zagotavljal, da bo prispevek regij nenehno učinkovit in uspešen, ter pomagal pri reševanju morebitnih sporov med regijami;
31. poudarja, da je v ta namen treba pripraviti regionalne strategije izvajanja;
32. predlaga pospešitev postopkov odločanja o pomorskih vprašanjih v okviru dialoga z lokalnimi in regionalnimi oblastmi. OR poudarja, da morajo biti v pripravo strategije izvajanja neposredno vključene tudi države članice ter lokalne in regionalne oblasti. Skupaj z njimi je treba določiti cilje strategije, kar bo potrdilo, da vse dejavnosti spodbujajo medsektorsko vključevanje. Na enak način bi lahko opredelili tudi naloge in obravnavali vprašanja finančnih virov;
33. podpira spodbujanje boljšega sodelovanja med obalnimi stražami držav članic ter odločitev o uvedbi ukrepov za vzpostavitev boljšega medobratovalnega nadzornega sistema, da bi združili obstoječe sisteme za nadzor in sledenje ladij, ki se uporabljajo za zagotavljanje pomorske varnosti in zaščite, varstvo morskega okolja, preprečevanje onesnaževanja morja, nadzor ribištva in nadzor zunanjih meja ter za druge dejavnosti kazenskega pregona. Komisijo poziva, da prvi pilotni projekt na tem področju uvede v Sredozemlju, ki naj bi ga zatem razširili na vso Evropo;

34. pozdravlja sklep Komisije, da bo leta 2008 predložila načrt, s katerim bo državam članicam olajšala razvoj njihovega pomorskega prostorskega načrtovanja;

35. meni, da je pomembno, da Komisija v letu 2008 sprejme ukrepe za vzpostavitev evropske mreže za pomorsko opazovanje in podatke ter prouči potrebo po večdimenzionalnem kartiranju voda držav članic, s čimer bo olajšala dostop do visokokakovostnih podatkov; Komisijo poziva, da prvi pilotni projekt na tem področju uvede v Severnem morju, ki naj bi ga zatem razširili na vso Evropo.

Področja ukrepanja za celostno pomorsko politiko EU

Povečanje trajnostne uporabe oceanov in morij

ODBOR REGIJ

36. se strinja s Komisijo, da je za povečanje učinkovitosti pomorskega prometa v Evropi in za zagotavljanje njegove dolgoročne konkurenčnosti skupaj z ostalimi akterji na področju prometa treba oblikovati evropski prostor za pomorski prevoz brez meja;

37. podpira pripravo obsežne strategije o pomorskem prevozu za obdobje 2008–2018, ki bi morala upoštevati spodbujanje pomorskih avtocest in pomorskega prometa na kratkih razdaljah. Ta strategija bi morala poleg mreže velikih evropskih pristanišč, povezane z vseevropskimi prometnimi omrežji, posebej upoštevati tudi majhna in srednje velika pristanišča, ker so zelo pomembna za oddaljene regije in otoke ter prispevajo tudi k preprečevanju prometnih zastojev v velikih pristaniščih in na cestah;

38. poziva Komisijo in države članice, da krepijo sodelovanje med evropskimi pristanišči in spodbujajo: a) prevoz čim večje količine blaga v EU z ladijskim prometom kot okolju najbolj prijazno obliko, vključno z uvozom, izvozom in tranzitom, b) stroškovno in ekološko učinkovitost pomorske trgovine z blagom, zlasti v smislu pričakovanega povečanja pretoka blaga;

39. je seznanjen z odgovorom na zastavljeno vprašanje, prejetim v okviru postopka posvetovanja, o možnostih za vključitev tematske strategije za varstvo in ohranjanje morskega okolja⁽¹⁾ ter predloga direktive o morskimi strategijami⁽²⁾ v prihodnjem skupno pomorsko politiko, kajti Komisija jo označuje kot sestavni del celostne strategije;

40. poudarja, da navedene strategije tvorijo okoljski temelj celostne pomorske politike, saj podpirajo ekosistemski pristop, katerega cilj je enako obravnavanje ekoloških, socialnih in gospodarskih vprašanj. Te strategije določajo tudi rok za uresničitev ciljev, kot je doseg dobrega stanja okolja do leta 2021;

⁽¹⁾ COM(2005) 504 konč.

⁽²⁾ COM(2005) 505 konč.

41. predlog direktive o morskimi strategijami določa, da morajo regije, kjer je morje v kritičnem stanju, hitreje pripraviti in izvajati ukrepe za to, da bi dosegli zadovoljivo stanje okolja. V takih regijah je izjemno pomembno, da Evropska komisija usklajuje različne sektorje, programe in strategije ter zagotavlja tudi zadostno finančno podporo. Da bi dosegli zares celostno pomorsko politiko, je treba vključiti dejavnosti na kopnem, kot so kmetijstvo, čiščenje odpadnih voda, promet in proizvodnja energije. Takšne regije imajo lahko vlogo pilotnih območij za pravo in zares celovito pomorsko politiko;

42. še vedno pogreša jasno povezavo med modro knjigo o pomorski politiki in direktivo o pomorski strategiji, zato prosi Komisijo, da pojasni to povezavo in podrobneje obravnava obe temi ter s tem prepreči podvajanje dela pri predlaganih ukrepih;

43. poziva Komisijo, da pripravi predlog o tem, kako povezati posamezna priobalna območja Nature 2000 v EU;

44. meni, da celostno upravljanje obalnih območij temelji na dobro premišljenem konceptu, ki k oblikovanju pomorske politike lahko prispeva vrsto dragocenih in dobrih praks, ter predlaga, da se izkušnje regij in lokalnih skupnosti na področju celostnega izkoriščanja obalnih območij dodatno proučijo, zlasti obstoječa lokalna obalna partnerstva, ki jih sestavljajo lokalne oblasti in ustrezne zainteresirane strani, da bi omogočili stroškovno učinkovito celostno upravljanje obalnih območij od spodaj navzgor, in da se opredeli način za uskladitev celostnega upravljanja obalnih območij in pomorske politike;

45. priporoča, da se za spodbujanje sodelovanja pri tehničnih in upravnih vprašanjih razvijejo tesni stiki z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, ki izvajajo ukrepe držav članic na področju vodne politike. S tem naj bi do leta 2015 v območju od obale do enega kilometra oddaljenosti dosegli dobro ekološko stanje površinskih voda⁽³⁾;

46. opozarja na podrobno opredelitev svojih stališč o evropski pomorski politiki, ki jih je predstavil v svojem mnenju Cdr 237/2007 o sporočilu Komisije o politiki evropskih pristanišč COM(2007) 616;

47. se pridružuje predlogu za novo pristaniško politiko, ki upošteva večnamenskost pristanišč in širši okvir evropske logistike;

48. priporoča, da se z uporabo sredstev iz strukturnih skladov omogočijo naložbe v regionalne pristaniške strukture in druge ustrezne projekte;

49. podpira predlog za zmanjšanje ravni emisij v pristaniščih, ki jih povzročajo ladje, z odpravo davčnih neugodnosti pri uporabi električne energije z obrežja ter predlog za razvoj in podporo evropskih ali svetovnih tehničnih standardov za prenos električne energije z obrežja na ladje;

⁽³⁾ Direktiva 2000/60/ES.

50. meni, da je prav tako treba oblikovati smernice za uporabo ustrezne okoljske zakonodaje Skupnosti pri razvoju pristanišč;
51. poleg tega poudarja, da je treba v prihodnje zagotoviti oskrbo s trajnostno energijo ter poziva Komisijo in države članice, da sistematično podpirajo vse vrste obnovljive energije morja, pridobljene iz vetra, valov, plimovanja in oceanskih tokov, zlasti z namenjanjem prednosti in sistematično podporo raziskav in razvoja, pa s tudi finančnimi prijemi, kot so zadovoljive cene odjema. Poleg tega bi bilo treba odstraniti upravne ovire, ki preprečujejo razvoj različnih vrst obnovljive energije morja;
52. je prepričan, da bi bilo treba preprečiti propadanje pristanišč, ki so v lasti lokalnih akterjev in ne ustvarjajo dobička, saj koristi na področju sociale, preživljanja prostega časa in turizma, ki jih imajo od njih okoliške skupnosti, presegajo njihovo prvotno gospodarsko funkcijo;
53. pozdravlja pozitivno naravnost Komisije glede podpore za oblikovanje večsektorskih grozdov in regionalnih grozdov pomorske odličnosti ter spodbujanja evropskega omrežja pomorskih grozdov;
54. v zvezi s tem prosi za pojasnitev struktur in oblik organov, ki jih je treba vzpostaviti, ter obrazložitev političnega prispevka, ki naj bi ga imeli posamezni organi, in vloge, predvidene za Komisijo in Odbor regij;
55. podpira sklep Komisije, da bo v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji ponovno ocenila odstopanja od delovne zakonodaje EU, ki veljajo za pomorski sektor;
56. meni, da so za izboljšanje varnosti poklicev v pomorskem sektorju v veliki meri odgovorne države članice, saj morajo ratificirati mednarodne sporazume, kot sta konsolidirana konvencija ILO o delu v pomorstvu iz februarja 2006 in konvencija ILO o delu v sektorju ribištva, ki jo je Mednarodna organizacija dela sprejela junija 2007;
57. ceni sklep Komisije, da bo spodbudila oblikovanje potrdila o pomorski odličnosti;
58. priporoča uporabo ukrepov za izboljšanje pomorskega usposabljanja, tako da bo poklicno usposabljanje sprejeto na mednarodni ravni ter da bodo na voljo možnosti za nadaljnje izpopolnjevanje, kar bo zagotovilo potrebne strokovne delavce z ustreznimi kvalifikacijami;
59. je prepričan, da so obalne regije prve, ki naj bi utrpele posledice zaradi podnebnih sprememb, zato priporoča nekaj nujnih ukrepov, kot so zmanjšanje emisij z ladij, razvoj in razširitev obnovljivih pomorskih virov energije, zaustavitev uničevanja morske biotske raznovrstnosti, zaščita obale. Zato pozdravlja sklep Komisije o uvedbi pilotnih ukrepov za zmanjšanje vpliva podnebnih sprememb na obalne regije in prilagoditev nanje;
60. prosi Komisijo, da pojasni, kako to potrebo ocenjuje tudi za neobalne regije;
61. se strinja s stališčem, da je treba podpreti mednarodna prizadevanja za zmanjšanje onesnaževanja z nafto, ki ga povzročajo ladje;
62. podpira sklep o aktivni podpori mednarodnih prizadevanj za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ki jih povzročajo ladje;
63. zahteva, da se direktiva o obdavčitvi energije spremeni tako, da bo vključevala obveznost držav članic, da električne energije, dobavljene ladjam v pristaniščih, ne bodo obdavčile bolj kot gorivo, saj sedanji sistem v direktivi spodbuja k onesnaževanju zraka, ki v pristaniških mestih do 80-odstotno izvira iz ladij, ki uporabljajo ladijsko kurilno olje;
64. pozdravlja prizadevanja Komisije in držav članic za zmanjšanje vrednosti SO₂ in NO_x ter emisij drobnih delcev z ladij na morjih EU, zlasti v pristaniščih. Glede na to, da to dolgoročno ne bo dovolj, Odbor predlaga dodatno zmanjšanje teh ravni in zato poziva Komisijo in države članice, da najpozneje do leta 2030 emisije z ladij zmanjšajo na enako stopnjo, kot je dovoljena za avtomobile;
65. poziva k vključitvi emisij z ladij v evropski sistem trgovanja z emisijami;
66. pozdravlja sklep Komisije, da bo pripravila predloge za razstavitev zastarelih ladij na učinkovit, varen in okoljsko trajnosten način, pri tem pa v celoti upoštevala tekoče delo na mednarodni ravni;
67. pozdravlja stroge ukrepe za odpravo zavrzkov in škodljivih ribolovnih praks, kot je ribolov s pridnenimi vlečnimi mrežami na odprtih morjih v občutljivih habitatih. Pri tem je zlasti pomembno proučiti medsebojno delovanje posameznih držav na področju prelova;
68. pozdravlja oster pristop proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu v regijah, kjer dejstva in raziskave kažejo, da so ti ukrepi potrebni;
69. priznava potrebo po spodbujanju in pospeševanju malega priobalnega ribolova, ki ima na evropskih vodah dolgo tradicijo ter je selektivnejši in okolju prijaznejši;
70. v zvezi s tema dvema vprašanjema prosi Komisijo za stališče o tem, kako bi lahko celostno politiko izvajali učinkoviteje kot doslej;
71. izraža podporo spodbujanju razvoja ribogojne industrije v Evropi, ki bo varna za okolje.

Oblikovanje na znanju in inovacijah temelječe podlage za pomorsko politiko

ODBOR REGIJ

72. pozdravlja načrt Komisije, da leta 2008 predstavi osnovno evropsko strategijo za morsko in pomorsko raziskovanje;

73. poziva Komisijo, da v okviru nove strategije za pomorske raziskave znova razmisli o vzpostavitvi mreže „Evropskih oceanografskih inštitutov“;

74. meni, da je treba v okviru sedmega okvirnega programa za raziskave objaviti razpise za zbiranje predlogov, ki bi pokrivali več sektorjev, s čimer bi spodbudili celostni pristop in izboljšali razumevanje pomorskih vprašanj na več sektorjih, kot so vpliv podnebnih sprememb, povzročena zvišanja morske gladine in spremenjenih vremenskih razmer na uporabo pristanišč in na plovbo nasploh;

75. pozdravlja prizadevanja za raziskave, s katerimi bi predvideli in ublažili vplive podnebnih sprememb na pomorske dejavnosti, morsko okolje, obalna območja in otoke ter se jim prilagodili; Komisijo poziva, da pripravi evropsko strategijo za prilagajanje na posledice podnebnih sprememb v obalnih regijah, ki bo temeljila na temeljiti presoji rastočih stroškov prilagajanja na podnebne spremembe v teh regijah in ki bi pripomogla k temu, da ne bodo ogrozile gospodarske rasti na teh območjih;

76. podpira odločitev, da se podpre oblikovanje evropskega partnerstva v pomorski znanosti, ki bi zagotovil dialog med znanstveno skupnostjo, industrijo in oblikovalci politike;

77. postavlja vprašanje, kako in v kolikšni meri Komisija podpira to partnerstvo, kakšna naj bi bila ta podpora, kako je partnerstvo povezano s strukturo posvetovanja, ki jo predlaga Komisija, in kako se od nje razlikuje;

78. poudarja pomen regionalnih podatkov in njihovega ocenjevanja z medregionalnega vidika;

79. meni, da so potrebne statistične primerjave, da bi spodbudili konkurenčnost posameznih sektorjev in prizadevanja za reformo (kar je bilo navedeno v mnenju Odbora CdR 258/2006, v modri knjigi pa spregledano);

80. prosi za informacije o tem, v kolikšni meri naj bi regije vplivale na pilotne projekte in razpise za znanstvene in razvojne projekte ter projekte, ki temeljijo na dobri praksi;

81. ponovno poziva k evropski pomorski platformi, ki bo vključevala lokalne in regionalne oblasti ter zainteresirane strani kot sredstvo za združevanje strokovnega znanja in izmenjavo najboljših praks; predlaga, da se za regije čim prej pripravi pregleden povzetek in seznam najboljših praks, po možnosti na podlagi že obstoječih evropskih seznamov regionalnih najboljših praks v pomorstvu, zlasti v zvezi z opredelitvijo splošnih pomorskih ciljev, dobrim upravljanjem, sektorskimi politikami in njihovim vključevanjem ter regionalnimi pomorskimi akcijskimi načrti.

Zagotavljanje čim višje kakovosti življenja v obalnih regijah

ODBOR REGIJ

82. meni, da je treba v okviru prihodnje pobude o turizmu nujno spodbujati trajnostni obalni in pomorski turizem;

83. prosi Komisijo, naj pojasni, kako lahko po njenem mnenju lokalne in regionalne oblasti ter obalne regije prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja v obalnih regijah in katere so možne sinergije z drugimi političnimi področji v EU;

84. se zavzema za to, da Komisija nujno pripravi podatkovno bazo vseh projektov regionalne politike, ki jih financira EU in sodijo na področje pomorske politike, kot temelj za razširjanje najboljših praks; ta podatkovna baza naj bi vzpostavila preglednost o finančnih sredstvih Skupnosti, ki so na voljo za pomorske projekte in obalne regije;

85. podpira predlog strategije Skupnosti za preprečevanje nesreč s poudarkom na tveganjih, ki so jim izpostavljene obalne regije, s čimer bi med drugim opredelili pribežališče za tankerje in druge ladje z nevarnim tovorom. Pomorski varnostni ukrepi morajo upoštevati tudi posebne vidike morske plovbe v zimskih razmerah;

86. meni, da je pomembna odločitev Komisije, da bo spodbujala razvoj potenciala najbolj oddaljenih regij in otokov. Rešitve za posebne probleme, s katerimi se soočajo oddaljene obalne in otoške regije, je treba najti s skupnimi prizadevanji na področju pomorske politike in ukrepov na drugih političnih področjih na ravni EU.

Spodbujanje vodilne vloge Evrope pri mednarodnih pomorskih zadevah

ODBOR REGIJ

87. pozdravlja odločitev o spodbujanju sodelovanja v okviru širitvene in evropske sosedske politike ter severne razsežnosti;

88. pozdravlja odločitev, da se predlaga strategija za zunanje odražanje pomorske politike Unije s pomočjo strukturiranega dialoga s pomembnimi partnerji;

89. prosi za pojasnilo o tem, kako bi v zunanjih odnosih lahko najbolje sistematično uporabili – do določene mere regionalizirano – strokovno znanje (npr. HELCOM – Helsinški odbor za zaščito Baltskega morja).

Večja prepoznavnost pomorske Evrope

ODBOR REGIJ

90. se strinja s Komisijo, da je treba začeti s pripravo evropskega pomorskega atlasa;

91. podpira predlog, da se od leta 2008 dalje praznuje evropski dan pomorstva in da se v to od samega začetka vključijo lokalne in regionalne oblasti, zainteresirane strani in njihovo strokovno znanje;

92. predlaga, da se v okviru izobraževalnega sistema, medijev, interneta in drugih načinov informiranja precej podpre in poveča obveščanje o vseh vprašanjih, povezanih z morjem;

93. meni, da bi bili lahko morski nacionalni parki dober način za večjo ozaveščenost javnosti in zaščito občutljivih morskih območij;

94. predlaga oblikovanje obsežnega svežnja ukrepov za krepitev prepoznavnosti pomorske Evrope, ki bodo še zlasti upoštevali našo pomorsko dediščino.

V Bruslju, 9. april 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Bela knjiga – Skupaj za zdravje: strateški pristop EU za obdobje 2008–2013

(2008/C 172/08)

ODBOR REGIJ

- meni, da skupna zdravstveno-politična perspektiva ne sme privedi do ukrepov usklajevanja in kršitev načela subsidiarnosti;
- poziva Komisijo, naj zmanjševanje neenakosti na zdravstvenem področju razglasi za prednostni cilj;
- ugotavlja, da strategija ne obravnava vprašanja zdravil in zato poziva k temeljitejši proučitvi tega vprašanja;
- meni, da so preventivni pregledi v zvezi z rakom vprašanje zdravstva, kar sodi v nacionalno pristojnost, in zato ne bi smelo biti obravnavano v zdravstveni strategiji. Toda sodelovanje in izmenjava najboljših praks med državami EU je dobrodošla;
- meni, da bi bilo mogoče doseči vključitev lokalnih in regionalnih skupnosti v nov mehanizem za strukturirano sodelovanje na ravni EU, tako da bi nekatere sedeže v novih zdravstvenih odborih dobili predstavniki regionalnih in lokalnih ravni, toda zahteva, da se o takem mehanizmu razpravlja še naprej, in sicer na odprt in pregleden način;
- meni, da bi Komisija morala pripraviti pregled formalnih in neformalnih mrež sodelovanja in organizacij na zdravstvenem področju ter zbrati te akterje in skupaj z njimi razviti primerne in učinkovite oblike sodelovanja.

Poročevalec: Karsten Uno PETERSEN, član regionalnega sveta regije Južna Danska (DK/PES)

Referenčni dokument

Bela knjiga – Skupaj za zdravje: strateški pristop EU za obdobje 2008–2013

COM(2007) 630 konč.

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja belo knjigo Komisije, ki opredeljuje zdravstveno-politično strategijo EU do leta 2013, toda pod pogojem, da se pri tem upošteva člen 152 Pogodbe, ki določa, da je zdravstvo v pristojnosti posameznih držav članic, in da načelo subsidiarnosti na tem področju ostane nedotaknjeno;

2. se pridružuje mnenju, da je zdravje poglobljena skrb ljudi. Zato ga je treba spodbujati z učinkovitimi političnimi strategijami in ukrepi v državah članicah, na ravni EU ter na globalni ravni. Komisija bi morala še naprej dajati prednost javnemu zdravju kot področju, ki sodi med pristojnosti EU in lahko prispeva k bistvenemu izboljšanju zdravja;

3. ugotavlja in pozdravlja vedno večji interes za zdravstvene zadeve na ravni EU. To je bilo 19. oktobra 2007 v Lizboni znova potrjeno s pogodbo o reformi, ki jo je spremljal tudi poziv k povečanju političnega pomena vprašanj, povezanih z zdravstvom. Toda Odbor regij opozarja, da skupna zdravstveno-politična perspektiva ne sme privedi do ukrepov usklajevanja in kršitev načela subsidiarnosti;

4. ugotavlja, da se je pojavila nova potreba po pripravi bolj strateško usmerjenega pristopa na ravni Skupnosti. Takšno ravnanje upravičujejo staranje prebivalstva, nove nevarnosti za zdravje (pandemije, biološke nesreče, biološki terorizem in izzivi, povezani s podnebnimi spremembami) in nove tehnologije, toda Odbor poudarja, da je treba paziti, da EU ne bo preokračila omejene pristojnosti na področju zdravstvene politike, ki ji jih dodeljuje člen 152 Pogodbe ES;

5. podpira vrednote in načela, na katerih temelji bela knjiga, tj. solidarnost, vključevanje državljanov v oblikovanje politike, zmanjševanje neenakosti v zdravju, spodbujanje naložb na tem področju, vključevanje vidika zdravja v vse politike in močnejši glas EU v globalni zdravstveni politiki;

6. zagovarja tri cilje iz bele knjige, ki se med seboj prepletajo: spodbujanje dobrega zdravja v starajoči se Evropi, varstvo državljanov pred zdravstvenimi nevarnostmi in spodbujanje dinamičnih zdravstvenih sistemov in novih tehnologij, ter izražanje strinjanje s predlaganimi konkretnimi ukrepi za doseganje teh ciljev;

7. opozarja, da je odprtost do vloge regionalnih in lokalnih akterjev, njihovih interesov in izkušenj pogoj za uresničevanje vrednot, načel in ciljev iz bele knjige;

8. poziva Komisijo, naj zmanjševanje neenakosti na zdravstvenem področju razglasi za prednostni cilj in nameni pozornost razlikam v zdravstvu med različnimi družbenimi skupinami. Države članice, ki imajo težave pri oblikovanju ukrepov na področju javnega zdravja in izboljšanju zdravstvenega stanja prebivalstva, bi bilo treba podpreti, da bo mogoče premostiti razlike in odpraviti motnje na zdravstvenem področju v EU;

9. pozdravlja sistem kazalnikov zdravja, pod pogojem, da se spoštujejo nacionalne pristojnosti na področju zdravstva;

10. poleg tega opozarja, da strategija ne obravnava vprašanja zdravil, čeprav bi lahko bolniki in državljani utrpeli daljnosežne posledice, če bodo predpisi na tem področju obravnavani le kot del gospodarske politike in ne v povezavi s področjem zdravja. Zato Odbor priporoča temeljitejšo proučitev vprašanja zdravil. Izhodišče te proučitve bi moralo biti dejstvo, da to področje v mnogih državah članicah spada v okvir zdravstva in zdravstvenega zavarovanja;

11. meni, da so preventivni pregledi v zvezi z rakom vprašanje zdravstvenega varstva, kar sodi v nacionalno pristojnost in zato ne bi smelo biti obravnavano v zdravstveni strategiji.

Izvajanje strategije

ODBOR REGIJ

12. opozarja, da se nova zdravstvena strategija EU neposredno nanaša na lokalne in regionalne skupnosti, kajti v mnogih državah članicah so te oblasti pristojne za zdravje oz. zdravstveno varstvo;

13. opozarja, da so regije in lokalni akterji na zdravstvenem področju pogosto pristojni za načrtovanje, vodenje, delovanje in razvoj zdravstva ter so za to področje pogosto tudi finančno odgovorni. Ker je to raven oblasti, ki je najbližje državljanom, so ti organi na področju zdravstva pomembni akterji, ki imajo tudi potrebno strokovno znanje;

14. pozdravlja ugotovitev v beli knjigi, da izvajanje zdravstvenih storitev ni mogoče brez stika z lokalnimi in regionalnimi skupnostmi, in zato pričakuje, da bodo lokalne in regionalne oblasti ob upoštevanju njihove odgovornosti na tem področju v celoti vključene v izvajanje strategije. Strategija bo najbolj učinkovita, če jo bodo že v čim zgodnejši fazi podprle lokalne in regionalne skupnosti. Tako bodo nastale tudi boljše možnosti za razvoj regionalne oz. lokalne odgovornosti za izvajanje strategije;

15. izraža zadovoljstvo, da bela knjiga daje regionalnim in lokalnim skupnostim možnost udeležbe v okviru novega mehanizma za strukturirano sodelovanje na ravni EU, in da Komisija želi združiti delovanje v več sektorjih in svoje ravnanje uskladiti z drugimi organi, toda zahteva, da se o takem mehanizmu za strukturirano sodelovanje še nadalje razpravlja in da mora biti mehanizem odprt in pregleden in nikakor ne sme preseči obseg usklajevanja, ki ga predvideva 2. točka člena 152(2) Pogodbe ES;

16. opozarja na to, kako pomembno je v razprave o prihodnjih zdravstvenih pobudah EU že v zgodnji fazi vključiti institucije in mreže, ki zastopajo lokalne in regionalne oblasti na zdravstvenem področju;

17. podpira predlog Komisije o novem mehanizmu za strukturirano sodelovanje na ravni EU, ki naj bi Komisiji služil za posvetovanje in spodbujal usklajevanje med državami članicami, pod pogojem, da se v skladu s ciljem Komisije v začetni fazi v zadostni meri zagotovi vključitev in sodelovanje regionalne in lokalne ravni. To velja tudi za vključitev in sodelovanje lokalnih in regionalnih skupnosti v okviru načrtovane nove strukture, v kateri naj bi države članice nadomestile nekatere obstoječe odbore;

18. spodbuja konkretne ukrepe za vključitev lokalnih in regionalnih skupnosti v nov mehanizem za strukturirano sodelovanje na ravni EU, tako da bi nekatere sedeže v novih zdravstveno-političnih odborih dobili predstavniki regionalnih in lokalnih ravni namesto izključno člani nacionalnih ravni. Tako bi zagotovili najširši možen obseg posvetovanja pri zdravstvenih vprašanjih, regionalna raven pa bi imela več možnosti, da bi si na zdravstvenem področju prizadevala za pobude na ravni EU;

19. priporoča, da Odbor regij za določeno časovno obdobje imenuje predstavnike regionalne in lokalne ravni. Regionalni in lokalni predstavniki v novih odborih EU na področju zdravja lahko nato za Odbor regij pripravijo poročilo;

20. meni tudi, da predlog Komisije za spodbujanje sodelovanja z akterji na ravni EU lahko prinese dodano vrednost ukrepom držav članic, ter zastopa stališče, da je pri nadaljnjem vzpostavljanju partnerstev med temi akterji in Komisijo ter pri razvoju – in morebitni ustanovitvi novih – zdravstvenih forumov in mrež bistveno, da se veliko obsežneje kot doslej vključijo lokalni in regionalni predstavniki;

21. poziva k sodelovanju, in sicer v prvi vrsti z OR, edinim v Pogodbi predvidenim posvetovalnim organom, ki zastopa lokalne in regionalne skupnosti, toda tudi z različnimi mrežami in organizacijami, ki na ravni EU združujejo strokovno znanje lokalnih in regionalnih skupnosti na zdravstvenem področju. Pomembno je, da Komisija pri izbiri teh mrež zagotovi široko regionalno in lokalno pokritost, enakopraven dostop k sodelovanju vseh regionalnih in lokalnih skupnosti ter odpravi morebitne ovire za sodelovanje, kot npr. visoke članarine;

22. priporoča Komisiji, naj pripravi pregled tovrstnih formalnih in neformalnih mrež sodelovanja in organizacij na zdravstvenem področju, ki izpolnjujejo zgoraj navedena merila,

nato pa te akterje zbere in se z njimi posvetuje o smiselnih in učinkovitih oblikah sodelovanja;

23. glede na pobudo za preglednost priporoča Komisiji pregleden način dela, pri katerem naj javnost obvesti, s katerimi partnerji na področju zdravstva sodeluje in katere partnerje je treba v zgodnji fazi pozvati k sodelovanju v forumih, odborih in organih, katerih ustanovitev predlaga Komisija;

24. poleg tega poziva države članice, naj opredelijo postopke za zgodnjo vključitev svojih regij ali lokalnih skupnosti v razprave o zdravstvenih temah na ravni EU.

Finančni instrumenti

ODBOR REGIJ

25. meni, da bi bilo treba ukrepe strategije do konca sedaj veljavnega finančnega okvira (2013) vključiti v financiranje z obstoječimi finančnimi instrumenti. Z ozirom na obveznosti regij in lokalnih partnerjev bi to moralo potekati proračunsko nevtravno;

26. pozdravlja dejstvo, da Komisija priznava povezavo med zdravstvenimi interesi in lizbonskimi cilji za rast in zaposlovanje, in zato poziva, naj kohezijska politika in skupna kmetijska politika v prihodnje bolj upoštevata vidike javnega zdravstva.

Priporočilo predsedstvu EU

ODBOR REGIJ

27. poziva predsedstvo EU, naj vsebino točk 7, 8, 15, 16, 19, 20 in 22–24 tega mnenja vključi v sklepe Sveta v zvezi z zdravstveno strategijo EU. Gre za naslednje vidike:

27.1 opozarja na to, da je odprtost do vloge regionalnih in lokalnih akterjev, njihovih interesov in izkušeni pogoj za to, da bo mogoče uresničevati vrednote, načela in cilje iz bele knjige (točka 7);

27.2 poziva Komisijo, naj zmanjševanje neenakosti na zdravstvenem področju razglasi za prednostni cilj. Pozornost bi bilo treba nameniti razlikam v zdravstvu med različnimi družbenimi skupinami. Države članice, ki imajo težave pri oblikovanju ukrepov na področju javnega zdravja, bi bilo treba podpreti (točka 8);

27.3 podpira predlog Komisije o novem mehanizmu za strukturirano sodelovanje na ravni EU, pod pogojem, da se v začetni fazi v zadostni meri zagotovi vključitev in sodelovanje regionalne in lokalne ravni. To velja tudi za vključitev in sodelovanje lokalnih in regionalnih skupnosti v okviru načrtovane nove strukture, toda Odbor poziva, da se o takem mehanizmu za strukturirano sodelovanje še nadalje razpravlja in da mora biti mehanizem odprt in pregleden in nikakor ne sme preseči usklajevanja, ki ga predvideva 2. točka člena 152(2) Pogodbe ES (točka 15);

27.4 spodbuja konkretne ukrepe za vključitev lokalnih in regionalnih skupnosti v nov mehanizem za strukturirano sodelovanje na ravni EU, tako da bi nekatere sedeže v novih zdravstvenih odborih dobili predstavniki regionalnih in lokalnih ravni (točka 16);

27.5 poziva k sodelovanju, in sicer v prvi vrsti z OR, edinim v Pogodbi predvidenim posvetovalnim organom, ki zastopa lokalne in regionalne skupnosti, pri čemer pa je treba vključiti tudi različne mreže in organizacije, ki na ravni EU združujejo strokovno znanje lokalnih in regionalnih skupnosti na zdravstvenem področju (točka 19);

27.6 priporoča Komisiji, naj pripravi pregled tovrstnih formalnih in neformalnih mrež sodelovanja in organizacij na

zdravstvenem področju ter te akterje zbere in se z njimi posvetuje o smiselnih in učinkovitih oblikah sodelovanja (točka 20);

27.7 poziva države članice, naj opredelijo postopke za zgodnjo vključitev svojih regij ali lokalnih skupnosti v razprave o zdravstvenih temah na ravni EU (točka 22);

27.8 meni, da bi bilo treba ukrepe strategije do konca sedaj veljavnega finančnega okvira (2013) vključiti v financiranje z obstoječimi finančnimi instrumenti. Z ozirom na obveznosti regij in lokalnih partnerjev bi to moralo potekati proračunsko nevtrarno (točka 23);

27.9 poziva, naj kohezijska politika in skupna kmetijska politika v prihodnje bolj upoštevata zdravstvene vidike (točka 24).

V Bruslju, 9. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Strategija širitve in glavni izzivi za obdobje 2007–2008 – Države kandidatke

(2008/C 172/09)

ODBOR REGIJ

- poudarja dejstvo, da mora Evropska unija nadaljevati politiko odprtih vrat glede širitve, da bo imela osnovo za spodbujanje demokratičnih reform in gospodarskega razvoja tudi zunaj sedanjih meja EU;
- poudarja, da je izpolnjevanje političnih kopenhavenskih meril in zahtev stabilizacijsko-pridružitvenega procesa osnovni pogoj, ki se zahteva od držav članic, s posebnim poudarkom na načelu lastnih zaslug, ki je imelo osrednje mesto tudi pri prejšnjih širitvah;
- opozarja, da se nikakor ne sme prekiniti evropske dinamike Turčije in da mora Evropska unija držati obljube, ki jih je dala, ko je sklenila začeti pogajanja. Vendar soglaša s Komisijo, da gre pri pogajanjih s Turčijo za proces, katerega izida ni mogoče napovedati;
- pozdravlja precejšen napredek, ki ga je dosegla Hrvaška pri izpolnjevanju kopenhavenskih političnih meril, ekonomskih meril ter pri izvajanju pravnega reda Skupnosti in stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma;
- meni, da je Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija precej napredovala na področju izpolnjevanja političnih kopenhavenskih meril ter ekonomskih meril in opozarja na napredek, ki ga je dosegla konec leta 2007; zato poziva Svet, naj sprejme odločitev o začetku pogajanj z Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo.

Poročevalec: Alin Adrian NICA (RO/ALDE), župan občine Dudeștii Noi, Romunija

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Strategija širitve in glavni izzivi za obdobje 2007–2008 – države kandidatke

COM(2007) 663 konč.

Politična priporočila

Splošna priporočila

ODBOR REGIJ

1. ponavlja svoje prepričanje, da je širitev Evropske unije eno od najučinkovitejših sredstev za politični vpliv. Ta proces je pomemben korak naprej pri zagotavljanju miru in stabilnosti na celini in daje državljanom držav kandidatk dodatno možnost izkoristiti ne samo blaginjo, ki jo ustvarja skupni gospodarski prostor, temveč tudi skupne vrednote EU, predvsem pa svobodo, demokracijo in solidarnost;
2. poudarja dejstvo, da mora Evropska unija nadaljevati politiko odprtih vrat glede širitve, da bo imela osnovo za spodbujanje demokratičnih reform in gospodarskega razvoja tudi zunaj sedanjih meja EU;
3. poudarja, da je izpolnjevanje političnih kopenhavenskih meril in zahtev stabilizacijsko-pridružitvenega procesa osnovni pogoj, ki se zahteva od držav članic, s posebnim poudarkom na načelu lastnih zaslug, ki je imelo osrednje mesto tudi pri prejšnjih širitvah;
4. opozarja, da je uspešna integracija odvisna predvsem od načina, kako se država kandidatka pripravlja na pristop, od trdnosti reform in njihovega doslednega izvajanja;
5. poudarja, da sta spremljanje napredka in prilagodljivost zakonodaje jamstvi za uspešno integracijo;
6. usmerja pozornost na dejstvo, da morajo imeti lokalne in regionalne oblasti aktivno vlogo v procesu integracije, saj gre za strukturni in demokratični proces, ki ne more potekati le na osrednji ravni, ne da bi pri tem aktivno sodelovale vse ravni oblasti in ne da bi popolnoma upoštevali načeli subsidiarnosti in bližine;
7. meni, da je nujno potrebno posvetovanje z združenji lokalnih in regionalnih uprav, kadar osrednja uprava predlaga zakonodajne ukrepe na področju, ki je v pristojnosti lokalnih oziroma regionalnih oblasti;
8. poudarja, da je trajnostni razvoj države v veliki meri odvisen od upoštevanja in praktičnega izvajanja temeljnega načela decentralizacije v vseh oblikah: decentralizacija pri odločanju, v upravi in pri financiranju;
9. meni, da je vojna v devetdesetih letih globoko zaznamovala kolektivno zavest narodov na območju Balkana, zato je sodelovanje bistvenega pomena za lokalne, regionalne in nacio-

nalne akterje v tej regiji, da bi rešili probleme, ki so bili v preteklosti razlog za konflikt;

10. meni, da je treba s pomočjo predpristopnih programov in politik podpirati pobude in prizadevanja za sodelovanje (zlasti Leto medkulturnega dialoga 2008) ter izmenjavo izkušenj in dobrih praks (med drugim najboljših izkušenj pri uporabi načel Evropske listine lokalne samouprave) med lokalnimi in regionalnimi oblastmi držav članic in držav kandidatk. V okviru tega mora OR igrati pomembno vlogo pri spodbujanju izobraževalnih seminarjev za izmenjavo dobrih praks in izkušenj regionalnih in lokalnih oblasti EU. Ta podpora mora temeljiti predvsem na izkušnjah novih držav članic, ki so se EU pridružile leta 2004 in 2007, toliko bolj, ker so nekatere med njimi sosede treh novih držav kandidatk za pridružitve.

Turčija

ODBOR REGIJ

11. poudarja, da je podpora Turčiji skozi ves dolgotrajen in zapleten proces reform, ki ga je začela, v interesu vseh. Temeljno načelo pristopnega procesa je, da je napredovanje pogajanj odvisno od napredka teh reform. Zunanja podpora, ki jo s pomočjo finančnih programov daje EU, je tudi prispevek v tej smeri. Turčija in EU bosta morali v okviru tega procesa pokazati potrpežljivost in vztrajnost;

12. opozarja, da se nikakor ne sme prekiniti evropske dinamike Turčije in da mora Evropska unija držati obljube, ki jih je dala, ko je sklenila začeti pogajanja. Vendar soglaša s Komisijo, da gre pri pogajanjih s Turčijo za proces, katerega izida ni mogoče napovedati, in za proces, ki ga ni mogoče vnaprej določiti. Izpolnjevanje pogojev za pridružitve, ki jih postavlja Unija, mora biti edino merilo, ki ga je treba upoštevati pri odločitvi, ali se Turčija lahko vključi v EU. Poleg tega je pomembno, da Turčija začne spodbujati dobrososedske odnose, v skladu z določbami, predstavljenimi v okviru pogajanj. Zato Odbor od Turčije pričakuje, da bo odpravila vse gospodarske blokade in zapiranje meja ter da se bo v odnosih do sosednjih držav vzdržala groženj ali vojaških operacij;

13. pozdravlja dober potek parlamentarnih volitev in upa, da bo nova vlada pospešila izvajanje potrebnih reform in izpolnila merila za pristop, s tem da bo dosegla pomemben napredek na občutljivih področjih; izraža pa tudi zaskrbljenost zaradi pogoštega posredovanja turških oboroženih sil v političnem procesu in poudarja, da so potrebna dodatna prizadevanja za zagotovitev popolnega in učinkovitega nadzora nad vojsko;

14. pozdravlja nedavne ukrepe za spremembo ustave in meni, da bodo predlagane spremembe, če bodo sprejete, pomemben korak naprej pri izpolnjevanju kopenhavenskih političnih meril; znova opozarja, da je treba člen 301 turškega kazenskega zakonika, po katerem je žaljenje „turškosti“ in Turčije kaznivo dejanje, spremeniti in zagotoviti splošno svobodo mišljenja;

15. poudarja, da morajo lokalne in regionalne oblasti, ki izvajajo večino zakonodaje Skupnosti, imeti osrednjo in odločilno vlogo tako v procesu notranje demokratizacije kot tudi v procesu evropskega povezovanja, in zato priporoča Evropski komisiji, naj pri pogajanjih s turško vlado opozori na vlogo lokalnih in regionalnih oblasti;

16. priporoča revizijo občinske zakonodaje, da se okrepi javna uprava na lokalni ravni in poveča njena učinkovitost;

17. predlaga izvedbo študije, z namenom, da se opredeli več modelov regionalnega razvoja turških lokalnih in regionalnih oblasti na podlagi primerov držav članic Unije, modelov, ki bi omogočili pripravo in izvedbo regionalne strategije in politike, opredelitev prednostnih nalog na področju lokalnega in regionalnega razvoja ter izvajanje programov, ki bi se financirali iz evropskih predpristopnih in strukturnih skladov;

18. poudarja, da je treba ustanoviti skupni posvetovalni odbor, ki bi ga sestavljali predstavniki Odbora regij in predstavniki lokalnih in regionalnih skupnosti Turčije; zato priporoča turški vladi, da zahteva ustanovitev tega odbora, in poziva Evropsko komisijo, naj v okviru pogajanj s Turčijo poudari pomen takšnega organa;

19. poudarja, da mora Turčija nadaljevati konkretna prizadevanja za finančno decentralizacijo lokalne javne uprave, da bo okrepila finančno neodvisnost lokalnih in regionalnih oblasti in zmanjšala njihovo odvisnost od nacionalnega proračuna;

20. vztraja, da mora biti širitev upravnih pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti tesno povezana z dodelitvijo zadostnih finančnih sredstev za izvajanje njihovih novih pristojnosti;

21. opaža, da v Turčiji trenutno poteka reforma v javnem sektorju z namenom povečati učinkovitost in izboljšati upravno zmogljivost javnih institucij, da bi te lahko učinkovito upravljale nacionalna in evropska sredstva;

22. opozarja na stalno diskriminacijo pri dostopu žensk do javnih funkcij na področju uprave in sodstva v Turčiji, in to kljub temu, da je pravni okvir že zdaj delno usklajen z evropsko zakonodajo na tem področju; izpostavlja zlasti diskriminacijo žensk pri dostopu do izobraževanja; številne ženske zaradi verske tradicije nimajo možnosti, da bi po osnovni šoli nadaljevale šolanje;

23. opozarja na diskriminacijo, ki jo doživljajo etnične manjšine v Turčiji, zlasti kurdska;

24. izpostavlja težave, s katerimi se soočajo nemuslimanske verske skupnosti v Turčiji, ker niso pravno priznane. Te skupnosti se soočajo s težavami na področju dobredelnih dejavnosti, pravice do svobode veroizpovedi, izbire svojih vodij in usposabljanja duhovnikov. Poleg tega ugotavlja, da se ponavljajo napadi in atentati na predstavnike in pripadnike nemuslimanskih verskih skupnosti. Država mora zagotoviti, da do tega ne bo prihajalo in uporabiti lastne instrumente za nadzor ekstremističnih frakcij in preprečevanje njihovih subverzivnih dejanj.

Hrvaška

ODBOR REGIJ

25. pozdravlja precejšen napredek, ki ga je dosegla Hrvaška pri izpolnjevanju kopenhavenskih političnih meril, ekonomskih meril ter pri izvajanju pravnega reda Skupnosti in stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma; hrvaški primer – še posebej za sosednje države – kaže, kakšne prednosti lahko prinese trdna gospodarska in politična zasidranost v strukturah in vrednotah Evropske unije; izraža zadovoljstvo, da je bilo v letu 2007 v pristopnih pogajanjih mogoče doseči resničen preboj, in poziva novo hrvaško vlado, naj okrepi prizadevanja, da bi izpolnila tudi pogoje za odprtje poglavij, ki še niso bila obravnavana;

26. pozdravlja ukrepe, ki jih je sprejela Hrvaška za decentralizacijo javne uprave na lokalni ravni, ter jo podpira pri nadaljnjih prizadevanjih na tem področju; meni, da je treba v okviru teh ukrepov opozoriti na načelo subsidiarnosti, da bi sprejemanje odločitev čim bolj približali državljanom;

27. meni, da je treba pri regionalnih pobudah spodbujati in krepiti stalno sodelovanje Hrvaške, ki je dodatno prispevalo k izboljšanju odnosov z njenimi sosedami in poudarja pomen čezmejnega sodelovanja med lokalnimi oblastmi obmejnih hrvaških regij in sosednjih držav – Bosne in Hercegovine, Srbije, Slovenije in Črne gore;

28. pozdravlja polno sodelovanje Hrvaške z Mednarodnim kazenskim sodiščem in vztraja, da je nujno nadaljevati prizadevanja za kaznovanje vojnih zločincev in predvsem izboljšati zaščito priči;

29. izraža zadovoljstvo, da sta se predsednika vlade Hrvaške in Slovenije načeloma neformalno sporazumela, da se odločitev o mejnem sporu prepusti zunanjemu razsodniku; hrvaško in slovensko vlado poziva, naj izkoristita vse možnosti za uresničitev tega sporazuma. Pozdravlja odločitev hrvaškega parlamenta, da Hrvaška ne bo uveljavila zaščitne ekološko-ribolovne cone, dokler ne bo dosežena skupna prijateljska rešitev v duhu EU;

30. je prepričan, da je bil dosežen napredek pri izboljšanju izvajanja ustavnega zakona o narodnih manjšinah in da se izboljšuje položaj romske manjšine na Hrvaškem; kljub temu meni, da je potreben napredek na področju socialne vključenosti beguncev in etničnih manjšin, zlasti romskega prebivalstva, tako da se jim omogoči dostop do javnih storitev in srednjega in visokega šolstva;

31. poudarja pomen uvedbe posebnih ukrepov za zagotovitev dobrega upravljanja, pri čemer je treba posvetiti posebno pozornost boju proti korupciji; v zvezi s tem izrecno izraža zadovoljstvo z razširjenim mandatom Urada za zatiranje korupcije in organiziranega kriminala (USKOK) ter s povečanim številom primerov korupcije, ki jih obravnava hrvaško pravosodje; hrvaško vlado poziva, naj svoja prizadevanja v okviru nacionalnega programa boja proti korupciji 2006–2008 še bolj okrepi;

32. pozdravlja napredek, dosežen pri izgradnji in obnovi stanovanjskih enot in infrastrukture, ter tudi stanovanjski program za reševanje problematike nekdanjih imetnikov stanovanjskih pravic; Odbor s tem v zvezi poziva k nadaljevanju in pospeševanju;

33. pozdravlja nedavni napredek na področju regionalne politike in usklajevanja strukturnih instrumentov; vendar so potrebni še drugi ukrepi za povečanje učinkovitosti in izboljšanje upravne zmogljivosti javnih organov, z namenom učinkovitega upravljanja evropskih skladov;

34. opaža, da je doseženi napredek na področju reforme lokalne javne uprave še vedno skromen. Neenakomerno izvajanje pravnega okvira na področju javne uprave je vodilo v njeno neučinkovitost.

Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija

ODBOR REGIJ

35. meni, da je Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija precej napredovala na področju izpolnjevanja političnih kopenhavenskih meril ter ekonomskih meril in opozarja na napredek, ki ga je dosegla konec leta 2007; zato poziva Svet, naj sprejme odločitev o začetku pogajanj z Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo;

36. pozdravlja dejstvo, da je država uspela izpolniti več določb stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma;

37. ugotavlja, da je izvajanje okvirnega Ohridskega sporazuma sprožilo globoke spremembe v družbi Nekdanje jugoslo-

vanske republike Makedonije, ki zdaj v celoti priznava svoj večetni in večkulturni značaj, ki poleg tega predstavlja bistveni vidik političnih meril za pristop k Evropski uniji; ponovno poudarja, da je izredno pomembno v celoti upoštevati Badinterjevo načelo in da se morajo vse strani vzajemno spoštovati ter sodelovati v okviru demokratičnih institucij, ki jih je država vzpostavila z veliko truda. Vendar obžaluje, da vključevanje etničnih manjšin ostaja omejeno;

38. poziva Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo, naj se zgleduje po evropski izkušnji na področju javne uprave in šolstva, ki upošteva etnično in jezikovno raznolikost; poziva k sklenitvi sporazumov, ki bodo pod pravičnimi in usklajenimi pogoji omogočili soobstoj dveh največjih etničnih skupnosti z različnimi manjšinami; v zvezi s tem priporoča učinkovito uporabo ustavnih določb za zagotavljanje pravične zastopanosti manjšinskih skupnosti v javni upravi;

39. obžaluje, da je korupcija še vedno zelo razširjen pojav, kar še naprej predstavlja resen problem. Zato OR priporoča javnim oblastem, da sprejmejo ukrepe za izkoreninjenje tega problema;

40. ceni prizadevanja za decentralizacijo javne uprave na lokalni ravni in pripravljenost za izboljšanje njene učinkovitosti z združitvijo več občin iz gospodarskih in razvojnih razlogov; poudarja tudi, da je treba pospešiti proces finančne decentralizacije, da se utrdi moč lokalnih in regionalnih oblasti;

41. obžaluje, da ni bil dosežen napredek glede vprašanja imena; izraža zadovoljstvo, da so se ponovno začela pogajanja pod vodstvom posebnega odposlanca OZN Matthewa Nimetza, in poziva NJRM, naj pospeši prizadevanja za reševanje vprašanja njenega imena v okviru resolucij varnostnega sveta OZN št. 817/93 in 845/93 ter s tem spodbudi vzpostavitev dobrososedskih odnosov in razvoj regionalnega sodelovanja;

42. pozdravlja prizadevanja za zagotovitev dostopa državljanov do informacij javnega značaja z namenom, da se izboljša preglednost uprave, vendar opozarja, da slednja ni pripravljena ali pa ni naklonjena omogočanju tega dostopa;

43. pozdravlja sklep predsedstva OR z dne 4. marca 2008 o ustanovitvi skupnega posvetovalnega odbora OR-Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija na podlagi uradne zahteve vlade Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije; poziva k vsem potrebnim upravnim korakom, da bo prva seja tega odbora lahko že v prvi polovici leta 2008.

V Bruslju, 9. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Obravnavanje izziva pomanjkanja vode in suše v Evropski uniji

(2008/C 172/10)

ODBOR REGIJ

- opaža zaskrbljenost regij in občin v Sredozemlju in ob Atlantiku ter v srednji Evropi zaradi problemov, povezanih s sušo, in pojavov, kot so neobičajno suha leta, prazni vodni zbiralniki in zaježitvena jezera, težave s podtalnico in somornico (slankasto vodo) na obalnih območjih, upadanje gladine podtalnice, spremembe hidroloških razmer zaradi nepremišljenega ravnanja, spremembe običajnih vzorcev padavin in problemi z vodo, nastali iz naravnih vzrokov ali zaradi človekovih dejavnosti. Na posledice teh pojavov je Komisija opozorila že v svojem pripravljalnem delu;
- podpira povezano politiko upravljanja z vodnimi viri v državah članicah in regijah, v skladu s katero so naložbe Skupnosti v infrastrukturo namenjene ohranjanju vodnih virov in mokrišč, varstvu gozdov, varčnemu in učinkovitemu ravnanju z vodo, prerazporejanju vode za rabo v različne namene in tudi pomoči v primerih hude suše ali pomanjkanja vode z dodatno oskrbo z vodo;
- pozdravlja sporočilo Komisije o oceni stanja skupne kmetijske politike v zvezi z vključitvijo trajnostnega upravljanja voda v predpisane zahteve ravnanja ter dobre kmetijske in okoljske pogoje; pozdravlja tudi predlog za vključitev spodbud za dobro upravljanje voda v ukrepe za razvoj podeželja in priporoča, da se upošteva in prouči pomen obdelovalnih površin pri ustvarjanju vlažnosti zraka in padavin ter zaviranju dezertifikacije, ki jo povzročajo podnebne spremembe.

Poročevalec: Francisco CAMPS ORTIZ, predsednik valencijske regionalne vlade (ES/EPP)

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Obravnavanje izziva pomanjkanja vode in suše v Evropski uniji

COM(2007) 414 konč.

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja sporočilo Komisije o pomanjkanju vode in suši v Evropi, ki je po njegovem mnenju v celoti v skladu z Direktivo 2000/60/ES (okvirna direktiva o vodah). Ta direktiva mora biti splošna podlaga za vsako evropsko politiko s področja vode;

2. se strinja s Komisijo, ki razliko med „sušo“ in „pomanjkanjem vode“ opredeljuje tako: „Suša pomeni začasno zmanjšanje preskrbljenosti z vodo zaradi npr. pomanjkanja padavin, pomanjkanje vode pa pomeni, da potrebe po vodi presegajo vodne vire, ki jih je mogoče izkoristiti pod trajnostnimi pogoji“;

3. ugotavlja, da sta pomanjkanje vode in suša pojava, ki prizadeneta določena območja EU in proti katerima je treba ukrepati na podlagi lokalnih in regionalnih razmer;

4. poziva države članice, regije in občine Evrope k varstvu vodnih zalog, varčnemu ravnanju z vodo, zmanjšanju izgub vode in širjenju ponovne uporabe vode. To so absolutne prednostne naloge, ki jim je treba v boju proti pomanjkanju vode in suši dati prednost pred vsemi drugimi alternativami. Obenem poziva k sprejemanju strukturnih ukrepov, primernih za trajnostno soočanje s problemi pomanjkanja vode in suše;

5. poudarja, da je oblikovanje gospodarstva, ki uporablja vodo učinkovito, varčno in trajnostno, absolutna prednostna naloga v boju proti pomanjkanju vode in suši. Varčevanje z vodo pomeni tudi varčevanje z energijo. Kot energija je voda potrebna za vse človekove dejavnosti, tako gospodarske kot družbene;

6. poudarja vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri izvajanju okvirne direktive o vodah, načrtovanju rabe površin in vode, razvoju različnih gospodarskih sektorjev, varstvu okolja in zagotavljanju oskrbe državljanov z vodo v zadostnih količinah in ustrezne kakovosti;

7. opozarja, da imajo regije veliko pripomb k različnim ukrepom, ki jih predlaga Komisija, zlasti glede zagotavljanja dostopa vseh državljanov do kakovostne vode, varstva tako površinske kot podzemne vode, racionalnega načrtovanja rabe vode, kratko-, srednje- in dolgoročnega preprečevanja pomanjkanja vode in blažitve posledic, določanja končne cene vode, razdelitve in prerazporeditve vode za rabo v različne namene, varčevanja z vodo, njene ponovne uporabe in hierarhije možnih

rešitev problemov z vodo na vseh gospodarskih področjih, zagotavljanja prilagodljivosti in mobilnosti vodotokov med notranjimi ali zunanjimi sistemi izkoriščanja vode, razvoja vodne infrastrukture in infrastrukture za izboljšanje kakovosti tal, priprave načrtov za boj proti suši, poglobitve znanja in informacij, mobilizacije gospodarskih sektorjev, krepitve ozaveščenosti državljanov in zagotavljanja njihovega sodelovanja;

8. poudarja, da sta načelo subsidiarnosti in sistem upravljanja na več ravneh na področju vode posebnega pomena, saj je naloga Evropske unije (v okviru njenih pristojnosti), državam, regij in lokalnih oblasti, da z lojalnim in solidarnim sodelovanjem med posameznimi območji sprejmejo ukrepe za obvladovanje suše in pomanjkanja vode;

9. opozarja, da so kljub različnim podnebnim razmeram in različni stopnji prizadetosti zaradi pomanjkanja vode in suše v različnih delih Evropske unije potrebne rešitve, ki so enotne z vidika upoštevanja ekoloških načel evropske vodne politike. Zato je treba v skladu z načelom subsidiarnosti dati prednost lokalnim in regionalnim rešitvam;

10. poziva k solidarnosti v vseh državah članicah, ki imajo tovrstne probleme, k uporabi načela subsidiarnosti in priznanju pomembne vloge regij in občin pri reševanju problema v zvezi s tem življenjsko pomembnim virom in njegovim varstvom;

11. poudarja, da bi se morale države članice ter regionalne in lokalne skupnosti osredotočiti predvsem na doseganje ciljev sedanje okvirne direktive o vodah. Zato poziva Komisijo, naj se odločno zavzame za izvajanje te direktive.

Posledice suše in pomanjkanja vode

ODBOR REGIJ

12. opaža zaskrbljenost regij in občin v Sredozemlju in ob Atlantiku ter v srednji Evropi zaradi problemov, povezanih s sušo, in pojavov, kot so neobičajno suha leta, prazni vodni zbiralniki in zaježitvena jezera, težave s podtalnico in somornico (slankasto vodo) na obalnih območjih, upadanje gladine podtalnice, spremembe hidroloških razmer zaradi nepremišljenega ravnanja, spremembe običajnih vzorcev padavin in problemi z vodo, nastali iz naravnih vzrokov ali zaradi človekovih dejavnosti. Na posledice teh pojavov je Komisija opozorila že v svojem pripravljalnem delu;

13. podpira zavezanost Komisije, da se s problemi pomanjkanja vode in suše še naprej sooča na mednarodni ravni, predvsem v okviru konvencije Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji in okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah;

14. opozarja na povzetek četrtega poročila Medvladnega foruma o podnebnih spremembah Združenih narodov (IPCC, *Intergovernmental Panel on Climate Change*), predstavljenega v Valencii 27. novembra 2007, ki „z veliko verjetnostjo“ napoveduje, da se bodo morala mnoga polsušna območja v Sredozemlju zaradi podnebnih sprememb soočati z zmanjševanjem vodnih virov;

15. opozarja, da so regije in občine blizu končnim uporabnikom in so zato prve, ki se morajo, pogosto z nezadostnimi sredstvi, ukvarjati s težavami, nastalimi zaradi suše in pomanjkanja vode. Regije in občine pa so tudi tiste, ki vedo, kateri ukrepi so primerni za posamezna območja, in ki lahko v sodelovanju z drugimi regijami in občinami izvajajo te ukrepe z nacionalno in evropsko pomočjo.

Načrtovanje in racionalna raba vode

Cena vode

ODBOR REGIJ

16. ugotavlja, da je določanje cen vode in odpadne vode zaradi naravnih, podnebnih in geografskih razlik, različne infrastrukture in različnih oblik organiziranosti javnih služb v posameznih regijah posebno občutljivo in pomembno vprašanje za uprave, ki morajo uskladiti ustrezne spodbude za učinkovito rabo vodnih virov z učinkom cen na finančne razmere uporabnikov;

17. opaža, da načeli pokritja stroškov in „uporabnik plača“, navedeni v okvirni direktivi o vodah, ne izključujeta upoštevanja socialnih, okoljskih in gospodarskih posledic kritja stroškov ter geografskih in podnebnih razmer v prizadeti regiji ali regijah; za uporabo teh načel so torej odgovorne oblasti, ki so državljanom najbližje;

18. priporoča, da se pri določanju cen vode upošteva tudi načelo „onesnaževalec plača“ kot drugi steber celostnega upravljanja tega vira. To načelo bi spodbudilo vse uporabnike k boljši uporabi tega vira in omogočilo prerazporeditev dohodkov glede na različne potrebe in uresničena prizadevanja;

19. priznava potrebo po široki uporabi mehanizmov za merjenje porabe vode, da bi tako spodbujali varčevanje z vodo ter učinkovito in racionalno rabo vode;

20. poziva Komisijo, da v svojih študijah o določanju cen vode upošteva mnenja, težave in izkušnje regionalnih in lokalnih oblasti, zlasti pri vprašanjih, kot so: posledice strogega določanja cen, zaradi katerih bi ta vir imela na voljo le storitveni in potrošniški sektor; pravni okvir, povezan z dobavo, obdelavo in čiščenjem; socialne in gospodarske posledice določanja cen vode ter izračun okoljskih stroškov tega vira.

Načrtovanje rabe vode

ODBOR REGIJ

21. meni, da je v ohranjanje in trajnost usmerjeno načrtovanje rabe zemljišč, ki je v pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, bistveni dejavnik pravičnega upravljanja voda, in poudarja pomen stroge uporabe Direktive o strateški okoljski presoji ter opredeljevanja evropskih porečij, ki se soočajo s težavami z vodo ali strukturnim pomanjkanjem vode;

22. predlaga, da Evropska unija podpre regije pri sodelovanju in solidarnosti na področju vode;

23. poudarja, da bi bilo zaradi učinkovite uporabe vode primerno, da se ta vir prerazdeli med različne uporabnike glede na okoliščine. Države članice in regije so pristojne za razvoj potrebne infrastrukture ter oblikovanje za to potrebnih zakonskih in upravnih mehanizmov ob upoštevanju socialne, gospodarske in okoljske trajnosti;

24. pozdravlja sporočilo Komisije o oceni stanja skupne kmetijske politike v zvezi z vključitvijo upravljanja voda kot novega izziva skupne kmetijske politike; se strinja s Komisijo, da bi bilo treba proučiti, ali bi bilo mogoče vprašanja upravljanja voda intenzivneje vključiti v programe za razvoj podeželja in gorskih območij; priporoča, da se prouči pomen obdelovalnih površin in gorskih območij, bogatih z vodnimi viri in gozdovi, pri ustvarjanju vlažnosti zraka in padavin ter zaviranju dezertifikacije, ki jo povzročajo podnebne spremembe;

25. meni, da je načrtovanje upravljanja z vodnimi viri ustrezen instrument za oceno vode, ki je na voljo za trajnostni razvoj območja;

26. poziva k vključitvi ukrepov za zaščito gorskih območij, mokrišč in zelenih površin, da bi tako ublažili posledice suš in poplav, ki nastajajo zaradi podnebnih sprememb. V ta namen je nujno potrebna okoljsko odgovorna, trajnostna in varčna raba vode;

27. meni, da vodna območja v skladu z okvirno direktivo o vodah sicer pomenijo temeljni okvir za upravljanje povpraševanja po vodi in načrtovanje rabe vode v sodelovanju s pristojnimi regionalnimi oblastmi, vendar to glavno načelo ne sme voditi k temu, da nekateri problemi obveljajo za nerešljive, ker presegajo meje posamezne regije ali vodnega območja;

28. podpira povezano politiko upravljanja z vodnimi viri v državah članicah in regijah, po kateri so naložbe Skupnosti v infrastrukturo – kot je opisano v točki 37 in naslednjih točkah – namenjene ohranjanju vodnih virov, gorskih območij in mokrišč, varstvu gozdov, varčnemu in učinkovitemu ravnanju z vodo, prerazporejanju vode za rabo v različne namene in tudi pomoči v primerih hude suše ali pomanjkanja vode z dodatno oskrbo z vodo (prenos vode, zajezitve, obrati za razsoljevanje);

29. se zaveda, da je potrebno posebno upravljanje z vodnimi viri na otokih in v regijah s podobnim stanjem kot na otokih, ki osnovno oskrbo zaradi omejenih vodnih virov lahko zagotavljajo z razsoljevanjem morske vode. Tukaj Odbor kot najpomembnejši ukrep priporoča učinkovito rabo vode, nato pa optimalno energetska učinkovitost, uporabo obnovljivih virov energije, zagotavljanje dostopa do vode prek sistemov shranjevanja, ki zagotavljajo potrebne zaloge, ter spodbujanje in ponovno uporabo tradicionalne infrastrukture za zbiranje in shranjevanje deževnice;

30. celostno upravljanje voda mora upoštevati strateško vlogo podtalnice kot rezerve, ki jo je treba vključiti v načrte za obvladovanje suše in oskrbe v nujnih primerih;

31. poziva k čezmejnemu in meddržavnemu sodelovanju za izmenjavo najboljših praks ter usklajevanje politik, saj na vodnih območjih v južni Evropi dobro poznajo pomanjkanje vode, ki se zaradi podnebnih sprememb še zaostruje, severna Evropa pa se srečuje z novimi izzivi, povezanimi z vedno pogostejšimi poplavami in pomanjkanjem vode.

Načrti obvladovanja tveganja suše

ODBOR REGIJ

32. meni, da je razvoj posebnih načrtov obvladovanja tveganja suše pravi korak za prehod od kriznega upravljanja k obvladovanju tveganja suše in da okvirna direktiva o vodah ponuja dovolj prožnosti za razvoj posebnih načrtov obvladovanja tveganja suše na prizadetih vodnih območjih;

33. potrjuje korake za naprej, ki jih je predlagal že v prejšnjih mnenjih, tj. izmenjavo informacij ter pripravo posebnega protokola za sušo in posebnih nacionalnih načrtov upravljanja. Odbor priznava temeljno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri pripravi strategij prilagajanja na osnovi celostnega pristopa ter jih spodbuja, da ravnajo v partnerstvu z drugimi akterji, tudi uporabniki. Zaradi podnebnih sprememb morajo biti načrti in instrumenti prilagodljivi, morajo pa tudi olajšati izmenjavo znanja in izkušenj. Treba je poudariti, da nobena občina ali regija ne more sama obvladati teh nalog. Za uspeh je bistvena podpora v obliki sredstev, znanja in podatkov, ki jo lahko zagotovijo primeri dobre prakse drugih občin in regij, vendar morajo biti države članice in EU pripravljene prispevati k temu, da bo takšna podpora na voljo;

34. poziva k poglobitvi stališč, izraženih v mnenjih o naravnih katastrofah in podnebnih spremembah, zlasti glede regij kot „izvršilnih organov“ za politike prilagajanja podnebnim spremembam in glede na izzive, kot so migracije, prilagoditev zakonodaje, sprememba miselnosti potrošnikov in krepitev sodelovanja med regijami, ki se npr. nahajajo na istem vodnem območju. Odbor zlasti opozarja, da se bo evropski zemljevid z območji, ki jih pestijo suše, pomanjkanje vode in s tem povezane katastrofe, zaradi podnebnih sprememb spremenil;

35. predlaga, da se hkrati z uporabo sredstev Skupnosti za naložbe v vodno infrastrukturo oblikuje poseben evropski program za vodo, ki bi se financiral s proračunskimi sredstvi za že obstoječe instrumente Skupnosti. Njegov cilj bi bil vidno in dosledno podpreti ukrepe za zagotavljanje dostopa do najsodobnejših tehnologij, izvajanje dobre prakse in komunikacijskih ukrepov ter boljše upravljanje, s čimer bi pripomogel k oblikovanju „kulture varčevanja z vodo“.

Uporaba skladov Skupnosti

ODBOR REGIJ

36. poziva, da se v primerih katastrofalne suše uporabi solidarnostni sklad Evropske unije in da se ti primeri vključijo v delovne načrte evropskega mehanizma za civilno zaščito na podlagi posebnih protokolov in v sodelovanju s stalnim Evropskim observatorijem za sušo s pomočjo sistema opozarjanja.

Premislek o dodatni infrastrukturi za oskrbo z vodo

ODBOR REGIJ

37. meni, da je dodatna infrastruktura za oskrbo z vodo (prenos vode, zajezitve, obrati za razsoljevanje) lahko preventiva za primere hude suše, vendar ne more nadomestiti odgovornega ravnanja z razpoložljivimi vodnimi viri;

38. priporoča, da se dodatni ukrepi za oskrbo z vodo sprejmejo, ko bodo izvedeni vsi preventivni ukrepi, in sicer v skladu s hierarhijo možnih rešitev problemov z vodo in v okviru usklajenega načrtovanja. Uporaba različne infrastrukture mora zagotoviti ravnovesje in trajnost okoljskega, socialnega in gospodarskega razvoja;

39. predlaga, da se ponovna uporaba očiščene odpadne vode prek ustrezne infrastrukture za urejanje in distribucijo obravnava kot sredstvo za upravljanje povpraševanja po vodi. Poudarja, da je treba sprejeti vse nujno potrebne ukrepe, da voda, pridobljena s čiščenjem odpadnih voda, ni uporabljena za pitje, temveč je namenjena natančno določeni uporabi, ki je higiensko in okoljsko sprejemljiva;

40. meni, da bi morala biti v nacionalno, regionalno oz. lokalno načrtovanje upravljanja z vodnimi viri v skladu z okvirno direktivo o vodah vključena ocena strukturnega pomanjkanja vode in virov, ki jih ta območja še vedno lahko trajnostno uporabljajo, ter da bi bilo pri tem treba upoštevati prihodnji potencial območij, vključenih v upravljanje, in okoljske predpise;

41. se zavzema za prenose presežnih virov in druge oblike izmenjave vode med posameznimi sistemi oskrbe v državah članicah, saj kažejo na solidarnost pri rabi vode, vendar le, če pozitivno vplivajo na okolje in na kakovost vode ter ohranjajo podtalnico in vodotoke;

42. meni, da sta zaradi podnebnih sprememb energetska učinkovitost in trajnostni razvoj odločilna dejavnika pri izbiri možnosti za zunanje dovajanje vodotokov na načrtovana območja (s prenosom vode ali razsoljevanjem). Razsoljevanje je energetska intenziven proces in močno vpliva na okolje, zato ga je treba obravnavati kot možnost zgolj v primerih, ko so njegove koristi večje kakor njegov negativni vpliv na okolje;

43. meni, da je treba pri odločitvah glede izvedljivosti in značilnosti zunanje oskrbe z vodo upoštevati vplive na okolje, energetska učinkovitost in stroške dodatne infrastrukture, potrebne za povezavo vodotokov z načrtovanimi območji;

44. ugotavlja, da obveščanje javnosti in upoštevanje okoljskih in gospodarskih pogojev spodbujajo družbeno soglasje za gradnjo dodatne infrastrukture za oskrbo z vodo (vodovodi, obrati za razsoljevanje). Pri vodotokih, ki se dodatno oskrbujejo od zunaj, je treba še posebej paziti na učinkovito in odgovorno rabo vode;

45. bo pozorno spremljal študije Evropske komisije o dodatni infrastrukturi za oskrbo z vodo, zlasti v zvezi s prenosom vode, zajezitvami in razsoljevanjem.

Tehnologije in prakse za učinkovito rabo vode

ODBOR REGIJ

46. podpira spodbujanje raziskav za prilagoditev gospodarskih dejavnosti, mehanizmov odločanja in učinkovitosti rabe vode izzivom pomanjkanja vode in suše. Ustrezne rešitve na tem področju bi bile oblikovanje spodbud, ki bi proizvajalce sanitarne tehnike usmerjale v gospodarnejše in varčnejše proizvode, sankcioniranje neupravičene pretirane porabe vode, uvedba kazni za nezakonite vrtine in odvzem vode, uvedba davčnih obremenitev in/ali olajšav, spodbujanje učinkovite rabe vode na vseh področjih in uporabe čistih tehnologij v industriji, priprava jasnih in trdnih pravil za prenos pravic za rabo vode med posameznimi uporabniki, določitev ustreznih nadomestil ter sklepanje prostovoljnih sporazumov.

Kultura varčevanja z vodo v Evropi

ODBOR REGIJ

47. poziva lokalne in regionalne oblasti k pripravi komunikacijskih kampanj, krepitev ozaveščenosti in obveščanje o vrednosti vode ter k vključitvi pomena skrbnega ravnanja z vodo v šolske programe in programe poklicnega izobraževanja. Posebno pozornost je treba posvetiti obveščanju in ozaveščanju turistov in oseb, ki potujejo z enega območja na drugo;

48. meni, da bi bilo treba sodelovanje državljanov pri izvajanju okvirne direktive o vodah in določanju vodne politike

izkoristiti za krepitev njihove ozaveščenosti, obveščanje in spodbujanje k odgovorni rabi tega vira. To velja zlasti za razvoj posebnih načrtov obvladovanja tveganja suše, zato Odbor poziva oblasti, naj spodbujajo sodelovanje državljanov;

49. predlaga razvoj tržnih mehanizmov s poglobitvijo meril za varčevanje z vodo v okviru življenjskega cikla izdelka. V ta namen je treba v proizvodnih procesih upoštevati sisteme kakovosti in certificiranja, kot je EMAS, ter okoljsko primerno zasnovano in označevanje izdelkov z nalepkami „vodi prijazno“, da bodo državljanji ter javni in zasebni naročniki seznanjeni s svojo porabo vode ter jo bodo lahko spremenili;

50. meni, da je treba okoljsko učinkovitost infrastrukture in naprav spodbujati z ustreznimi sistemi kakovosti in certificiranja. Lokalne in regionalne oblasti lahko spodbujajo varčevanje z vodo in uporabo reciklirane vode v zgradbah in mestni infrastrukturi. Regije lahko z naložbami in predpisi, ki bi dopolnili direktivo o energetske učinkovitosti zgradb, spodbujajo zbiranje deževnice in vode iz sistemov za hlajenje v zgradbah ter izkoristijo sekundarna omrežja v mestih in zgradbah za uporabo nepitne vode za čiščenje, namakanje in v sanitarne potrebe. Turistične objekte, vključno z igrišči za golf, in kmetije bi bilo treba spodbujati predvsem k recikliranju in ponovni uporabi že uporabljene vode;

51. poudarja osrednjo vlogo regij in lokalnih organov pri oblikovanju partnerstev s civilno družbo in akterji iz gospodarstva v obliki prostovoljnih sporazumov, spodbud in davkov za spodbujanje varčevanja z vodo in izboljšanje učinkovite rabe vode;

52. opozarja, da je voda eno od področij, v katerega se pri decentraliziranem sodelovanju s tretjimi državami vlaga največ sredstev in prizadevanj. Zato so regije in občine tiste, ki oblikujejo najprožnejše, najtesnejše in državljanom najbližje mreže sodelovanja. Odbor poziva k sodelovanju in izmenjavi informacij ter izkušenj med sodelujočimi regijami, da bi s pomočjo Evropske unije in njenih držav članic uresničili razvojne cilje tisočletja, ki so si jih zastavili Združeni narodi;

53. poziva k izmenjavi najboljših praks in razpravi med regijami o tej temi, da bi se regije lahko seznanile z uspešnimi izkušnjami s področja dobrega upravljanja voda.

Evropski informacijski sistem

ODBOR REGIJ

54. meni, da sta Evropski informacijski sistem za vode (WISE, *Water Information System for Europe*) in upravljanje kazalnikov sredstvi za zanesljivo spremljanje obsega, posledic in razvoja suše v Evropi;

55. poudarja vlogo oblasti pri zbiranju podatkov, spodbujanju temeljnih raziskav in spremljanju informacij, spodbujanju k razvoju skupnih metodologij in združljivih, primerljivih sistemov kazalnikov, če so ti potrebni, izmenjavi znanja in izkušenj ter določanju prednostnega pomena pooblastitve in uskladitve organov, da bi ti lahko dobili popolne podatke o svojem območju. Zato priporoča ustanovitev evropskega opazovalnega središča za sušo in dezertifikacijo, da bi lahko v okviru podnebnih sprememb spremljali pomanjkanje vode in napovedali sušo.

Raziskave in tehnološki razvoj

ODBOR REGIJ

56. se strinja, da je treba razširiti in olajšati uporabo ter izkoriščanje rezultatov raziskav o pomanjkanju vode in suši ter da je

treba okrepiti in spodbuditi raziskovalne in tehnološke razvojne dejavnosti v okviru sedmega okvirnega programa Evropske unije;

57. poudarja pomen regij kot pobudnikov tehnoloških inovacij na področju vode, saj bo učinkovita raba vode vedno pomembnejši dejavnik konkurenčnosti. Zato iz strateških razlogov predlaga, da se spodbujajo medregionalno sodelovanje, izmenjava informacij in strateško partnerstvo s tehnološkimi platformami;

58. na koncu ugotavlja, da bi lahko predlogi za soočenje z izzivi pomanjkanja vode in suše v okviru podnebnih sprememb že kratkoročno obrodili sadove.

V Bruslju, 10. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Tretji zakonodajni paket: Evropski trgi z električno energijo in zemeljskim plinom

(2008/C 172/11)

ODBOR REGIJ

- opozarja, da mora biti potrošnik v središču vseh razmišljanj o liberalizaciji energije;
- je zato naklonjen dodatnim ukrepom na področju ločevanja prenosnih omrežij;
- izraža zadovoljstvo, da zakonodajni paket predlaga dokončno izoblikovanje notranjega trga z energijo z dodatnimi zakonodajnimi ukrepi, ki bi novim udeležencem zagamčili nediskriminatoren dostop do prenosnih omrežij in s tem spodbudili konkurenco, izboljšali usklajevanje med regulatorji in UPO, spodbudili vlaganje v proizvodnjo električne energije in v omrežja ter povečali preglednost trga;
- poziva Komisijo, naj z ustreznimi ukrepi prepreči koncentracijo trgov in spodbudi pojavljanje večjega števila različnih zasebnih in javnih operaterjev; države članice, ki to želijo, lahko sklenejo, da ne bodo izvajale predpisov o pravnem ločevanju upravljavcev distribucijskega omrežja za priključena podjetja, ki električno energijo dobavljajo manj kot 100 000 priključenim strankam ali pa jo dobavljajo majhnim ločenim omrežjem;
- se zavzema za spodbujanje lokalne in regionalne proizvodnje energije iz obnovljivih virov, ki ustrezajo lokalnim okoljskim razmeram, kar bi zmanjšalo stroške prenosa energije in emisije v celotni EU. Treba je torej spodbujati izdelavo specifičnih energetskega načrtov na regionalni ravni, ki jih bo treba ustrezno uskladiti in vključiti v nacionalni okvir in okvir Skupnosti.

Poročevalec: Michel LEBRUN, poslanec v valonskem parlamentu (BE/EPP)

Referenčni dokumenti

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2003/54/ES o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo

COM(2007) 528 konč. – 2007/0195 (COD)

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55/ES o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom

COM(2007) 529 konč. – 2007/0196 (COD)

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Agencije za sodelovanje energetske regulatorjev

COM(2007) 530 konč. – 2007/0197 (COD)

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1228/2003 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije

COM(2007) 531 konč. – 2007/0198 (COD)

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1775/2005 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina

COM(2007) 532 konč. – 2007/0199 (COD)

Politična priporočila

Splošna priporočila

ODBOR REGIJ

1. opozarja, da lokalne in regionalne oblasti pomembno prispevajo k uspehu evropskih pobud in igrajo bistveno vlogo v evropski energetske politiki;
2. poudarja, da je energija bistvena tako za državljane kot za konkurenčnost podjetij. Lokalne in regionalne oblasti kot organi, ki so blizu državljanom, želijo, da imajo potrošniki nemoten dostop do električne energije in zemeljskega plina po konkurenčnih cenah in z učinkovitimi storitvami;
3. opozarja, da mora biti potrošnik v središču vseh razmišljanj o liberalizaciji energije;
4. ugotavlja, da liberalizacija energije v številnih državah članicah še ni prinesla pričakovanih rezultatov in da dejanski enotni trg z električno energijo in zemeljskim plinom v EU ne obstaja;
5. se strinja z analizo Evropske komisije glede opaženih primerov slabega delovanja trgov z električno energijo in zemeljskim plinom: velike koncentracije trga, visoke stopnje vertikalne integracije energetske družb, razdrobljenosti trgov, nepreglednosti glede oblikovanja cen, neuskladenosti upravljavcev prenosnih omrežij (UPO);
6. izraža zadovoljstvo, da zakonodajni paket predlaga dokončno izoblikovanje notranjega trga z energijo z dodatnimi zakonodajnimi ukrepi, ki bi novim udeležencem zajamčili nedi-

skriminatore dostop do prenosnih omrežij in s tem spodbudili konkurenco, izboljšali usklajevanje med regulatorji in UPO, spodbudili vlaganje v proizvodnjo električne energije in v omrežja ter povečali preglednost trga;

7. izraža zadovoljstvo, da je razvoj regionalnih trgov vključen v zakonodajni paket, saj meni, da je to bistven korak k oblikovanju enotnega trga z električno energijo in zemeljskim plinom v EU;
8. pozdravlja dejstvo, da si je Evropska komisija za cilje evropske energetske politike zadala ne samo konkurenčnost, ampak tudi varnost oskrbe in trajnost, obenem pa poudarja, da ti trije cilji niso nujno združljivi, zato je med njimi treba najti pravo ravnovesje;
9. priznava, da je glavni cilj tretjega zakonodajnega paketa izboljšati delovanje evropskih trgov z električno energijo in plinom, vendar upa, da bo ta paket podprl tudi druge cilje politik Skupnosti, kot je izboljšanje energetske učinkovitosti in ublažitev podnebnih sprememb. Zato je treba doseči, da bodo obnovljivi viri energije postali najbolj privlačni;
10. opozarja na svoje prejšnje mnenje, v katerem je zagovarjal to, da se okoljski stroški vračunajo v potrošniško ceno (CdR 216/2005). Takšna pobuda bi zahtevala sprejem specifične zakonodaje na ravni EU, česar pa zakonodajni paket sploh ne predvideva, zato OR poziva Komisijo, da pripravi predlog takšnega sistema. Pri njegovi pripravi bo ob upoštevanju učinkov na konkurenčnost EU in izvajanje lizbonske strategije treba paziti na to, da uresničevanje takšne pobude ne bo povzročilo nesorazmerno povišanja cen energije;

11. meni, da je kljub pretežno pozitivni oceni učinka tretjega zakonodajnega paketa o energiji, ki jo je izpeljala Komisija, treba še naprej pozorno spremljati posledice predlaganih ukrepov na socialnem, ekonomskem in okoljevarstvenem področju, zlasti na lokalni in regionalni ravni.

Notranji trg z električno energijo in zemeljskim plinom

Konkurenca

ODBOR REGIJ

12. opozarja, da bi morala liberalizacija trgov z električno energijo in plinom pomeniti konec monopolov energetskih družb v državah članicah in spodbudo konkurenci. Ta je dejansko mogoča le v primeru, če so – na ravni ponudbe – različni proizvajalci in dobavitelji resnični tekmeči;

13. ugotavlja, da je glede proizvodnje električne energije za nacionalne trge trenutno značilen dejanski monopol ali oligopol. Kar zadeva zemeljski plin, je število potencialnih proizvajalcev ne samo omejeno, ampak poleg tega za proizvajalce iz tretjih držav ne veljajo predpisi Evropske unije, čeprav zagotavljajo večino oskrbe;

14. poziva Komisijo, naj z ustreznimi ukrepi prepreči koncentracijo trgov in spodbudi pojavljanje večjega števila različnih zasebnih in javnih operaterjev. Pri tem imajo ključno vlogo lokalna in regionalna energetska podjetja, zato lahko države članice, ki to želijo, sklenejo, da ne bodo izvajale predpisov o pravnem ločevanju upravljavcev distribucijskega omrežja za priključena podjetja, ki električno energijo dobavljajo manj kot 100.000 priključenim strankam ali pa jo dobavljajo majhnim ločenim omrežjem;

15. vztraja, da mora biti novim udeležencem na trgu omogočeno, da vlagajo v nove zmogljivosti za proizvodnjo električne energije in uvoz plina, s čimer bi nastali „enaki konkurenčni pogoji“ (*level playing field*), ugodni za razvoj konkurenčnega trga;

16. opozarja, da resnično konkurenčen trg tudi lokalnim in regionalnim proizvajalcem električne energije iz obnovljivih virov omogoča enakopraven dostop do porabnikov.

Zahteve v zvezi z ločevanjem (unbundling)

ODBOR REGIJ

17. ugotavlja, da pravno in funkcionalno ločevanje (*unbundling*) prenosnih omrežij, ki je obvezno od 1. julija 2004, ne zadošča za zagotavljanje dobrega delovanja trga, saj ne odpravlja nasprotja interesov, ki izvira iz vertikalne integracije podjetij;

18. se strinja, da se vertikalno integrirano podjetje nagiba k temu, da omrežja smatra kot strateško prednost, ki služi poslovnemu interesu integrirane enote in ne splošnemu interesu odjemalcev omrežja, in zlasti k temu, da premalo vlaga v nova omrežja iz strahu, da takšne naložbe ne bi pomagale tekmečem k uspehu na njegovem nacionalnem trgu;

19. je zato naklonjen dodatnim ukrepom na področju ločevanja prenosnih omrežij;

20. ugotavlja, da ločevanje lastništva, ki ga zagovarja Komisija, nima enotne podpore držav članic, čeprav je to način, kako zagotoviti enak dostop do omrežij vsem dobaviteljem in nevtralnost naložbene politike v prenosna omrežja;

21. zato ocenjuje, da bi morale države članice, ki to želijo, imeti možnost, da se odločijo za pristop, ki temelji na imenovanju „neodvisnega upravljavca omrežja“, čeprav bi ta možnost lahko imela neželene posledice za delničarje (izguba nadzora, privatizacija itd.). Zato je treba državam članicam kot dodatno možnost omogočiti „učinkovito in uspešno ločevanje“, ki po eni strani temelji na učinkoviti neodvisnosti upravljavcev prenosnega omrežja, po drugi pa na jasnih predpisih o naložbah v omrežje;

22. se zavzema za to, da bi se pravno in funkcionalno ločevanje distribucijskega omrežja, ki je obvezno šele od 1. julija 2007, izvajalo ne samo po črki, ampak tudi v duhu zakona; da bi se tako čim bolj učinkovito borili proti koncentraciji trgov, je sočasno potrebna tudi strategija podpore malim in srednjim podjetjem, dejavnim na energetskem področju; Odbor zato pozdravlja ohranitev sedanje izjeme za male upravljavce distribucijskih omrežij (z manj kot 100.000 strankami);

23. meni, da bi bilo treba spodbujati lokalne in regionalne oblasti, naj postanejo aktivni delničarji v upravljavcih omrežij prenosa in distribucije, ki so dejanske osi energetskega trga.

Regulatorji za energetske trg

ODBOR REGIJ

24. vztraja pri potrebi po neodvisnih, a tudi kompetentnih in učinkovitih regulativnih organih na trgu, na katerem delujejo monopolistični in/ali prevladujoči operaterji;

25. je zadovoljen, da je vloga nacionalnih regulatorjev usklajena in okrepljena. Pomembno je, da se regulatorji ne osredotočijo zgolj na regulirane dejavnosti, ampak da bdijo tudi nad dobrim splošnim delovanjem trga, s predhodnimi pooblastili za odločanje po prostem preudarku;

26. ugotavlja, da regulatorji pogosto gledajo preveč kratkoročno, ko želijo za vsako ceno znižati tarife električnega in plinskega omrežja, obenem pa izgubijo iz vida dolgoročne cilje: optimalni razvoj omrežja in izboljšanje – ali vsaj ohranjanje – kakovosti omrežja in storitev; regulativni organi naj bi torej pri izvajanju svojih nalog uporabili celosten pristop, ki naj ne bi zajemal le urejanja cen;

27. poudarja, da morajo regulativni organi imeti potrebno strokovno znanje, da bi lahko spodbujali k vlaganju v omrežja, tudi v tista, ki so potrebna za obnovljivo energijo;

28. zahteva, da metode *benchmarkinga* (primerjalnih analiz) tarif in stroškov dostopa do omrežij za prenos in distribucijo, ki jih bodo uveljavili regulatorji, vključujejo ne samo kvantitativne (stroške) ampak tudi kvalitativne vidike (npr. merila zanesljivosti kakovosti omrežij), da bi ohranili sedanjo raven kakovosti omrežij.

Naložbe za zagotovitev varnosti oskrbe z energijo

ODBOR REGIJ

29. ugotavlja ne le, da je varnost oskrbe z energijo ogrožena zaradi nezadostnega vlaganja v nove elektrarne, marveč tudi, da je temeljnega pomena za zagotavljanje varnosti oskrbe vzpostavitev novih prenosnih in distribucijskih omrežij ter širitev in izboljšanje obstoječih omrežij, pa tudi povezovanje omrežij med seboj, kar bo zahtevalo velike naložbe in rešitev pomembnih težav pri snovanju in uresničevanju;

30. vztraja pri pomenu stabilnega okolja, ki je privlačno za vlagatelje;

31. poudarja velik pomen, ki ga bo imela diverzifikacija energetskega virov na zagotavljanje varnosti oskrbe z energijo;

32. se zavzema za spodbujanje lokalne in regionalne proizvodnje energije iz obnovljivih virov, ki ustrezajo lokalnim okoljskim razmeram, kar bi zmanjšalo stroške prenosa energije in emisije v celotni EU. Treba je torej spodbujati izdelavo specifičnih energetskega načrtov na regionalni ravni, ki jih bo treba ustrezno usklajevati in vključevati v nacionalni okvir in okvir Skupnosti;

33. Komisijo poziva, naj sprejme vse potrebne ukrepe, da bi proizvajalce in upravljavce omrežij spodbudili k vlaganju v izgradnjo objektov za proizvodnjo oziroma izgradnjo infrastrukture za omrežja ter tako lokalni proizvodnji obnovljive energije omogočili povsem enakopraven dostop do trga;

34. vseeno želi Komisijo opozoriti, da sedanja omrežja na splošno niso bila zgrajena tako, da bi lahko sprejela velik del energije iz obnovljivih virov, zato bodo potrebna vlaganja in torej dodatna finančna sredstva za prilagoditev omrežij razvoju energije iz obnovljivih virov. Treba bo tudi reševati vprašanje energetskega zalog, kar bo zahtevalo nove naložbe, ki ne bodo nezamisljive;

35. odločno poudarja, da so politike razumne porabe energije in energetske učinkovitosti najboljši način za zmanjšanje sedanje napetosti med ponudbo in povpraševanjem po energiji.

Varstvo porabnikov

ODBOR REGIJ

36. opozarja, da morajo biti obveznosti zagotavljanja javne storitve nujno dopolnilo konkurence in ostati v središču procesa odpiranja trga;

37. priporoča, da svobodo izbire porabnikov energije spremljajo trdna jamstva glede njihovih pravic. V ta namen bi bilo

zaželeno, da bi bile določbe prihodnje *evropske listine o pravicah odjemalcev energije* pravno zavezujoče;

38. pozdravlja oblikovanje *maloprodajnega foruma*, po vzoru Firenškega foruma in Madridskega foruma;

39. poziva Komisijo k pozornejšemu spremljanju maloprodajnih trgov, da bi ocenili učinke liberalizacije na gospodinjstva, s čimer bi lahko povečali zaupanje porabnikov v energetske trg in omejili nevarnost tržnih manipulacij;

40. poudarja pomen preglednejšega zaračunavanja električne energije in plina, da bi porabnike spodbudili k spremembi obnašanja, torej varčevanju z energijo in večji energetske učinkovitosti;

41. vztraja, da je treba vzpostaviti nevtralne informacijske sisteme, neodvisne od dobaviteljev, ki bodo omogočili samodejno upravljanje zamenjav (*switch*);

42. Komisijo poziva, naj za splošno uvedbo pametnih števec postavi dva pogoja: da je finančno razumna in sorazmerna glede na varčevanje z energijo, ki ga lahko dosežejo različni tipi strank;

43. priporoča, da se v prihodnje poveča zaščita ranljivih porabnikov, v okviru boja proti pojavu energetske revščine.

Agencija za sodelovanje energetskega regulatorjev

ODBOR REGIJ

44. priznava, da je pri čezmejnih vprašanih regulativna vrzel in da je treba na nekaterih delih trga izboljšati medsebojne povezave;

45. vendar je bolj naklonjen okrepitvi Skupine evropskih regulatorjev za električno energijo in plin (EREG) kot temu, da bi jo zamenjali z novo agencijo. Namesto da bi vzpostavili novo strukturo, ki bi prinesla nove stroške in birokratsko breme, bi bilo dejansko mogoče nadaljevati na sedanji podlagi, z okrepljeno ERGEG, ki bi imela pristojnosti za obravnavo čezmejne problematike in bi dobila tudi druge naloge, ki naj bi jih imela predlagana nova agencija. Če se konkurenca tako ne bi dovolj povečala, potem bi bila ustanovitev ločene agencije upravičena.

Čezmejne izmenjave

ODBOR REGIJ

46. izraža zadovoljstvo, da tretji zakonodajni paket krepi sodelovanje med upravljavci prenosnih omrežij (UPO) in ustanavlja evropsko omrežje UPO. S tem se spodbujajo čezmejne izmenjave električne energije in zemeljskega plina, ki so eden od nujnih predpogojev za polno delovanje notranjega trga; velika zmogljivost prenosa je temeljni tehnični pogoj tako za varno dobavo kot za učinkovito konkurenco na skupnem energetskega trgu. To sedaj velja zlasti za vzhodne države članice EU, ki si prizadevajo za dokončno prekinitve energetske odvisnosti od svojih vzhodnih sosed;

47. meni, da si je treba prizadevati za postopni prehod k regionalnim upravljavcem prenosnih omrežij;

48. opozarja, da Evropska komisija s predlogi glede evropskega omrežja UPO za električno energijo in plin upravljavcem prenosnih omrežij daje skoraj regulativno vlogo, za agencijo pa se zdi, da je omejena na vlogo posvetovalnega telesa. Nekatere določbe, kot so določbe o preglednosti in določbe o izmenjavah, sodijo bolj v pristojnost regulativnih organov;

49. pozdravlja predlog, da se evropskemu omrežju UPO za električno energijo naloži obveznost, da vsaki dve leti objavi desetletni načrt naložb v omrežja v vsej EU;

50. želi, da bi imeli novi udeleženci na trgu, zlasti lokalna in regionalna podjetja z električno energijo, ravno toliko informacij o trgih kot tista podjetja, ki so na trgu že dolgo.

Prenosno omrežje za plin

ODBOR REGIJ

51. meni, da ima omejenost zmogljivosti za skladiščenje plina – te so pogosto tudi v rokah prejšnjih operaterjev – resne posledice za konkurenco v sektorju plina, posredno pa tudi za sektor proizvodnje električne energije. Zato je naklonjen predlogom, katerih cilj je boljši dostop do objektov za skladiščenje ter objektov za LNG (utekočinjeni zemeljski plin);

52. podpira vzpostavitev sistema vhodno-izhodnih omrežij, v katerem so zmogljivosti dodeljene posameznemu območju/regiji in ne posebnemu plinovodu, kar spodbuja razvoj konkurence.

V Bruslju, 10. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Strategija širitve in glavni izzivi za obdobje 2007–2008 za potencialne države kandidatke

(2008/C 172/12)

ODBOR REGIJ

- meni, da je potrebno jasnejše sporočilo potencialnim državam kandidatkam o načinu njihove pridružitve EU. Posamezne pridružitve bi lahko spodbudile in motivirale države k pospešitvi celotnega procesa. Uspeh posamezne države pri izvajanju zahtevanih meril EU bi moral biti odločilni dejavnik pri hitrosti, s katero se približuje pridružitvi;
- ugotavlja, da je potrebna nadaljnja krepitev zmogljivosti lokalnih skupnosti in njihovih združenj v potencialnih državah kandidatkah, saj sedaj lokalne in regionalne skupnosti niso ustrezno vključene v proces pridruževanja EU;
- pozdravlja parafiranje sporazuma o stabilizaciji in pridruževanju z EU in poziva oblasti Bosne in Hercegovine k sodelovanju pri izpolnjevanju obveznosti iz sporazuma;
- pozdravlja parafiranje sporazuma o stabilizaciji in pridruževanju z EU in poziva Srbijo k nadaljevanju prizadevanj za izpolnjevanje obveznosti do Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo, saj so še vedno pogoj za nadaljnje vključevanje v EU;
- pozdravlja podpis sporazuma o stabilizaciji in pridruževanju z EU in spodbuja črnogorsko vlado k nadaljnjemu delu v zvezi z obveznostmi iz sporazuma v smislu osnutka akcijskega načrta za izvajanje.

Poročevalec: Svetnik Martin HEATLEY (UK/EPP), član grofijskega sveta Warwickshire

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Strategija širitve in glavni izzivi za obdobje 2007–2008

COM(2007) 663 konč.

Politična priporočila

A. Splošna priporočila

Splošni napredek in časovni okvir

ODBOR REGIJ

1. meni, da je potrebno jasnejše sporočilo potencialnim državam kandidatkam o načinu njihove pridružitve EU. Posamezne pridružitve bi lahko spodbudile in motivirale države k pospešitvi celotnega procesa. Uspeh posamezne države pri izvajanju zahtevanih meril EU bi moral biti odločilni dejavnik pri hitrosti, s katero se približuje pridružitvi;

2. meni, da je treba najti pravo ravnovesje med ohranjanjem zavzetosti in stabilnosti v potencialni državi kandidatki ter previdno in ustrezno pripravo na proces pridružitve;

3. meni, da je širitev pomembna tako za EU kot tudi za države kandidatke in potencialne kandidatke z vidika možnosti za gospodarsko rast, zagotavljanja najpomembnejših prometnih in energetskih povezav ter drugih strateških vidikov, ne smemo pa pozabiti skupnih vrednot EU, kot so svoboda, demokracija in solidarnost; možnost pristopa je zlasti nujna za zagotavljanje miru in stabilnosti na Zahodnem Balkanu. Kljub temu je zaskrbljen zaradi „naveličnosti nad širitvijo“ v nekaterih državah članicah, zato meni, da je treba povečati ozaveščenost javnosti o priložnostih in izzivih prihodnje širitve;

4. pozdravlja opazen napredek pri splošni gospodarski rasti, splošni makroekonomski stabilnosti in višjem življenjskem standardu v potencialnih državah kandidatkah, toda meni, da so potrebna večja prizadevanja za krepitev pravne države in posodobitev družbenih struktur. Ta makroekonomska izboljšanja bi morala biti usmerjena v dvig kakovosti življenja državljanov teh držav. Posebej poziva h krepitevi pravne države, zlasti s pravosodnimi reformami, boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu, vključno s trgovino z ljudmi, pa bi morala biti glavna prednostna naloga v vseh potencialnih državah kandidatkah;

5. vse potencialne države kandidatke poziva, naj vzdržujejo in še naprej izboljšujejo dobre sosedske odnose, saj so pomemben del procesa približevanja EU. Poleg tega poudarja, da si morajo države Zahodnega Balkana bolj prizadevati za iskanje rešitev za odprta vprašanja s sosednjimi državami, ki so sprejemljive za vse.

Komunikacija

ODBOR REGIJ

6. poudarja, da je dobra komunikacija nujna za nadaljnji uspeh širitvene strategije. Treba je zagotoviti boljše obveščanje o prednostih in izzivih sedanjega širitvenega procesa ter zagotoviti razumevanje in sprjaznjenost s tem, da proces poteka postopoma in da je previdno voden. Vse ravni uprave potencialnih držav kandidatk bi morali podpirati v prizadevanjih za boljše obveščanje javnosti o evropskih vrednotah in prednostih približevanja članstvu EU ter o pogojih članstva EU. V zvezi s tem bi morali zagotoviti objavo sporočil Komisije o širitvi v jezikih potencialnih držav kandidatk, vključno z manjšinskimi jeziki;

7. priporoča, da se mora novi finančni instrument EU, instrument za predpristopno pomoč (IPA), uporabiti za povečanje ozaveščenosti o povezovanju EU in krepitev čezmejnega sodelovanja, krepitev zmogljivosti predstavniških združenj lokalnih in regionalnih skupnosti na Zahodnem Balkanu in njihovo vključitev v širitveni proces;

8. priporoča, da se izboljša „vertikalna“ komunikacija med vladnimi organi, pristojnimi za vključevanje v EU v posamezni državi, ter lokalnimi in regionalnimi skupnostmi ter združenji lokalnih skupnosti.

Krepitev zmogljivosti in čezmejno sodelovanje

ODBOR REGIJ

9. meni, da so podporni ukrepi, ki povezujejo ljudi na lokalni in regionalni ravni ter spodbujajo sodelovanje med EU in potencialnimi državami kandidatkami, dragoceni instrumenti kulturnega in političnega razumevanja, ki lahko presežejo dvome o sposobnosti vključevanja, ter opozarja na pomen sodelovanja v okviru partnerskih mest po zgodovinskih dogodkih v 90-ih letih;

10. poziva k več ukrepom za spodbujanje sodelovanja na regionalni in lokalni ravni med državami članicami EU in potencialnimi državami kandidatkami, ki bi dopolnili obstoječe čezmejne mehanizme in na primer spodbujali vključitev potencialnih držav kandidatk v Evropska združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS) ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ EZTS – Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje.

11. poudarja, da je za uspešno izpolnjevanje kopenhagenskih meril nujna krepitev upravnih zmogljivosti, zlasti na lokalni in regionalni ravni. Lokalne in regionalne skupnosti v potencialnih državah kandidatkah niso dovolj obveščene in na splošno še vedno nimajo zmogljivosti za črpanje finančne podpore EU. V tem smislu mora OR igrati pomembno vlogo pri spodbujanju seminarjev usposabljanja, z namenom izmenjave primerov dobre prakse in izkušenj, ki so jih pridobile regionalne in lokalne oblasti EU;

12. pozdravlja sporazum o poenostavitvi vizumskega postopka, ki ga je EU podpisala s potencialnimi državami kandidatkami, saj je pomemben korak k spodbujanju stikov med ljudmi, ne le med narodi držav Zahodnega Balkana, ampak tudi med narodi EU in potencialnimi državami kandidatkami;

13. ugotavlja, da je potrebna nadaljnja krepitev zmogljivosti lokalnih skupnosti in njihovih združenj v potencialnih državah kandidatkah, saj sedaj lokalne in regionalne skupnosti niso ustrezno vključene v proces pridruženja EU;

14. pozdravlja projekte, ki povezujejo lokalne skupnosti držav članic EU in potencialnih držav kandidatk, kot je „projekt izmenjave“ v Srbiji, v katerega je bila vključena tretjina občin, ki so bile seznanjene z evropsko prakso na področju upravljanja projektov in deležne pomoči pri vzpostavljanju stikov med EU in srbskimi lokalnimi skupnostmi;

15. spodbuja krepitev zmogljivosti osrednjih organov ter lokalnih in regionalnih skupnosti v potencialnih državah kandidatkah za usklajevanje njihove okoljske politike s priporočili EU;

16. opozarja, da je demokracija v potencialnih državah kandidatkah mlada in krhka. Za razvoj in krepitev institucij in pravil igre predstavniške demokracije so potrebna odločna in vztrajna prizadevanja. To zlasti velja za lokalno in regionalno raven glede na njen odločilni pomen za stabilno in odprto demokratično družbo in dobro upravljanje (*good governance*).

Civilna družba in javno življenje

ODBOR REGIJ

17. meni, da je civilna družba zelo pomemben element pri razvoju demokratične družbe. Dodaten razvoj in krepitev zmogljivosti tega sektorja sta potrebna za krepitev njegove pomembne vloge pri povečanju preglednosti in širjenju demokracije. Civilna družba ima lahko pomembno vlogo pri obveščanju javnosti o EU in lažjem vključevanju državljanov v procese pridruženja;

18. poziva k še večjemu izboljšanju pravic žensk, otrok in starejših. Potrebni so nadaljnji koraki za izboljšanje enakih

možnosti, zagotavljanje boljšega zaposlovanja in spodbujanje aktivnejšega vključevanja žensk v politično življenje. Treba je okrepiti zaščito žensk, otrok in starejših pred vsemi oblikami nasilja, vključno s trgovino z ljudmi;

19. spodbuja nadaljnje izboljšanje statusa invalidov. Zlasti pomemben element je izboljšanje možnosti zaposlovanja invalidov, saj je nujen korak k polnemu vključevanju v družbo;

20. spodbuja nadaljnje izboljšanje pravic manjšin in ustvarjanje pogojev za njihovo samouresničitev in razvoj na kulturnem področju. Potrebni pa so tudi odločni ukrepi za izboljšanje odnosa do etničnih skupin ter za spodbujanje strpnosti in sprave.

B. Ugotovitve za posamezne države

Albanija

ODBOR REGIJ

21. pozdravlja dosežke na področju boljše uprave, zlasti razvoj na področju izboljšanja matičnih knjig, osebnih izkaznic in uvedbe biometričnih potnih listov; upa, da bo to prispevalo k izboljšanju volilnih postopkov, saj zadnje lokalne volitve niso bile v skladu z mednarodnimi obvezami in standardi;

22. pozdravlja bolj strateški pristop vlade k boju proti korupciji, vendar ugotavlja, da je korupcija v Albaniji še vedno zelo razširjen pojav in resen problem. Poleg tega je albanski pravosodni sistem kljub nekaterim izboljšavam precej šibak, zlasti na področju neodvisnosti, preglednosti in učinkovitosti. Zato je zelo pomembno, da se načrtovana strategija za boj proti korupciji za obdobje 2007–2013 uresničuje in temeljito izvaja ter da se izvajajo ukrepi v zvezi s priporočili skupine GRECO pri Svetu Evrope;

23. ugotavlja zelo pozitivno ozračje v odnosih med verskimi skupnostmi, ki so dragocen primer za to regijo, vendar poziva k nadaljnjim izboljšavam na področju človekovih pravic in svobode izražanja;

24. poziva albanske oblasti k nadaljevanju dela na področju izboljšanja statusa manjšin v skladu z najboljšimi evropskimi praksami in Okvirno konvencijo Sveta Evrope za varstvo narodnih manjšin ter močno priporoča, da se omogoči zastopnost manjšin v albanskem parlamentu in zagotovi širitev pouka v manjšinskih jezikih, v katerega bi vključili vse pripadnike narodnih manjšin v Albaniji;

25. priznava prizadevanja Albanije pri vzdrževanju in nadaljnjem razvoju dobrih sosedskih odnosov z državami članicami in drugimi potencialnimi državami kandidatkami;

26. meni, da je potrebno nadaljnje izboljšanje upravne zmogljivosti za uspešno izvajanje sporazuma o stabilizaciji in pridruženju. Potrebna je nadaljnja krepitev zmogljivosti uprav lokalnih skupnosti in albanskega združenja občin, da bodo lahko črpali sredstva IPA.

Bosna in Hercegovina

ODBOR REGIJ

27. pozdravlja parafriranje sporazuma o stabilizaciji in pridruženju z EU in poziva oblasti Bosne in Hercegovine k sodelovanju pri izpolnjevanju obveznosti iz sporazuma;

28. pozdravlja izjavo o reformi policije v Bosni in Hercegovini in poziva vse podpisnike, naj si prizadevajo za reformo policije v skladu z načeli EU. Reforma policije je še vedno pogoj za podpis sporazuma o stabilizaciji in pridruženju;

29. pozdravlja odločenost struktur lokalnih oblasti v Bosni in Hercegovini, da sprejmejo najboljšo evropsko prakso pri izboljšanju opravljanja storitev, in pozdravlja pripravljenost združenj lokalnih skupnosti v obeh entitetah za sodelovanje pri izboljšanju kakovosti lokalnih storitev za državljane;

30. pozdravlja sedanje reforme lokalne oblasti in ugotavlja, da je zakonodaja obeh entitet na področju lokalne samouprave v skladu z Evropsko listino o lokalni samoupravi;

31. meni, da je potrebno nadaljnje izboljšanje upravnih zmogljivosti za uspešno izvajanje sporazuma o stabilizaciji in pridruženju. Potrebna je nadaljnja krepitev zmogljivosti uprav lokalnih skupnosti in združenj lokalnih skupnosti v obeh entitetah, da bodo sposobna črpati in v celoti izkoristiti sredstva IPA;

32. pozdravlja napredek pri vračanju beguncev in oseb, razseljenih znotraj države, ter spodbuja ustrezne organizacije in agencije, naj nadaljujejo z delom za izboljšanje pogojev za stalno vrnitev;

33. pozdravlja napredek pri sodelovanju z Mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo Jugoslavijo, ki je sicer na splošno zadovoljivo, toda za podpis sporazuma o stabilizaciji in pridruženju je potrebno polno sodelovanje.

Srbija

ODBOR REGIJ

34. poziva Srbijo, naj nadaljuje s približevanjem Uniji in si prizadeva za mirno sožitje s sosedomi;

35. pozdravlja parafriranje sporazuma o stabilizaciji in pridruženju z EU in poziva Srbijo k nadaljevanju prizadevanj za izpolnjevanje obveznosti do Mednarodnega kazenskega sodišča

za nekdanjo Jugoslavijo, saj so še vedno pogoj za nadaljnje vključevanje v EU;

36. priznava napredek na področju reforme javne uprave, ki je v skladu z evropskimi standardi, in poudarja dobre upravne zmogljivosti, ki jih je Srbija pokazala v okviru pogajanj o sporazumu o stabilizaciji in pridruženju;

37. pozdravlja pobudo pravosodnega ministrstva o poglobljeni analizi pravosodnega sistema, saj še ni prišlo do izvajanja pravosodnega okvira, predvidenega v novi ustavi. Potreben je dodaten napredek za zagotovitev neodvisnega, odgovornega in učinkovitega pravosodnega sistema;

38. pozdravlja nadaljnje izvajanje nacionalne strategije proti korupciji, toda ugotavlja, da je korupcija še vedno razširjena in predstavlja resen problem v Srbiji;

39. pozdravlja napredek pri spoštovanju in varstvu pravic manjšin ter spodbuja vlado, naj usmeri prizadevanja na izboljšanje pravic etničnih skupin, zlasti na področju izobraževanja, socialnega varstva, zdravstvenega varstva, stanovanj in zaposlovanja;

40. poziva srbski parlament k ratifikaciji Evropske listine o lokalni samoupravi;

41. meni, da je treba še bolj izboljšati upravne zmogljivosti za uspešno izvajanje sporazuma o stabilizaciji in pridruženju. Potrebna je nadaljnja krepitev zmogljivosti uprav lokalnih skupnosti in stalne konference srbskih mest in občin, da bodo lahko črpali in v celoti izkoristili sredstva IPA.

Kosovo (v skladu z resolucijo 1244 VS ZN)

ODBOR REGIJ

42. ugotavlja, da je deklaracija o razglasitvi neodvisnosti Kosova z dne 17. februarja postala dejstvo; pozdravlja odločitev o ustanovitvi misije EVOP za pravno državo in stabilnost, EULEX Kosovo. Ohranjanje pravne države in stabilnosti je v interesu vseh in potrebno je mirno sožitje različnih etničnih skupin;

43. pozdravlja uvedbo strategije in akcijskega načrta o reformi javne uprave 2006–2011, saj je javna uprava šibka in neučinkovita, reforme pa so še vedno v zgodnji fazi;

44. meni, da je kljub določenemu napredku na ravni lokalnih oblasti upravna zmogljivost še vedno šibka;

45. pozdravlja ustanovitev kosovske protikorupcijske agencije, a meni, da je premalo jasne politične volje za boj proti korupciji, ki je še vedno velik problem. Potrebna je nadaljnja krepitev zmogljivosti osebja agencije in nadaljnje delo pri razvoju zakonodajnega okvira in izvedbenih ukrepov;

46. obžaluje, da je bilo malo napredka na področju državljanskih in političnih pravic in svoboščin, ter poziva kosovske oblasti k nadaljnjim preiskavam o več kot 2000 pogrešanih osebah kot pomembnemu koraku k spravi;

47. pozdravlja dejstvo, da so volitve na Kosovu novembra 2007 potekale mirno; poziva kosovske in srbske oblasti k nadaljevanju prizadevanj za mirno rešitev sedanje politične situacije. Trdno je prepričan, da na Kosovu ni prostora za nasilje in da se lahko večetnično Kosovo zgradi le na podlagi sodelovanja vseh njegovih skupnosti.

Črna gora

ODBOR REGIJ

48. pozdravlja podpis sporazuma o stabilizaciji in pridruženju z EU in spodbuja črnogorsko vlado k nadaljnjemu delu v zvezi z obveznostmi iz sporazuma v smislu osnutka akcijskega načrta za izvajanje;

49. pozdravlja sprejem nove ustave;

50. pozdravlja dosežke Črne gore po osamosvojitvi pri vzpostavljanju dobrih dvostranskih odnosov s potencialnimi državami kandidatkami in sosednjimi državami članicami ter dober napredek pri pridruženju regionalnim pobudam in Svetu Evrope;

51. pozdravlja ukrepe, ki jih je sprejela vlada za boj proti organiziranemu kriminalu in korupciji, toda ugotavlja, da ta vprašanja še vedno povzročajo veliko zaskrbljenost, ter poziva vlado, naj nadaljuje z izboljšanjem protikorupcijskih ukrepov in poveča prizadevanja za boj proti pranju denarja. Poudarek bi moral biti zlasti na nadaljnjih reformah pravosodnega sistema;

52. ugotavlja, da se nadaljuje reforma javne uprave, in priporoča dodatno krepitev zmogljivosti, zlasti na področju preglednosti, odgovornosti, javnih naročil in upravljanju javnih sredstev in postopkih za izdajo dovoljenj;

53. meni, da je potrebno nadaljnje izboljšanje upravne zmogljivosti za uspešno izvajanje sporazuma o stabilizaciji in pridruženju. Potrebna je nadaljnja krepitev zmogljivosti uprav lokalnih skupnosti in črnogorskega združenja lokalnih skupnosti, da bodo lahko črpali in v celoti izkoristili sredstva IPA.

V Bruslju, 10. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

Mnenje Odbora regij – Polna udeležba mladih v družbi

(2008/C 172/13)

ODBOR REGIJ

- obžaluje, da Komisija v sporočilu ne opisuje podrobneje vloge, ki jo imata lokalna in regionalna raven v mladinski politiki, čeprav pojasnjuje potrebo po sodelovanju med oblikovalci politike in interesnimi skupinami na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni v okviru priprave strategije za mlade;
- poudarja, da se mladinska politika v veliki meri izvaja tudi na regionalni in lokalni ravni. Lokalne in regionalne strategije bistveno prispevajo k sprejemanju visokokakovostnih ukrepov za boljše izobraževanje in usposabljanje, boljše socialno in poklicno vključevanje in aktivno državljanstvo mladih;
- se strinja s Komisijo, da je naloga nacionalnih oziroma regionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja posredovati osnovne sposobnosti, ki so pomembne za trg dela. Vendar pa ne smemo pozabiti, da je dobra osnovna izobrazba, ki vključuje splošno izobrazbo in osebnostni razvoj, odločilnega pomena, zlasti tudi za udeležbo posameznika v družbenem življenju;
- v nasprotju s Komisijo meni, da bi morali pri predšolskih otrocih prednost nameniti celotnemu razvoju osebnosti, ne pa toliko razvoju ključnih sposobnosti;
- meni, da je dualni sistem izobraževanja, ki ga izvaja več držav, torej kombinirano izobraževanje na delu in v šoli, zgledna oblika izobraževanja, ki je usmerjeno v poklicno vključevanje čim večjega števila mladih, ter obžaluje, da je poklicno usposabljanje v številnih državah članicah neprivlačno in nespregeto.

Poročevalec: G. HALDER, predsednik deželnega zbora Vorarlberga (AT/EPP)

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Spodbujanje polne udeležbe mladih v izobraževanju, zaposlovanju in družbi

COM(2007) 498 konč.

Politična priporočila

Splošne ugotovitve o sporočilu Komisije

ODBOR REGIJ

1. meni, da so mladi potencial za razvoj družbe. Prihodnost Evropske unije, njenih držav članic ter regionalnih in lokalnih oblasti je vedno bolj odvisna od uspešnosti oblikovanja družbe, prijazne otrokom in mladim;

2. poudarja, da so mladi odločilni dejavnik za gospodarsko uspešnost evropskih regij in občin ter njihovo sposobnost, da preživijo v svetovni konkurenci. Poleg tega je vključenost državljanov EU pomemben temelj za socialno kohezijo ter miren in demokratičen nadaljnji razvoj Evrope, ki ga je treba postaviti že v mladosti;

3. opozarja na mnenje Odbora regij o demografski prihodnosti Evrope ⁽¹⁾. Iz tega mnenja izhaja, da se rodi manj otrok, kot je potrebno za ohranjanje števila prebivalstva. To povzroča daljnosežne spremembe v številu in starostni strukturi evropskega prebivalstva ter kaže potrebo po trajnostni politiki, prilagojeni različnim generacijam;

4. zato priznava, da Evropski pakt za mlade ⁽²⁾, ki ga je Evropski svet sklenil spomladi 2005, sporočilo Komisije o evropskih politikah, ki zadevajo mlade ⁽³⁾, in predloženo sporočilo Komisije obravnavajo tematiko, ki je izredno pomembna;

5. podpira horizontalni pristop, ki ga predlaga Komisija. Pomembno je, da se na vseh političnih področjih dosledno upoštevajo interesi mladih, da bi dosegli močnejše osredotočenje na posebne potrebe mladih;

6. poudarja, da so za uvedbo ustreznih ukrepov na področjih izobraževanja in usposabljanja, mladih ter zaposlovanja, navedenih v sporočilu, odgovorne države članice oziroma regionalne in lokalne oblasti. Evropska raven ima pri tem usklajevalno, podporno in dopolnilno vlogo;

⁽¹⁾ Mnenje Odbora regij o demografski prihodnosti Evrope, CdR 341/2006 rev. 3.

⁽²⁾ Priloga 1 k sklepom predsedstva Evropskega sveta, Bruselj, 22. in 23. marec 2005 (7619/05).

⁽³⁾ Sporočilo Komisije Svetu o evropskih politikah, ki zadevajo mlade, o obravnavi skrbi mladih v Evropi – izvajanje Evropskega pakta za mlade in spodbujanje dejavnega državljanstva, COM(2005) 206 konč.

7. zato poziva Komisijo, da preveri, če so načrtovani ukrepi v skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti, ki sta bila okrepljena s Pogodbo o reformi EU;

8. ugotavlja, da Komisija v povezavi s sporočilom ni predložila nobene ocene učinkov, in obžaluje, da ni dodatno proučila upravnih in finančnih bremen, ki jih regionalni in lokalni ravni povzročata njegovo izvajanje.

Pomen za regionalno in lokalno raven

ODBOR REGIJ

9. obžaluje, da Komisija v sporočilu ne opisuje podrobneje vloge, ki jo imata lokalna in regionalna raven v mladinski politiki, čeprav pojasnjuje potrebo po sodelovanju med oblikovalci politike in interesnimi skupinami na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni v okviru priprave strategije za mlade;

10. poudarja, da se mladinska politika v veliki meri izvaja tudi na regionalni in lokalni ravni. Lokalne in regionalne strategije bistveno prispevajo k sprejemanju visokokakovostnih ukrepov za boljše izobraževanje in usposabljanje, boljše socialno in poklicno vključevanje in aktivno državljanstvo mladih. Prav na regionalni in lokalni ravni se je mogoče bolj osredotočiti na posebne potrebe mladih in na ta način delovati bolj ciljno usmerjeno;

11. poziva Komisijo k spoštovanju nacionalne, regionalne in lokalne raznolikosti na področju usposabljanja, mladine in zaposlovanja. Pri oblikovanju in izvajanju usklajevalnih, podpornih in dopolnilnih ukrepov morata biti poleg nacionalne ravni vključeni tudi regionalna in lokalna raven.

Boljše in obsežnejše izobraževanje za vse mlade

ODBOR REGIJ

12. poudarja, da so Evropski sistemi izobraževanja in usposabljanja ključni dejavniki za razvoj dolgoročnega konkurenčnega potenciala EU, zato pozdravlja vsebino delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010 ⁽⁴⁾; hkrati opozarja na to, da je treba spoštovati odgovornost držav članic oziroma regionalne in lokalne ravni za oblikovanje učnih vsebin in sistemov izobraževanja ter raznolikost njihovih kultur in jezikov;

⁽⁴⁾ Podrobni delovni program o nadaljnjih ukrepih v zvezi s cilji sistemov izobraževanja in usposabljanja v Evropi, UL C 142/1, 14.6.2002.

13. se strinja s Komisijo, da je naloga nacionalnih oziroma regionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja posredovati osnovne sposobnosti, ki so pomembne za trg dela. Vendar pa ne smemo pozabiti, da je dobra osnovna izobrazba, ki vključuje splošno izobrazbo in osebnostni razvoj, odločilnega pomena, zlasti tudi za udeležbo posameznika v družbenem življenju;

14. v nasprotju s Komisijo meni, da bi morali pri predšolskih otrocih prednost nameniti celotnemu razvoju osebnosti, ne pa toliko razvoju ključnih sposobnosti. Skozi igro pa se lahko že pri zelo majhnih otrocih med drugim s tehničnimi ali naravoslovnimi možnostmi za igro spodbujajo potenciali in vzbujajo zanimanja, ki so lahko zelo pomembni za poznejšo poklicno usmeritev;

15. poudarja pomen spodbujanja učenja jezikov v okviru vzgoje v zelo zgodnjem otroštvu. To je še posebej pomembno pri otrocih migrantov. Na ta način se postavijo tudi temelji za poznejše pridobivanje jezikovnih znanj;

16. meni, da je dualni sistem izobraževanja, ki ga izvaja več držav, torej kombinirano izobraževanje na delu in v šoli, zgledna oblika izobraževanja, ki je usmerjeno v poklicno vključevanje čim večjega števila mladih, ter obžaluje, da je poklicno usposabljanje v številnih državah članicah neprivlačno in nesprejeto. Vendar se ta sistem izobraževanja in tudi vse druge post-sekundarne ali univerzitetne oblike izobraževanja soočajo s tem, da zahteve glede kvalifikacij, ki so danes potrebne za številna delovna mesta, postajajo vedno višje. Privlačnost tega sistema izobraževanja je treba povečati, zlasti z izboljšanjem možnosti za prehajanje iz dualnega izobraževanja na univerze;

17. zato meni, da je stopnjo izobraženosti na splošno treba zvišati. Temeljni pogoj za to so visokokvalificirani in motivirani učitelji ter trenerji, ki morajo poleg strokovno-didaktičnih spretnosti imeti tudi socialno-integrativne (?). Poleg tega se morajo v učnih načrtih odražati zahteve trga dela;

18. pozdravlja, da Komisija države članice prosi za podporo pri izvajanju evropskega ogrodja kvalifikacij, in poziva, da je na tem področju treba upoštevati nacionalno in regionalno raznolikost v izobraževanju. Tako je na primer treba najti rešitve za vključitev poklicno usmerjenih izobraževalnih modulov;

19. poudarja pomen programa EU za vseživljenjsko učenje in programa Mladi v akciji. Ta dva programa, ki sta osredotočena na čezmejno mobilnost in s tem povezano formalno in priložnostno učenje, sta dragocena dopolnitev nacionalne in regionalne oziroma lokalne politike izobraževanja;

20. poziva Komisijo, da se v sporočilu oziroma v ukrepih, navedenih v njem (npr. v programih EU), bolj poglobi v položaj prikrajšanih mladih. Da bi slednjim dali priložnost za razvoj njihovega osebnega potenciala in vključitev na trg dela, so lahko

koristni modeli, na primer model integrativnega poklicnega usposabljanja. Prikrajšanim mladim odpirajo možnost, da zaključijo šolanje v podaljšanem časovnem obdobju ali z delno kvalifikacijo. Pri tem je pomembno tudi intenzivno socialno spremljanje in vodenje mladih, kar pa je dejavnost, ki se lahko opravlja le na regionalni in lokalni ravni. Ti modeli lahko pomagajo tudi pri zmanjšanju vedno večjega števila oseb, ki predčasno zapustijo šolanje.

Mladi in zaposlitev: izziv za Evropo

ODBOR REGIJ

21. ugotavlja, da prehod iz šole na delovno mesto postaja za mlade vedno težji;

22. v mnogih evropskih regijah je stanje že sedaj protislovno, saj v nekaterih primerih poleg velike brezposelnosti mladih (⁶) še vedno zelo primanjkuje visokokvalificirane delovne sile, kar pa se bo v prihodnosti še bolj zaostriilo;

23. poudarja, da je poklicno in socialno vključevanje mladih na revnejših mestnih in podeželskih območjih še posebej težavno, in zato opozarja na pomen, ki ga imajo evropske, nacionalne ter regionalne in lokalne politike za zmanjševanje razlik in izboljšanje regionalne konkurenčnosti, ki so nenazadnje namenjene tudi oblikovanju pogojev za to, da bi usposobljeni mladi ostali v teh regijah;

24. se strinja s Komisijo, da je treba v nacionalnih reformnih programih za rast in zaposlovanje posebno pozornost nameniti zaposlovanju mladih, in poziva, da se ti reformni programi čim bolj uskladijo z ukrepi, določenimi v okviru delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010;

25. poziva k razširitvi procesa strokovnega ocenjevanja v okviru lizbonske strategije, ki ga izvajajo vlade držav članic EU, tako da bi izmenjava strokovnih ocen iz vse EU koristila lokalnim in regionalnim oblastem ter drugim zainteresiranim stranem pri proučevanju lokalnih in regionalnih ukrepov za reševanje problema mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo in usposabljujejo;

26. opaža, da je nenehno naraščanje števila negotovih zaposlitev z nizko varnostjo delovnih mest temeljni problem, zlasti za mlade delavce, ki pogosto dolga leta nimajo stabilne zaposlitve in primerne dohodka ter zato nimajo pogojev za samostojno življenje;

27. zato poziva institucije EU, države članice oziroma regionalno in lokalno raven, da poskrbijo za stabilno ravnotežje med interesi delodajalcev in delavcev oziroma med prožnostjo in varnostjo, če izvajajo pristop prožne varnosti. Zagotoviti pa je treba tudi, da ne bi oteževali socialnega vključevanja mladih;

(⁶) Glej tudi sporočilo Komisije Izboljšanje kakovosti izobraževanja učiteljev, COM(2007) 392 konč. ter sklepe Sveta in predstavnikov vlad držav članic o izboljšanju kakovosti izobraževanja učiteljev, UL C 300/6, 12.12.2007.

(⁶) Sporočilo navaja, da je povprečna stopnja brezposelnosti mladih 17,4 %.

28. meni, da Komisija ne obravnava dovolj zaposlovanja prikrajšane mladine. Poleg preventivnih ukrepov, ki se nanašajo zlasti na izobraževanje mladih, usmerjeno na trg dela, so za vključevanje mladih, predvsem prikrajšane mladine, na trg dela potrebni intenzivni, posebej prilagojeni podporni ukrepi, tudi socialni. Kot navaja tudi evropska strategija zaposlovanja je pri tem pomembno zajeti vse mlade brez izjeme in jih v čim krajšem možnem času vključiti v proces zaposlovanja. Za to so morda potrebne tudi podpirne mreže za mlade iskalce zaposlitve in izvajanje javno financiranih programov usposabljanja in zaposlovanja za mlade ⁽⁷⁾;

29. poudarja, da Strukturni skladi EU, zlasti Evropski socialni sklad, omogočajo podporo takšnih projektov, in podpira večjo prilagoditev Evropskega socialnega sklada zaposlovanju mladim, ki jo Komisija predlaga v sporočilu, če je to potrebno glede na regionalne okoliščine – visoka brezposelnost mladih;

30. meni, da je bistvena naloga nacionalne in regionalne oziroma lokalne ravni izboljšanje zaposljivosti mladih in njihove pripravljenosti, da se zaposlijo. Med drugim je treba spodbujati tudi osebno poklicno in izobraževalno svetovanje in informiranje ter s tem povezano ozaveščanje o poklicnih poteh, usmerjenih v prihodnost. V nekaterih poklicnih skupinah lahko to prispeva tudi k uravnoteženemu razmerju med spoloma;

31. podpira listino kakovosti za pripravništva, ki jo predlaga Komisija in naj bi vsebovala priporočila, saj pripravnike, ki se čedalje pogosteje zaposlujejo čezmejno, v nekaterih primerih izkoriščajo kot „poceni delovno silo“. Kakovostno pripravništvo pa je lahko dragocena priložnost za mlade, da dobijo prve poklicne izkušnje, ki se pri nadaljnji izbiri poklica ali pri nadaljnjem izobraževanju pogosto lahko izkažejo kot bistveni in odločilni dejavnik. Poleg tega je treba spodbujati mlade, ki se izobražujejo, da opravijo pripravništvo, in v ta namen čim bolj povečati ponudbe, ki so na voljo;

32. poudarja, da poleg začetnega izobraževanja postaja vedno bolj pomembno poklicno usposabljanje. Tehnično znanje in spretnosti, ki so potrebne v delovnem procesu, se hitro spreminjajo. Zato je izziv izboljšati privlačnost in odprtost za nadaljnje izobraževanje in ustvariti ponudbo instrumentov za nadaljnje izobraževanje. Za mlade, ki nimajo zadostne osnovne izobrazbe, je pomembno, da lahko pozneje nadoknadijo manjkajoča znanja in spretnosti (druga priložnost) ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Včasih je za mlade, ki se oddaljijo od javnih ustanov in izobraževanja, treba ustvariti manj zahtevne možnosti, da bi jim omogočili „delovne izkušnje“. Tudi (delni in) začasni prevzem stroškov delovne sile lahko podjetja spodbudi k zaposlovanju tistih, ki prvič vstopijo na trg dela. Raziskave kažejo, da je makroekonomski učinek lahko precej pozitiven, če upoštevamo družbeno-politične učinke velikega števila dolgotrajno brezposelnih mladih.

⁽⁸⁾ Ti izobraževalni ukrepi, ki jih podpira tudi Evropski socialni sklad, so temeljni predpogoj za vključitev na trg dela. Pri tem je treba omeniti na primer „tečajje opismenjevanja“ in „naknadni zaključek obveznega šolanja“.

Uporaba polnega potenciala vseh

ODBOR REGIJ

33. ugotavlja, da so ravno otroci in mladi iz revnih družin na različne načine zapostavljeni in deloma izključeni. To se nanaša na njihove možnosti izobraževanja in zaposlovanja ter tudi na njihov zdravstveni položaj. Poleg tega se revščina pogosto „podeduje“: revščina in socialna izključenost v odrasli dobi sta pogosto posledica zapostavljenosti v otroštvu in mladosti;

34. zato poudarja, da mora biti boj proti revščini in socialni izključenosti prednostna naloga. To je predvsem naloga nacionalne oz. regionalne in lokalne ravni in zato je potrebno prilagojeno vzajemno delovanje gospodarske, zaposlovalne, izobraževalne in socialne politike ter horizontalni pristop k vprašanju mladinske politike;

35. meni, da mora biti izhodišče zmanjšanje tveganja, da bi družine z otroci ogrožala revščina. Posebno pozornost je treba nameniti socio-ekonomskim dejavnikom, kot so segregacija, dolgotrajna brezposelnost in nizka stopnja izobrazbe staršev, da bi preprečili trajno ujetost v revščini;

36. opozarja, da so pogosto lokalne in regionalne oblasti odgovorne za preživljanje in šolanje sirot in otrok iz problematičnih družin ter da te oblasti ustvarjajo predpogoje za to, da bi tem otrokom omogočili samostojno življenje;

37. poudarja, da je popolno jezikovno znanje države bivanja predpogoj za hitro vključitev, boljše uspehe v šoli in večje možnosti na trgu dela ter zato tudi bistveni dejavnik pri boju proti revščini.

Dejavni mladi državljani

ODBOR REGIJ

38. poudarja, da udeležba mladih – sooblikovanje skupnega družbenega življenja in sodelovanje v njem – krepi otroke in mlade, ustvarja samozavest in spodbuja demokracijo ter aktiven odnos;

39. opozarja na poseben pomen procesov udeležbe na lokalni in regionalni ravni. Udeležba je za mlade najbolj nazorna in trajnostna tam, kjer mladi sooblikujejo svoj življenjski prostor in neposredno občutijo učinke procesa udeležbe;

40. opaža, da je zelo pomembno otrokom in mladim približati mehanizme lokalne in regionalne samouprave, tako da se seznanijo z uradi, funkcijami in odgovornostjo izvoljenih lokalnih predstavnikov ter njihovimi možnostmi, da ljudem na lokalni ravni pomagajo pri izboljšanju njihovih delovnih in življenjskih pogojev;

41. pozdravlja izmenjavo izkušenj na evropski ravni za krepitev lokalnih in regionalnih pobud za udeležbo, ter poziva nacionalno raven, raven EU ter regionalne in lokalne oblasti, da mladinsko politiko oblikujejo medsektorsko in v tesnem sodelovanju z mladimi;

42. pozitivno ocenjuje redno pripravo poročila EU o mladini, ki ga predlaga Evropska komisija. Poročilo lahko prispeva k analizi življenjskih pogojev mladih in predstavitvi njihovih potreb ter služi kot podlaga za medsektorske mladinske politike na nacionalni, regionalni, lokalni in EU ravni. Pri tem je treba zagotoviti, da države članice, regije oziroma občine ne dobijo novih obveznosti za pripravo poročil. Poročila, ki so bila že večkrat predložena in opisujejo življenjski položaj mladih, vsebujejo številne nujne informacije;

43. poudarja, da so prostovoljne dejavnosti mladih pomembna priložnost, da se mladi aktivno vključijo v družbo ter da pridobijo prve delovne izkušnje za boljšo poklicno usmeritev;

44. poudarja, da se s prostovoljnimi dejavnostmi pridobivajo tudi znanja in spretnosti, ki so lahko pomembni za poznejše

poklicno življenje. Predpogoj za povečanje privlačnosti teh dejavnosti za mlade je priznavanje kvalifikacij, pridobljenih v okviru neformalnega učenja;

45. zato pozdravlja uvedbo certifikata „Youthpass“, ki ga je Komisija pripravila v okviru programa EU Mladi v akciji in je individualni certifikat o kakovosti dela, ki ga opravijo mladi v programu, ter podpira dopolnitev evropskega okvirnega koncepta, ki ga načrtuje Komisija, za spodbujanje preglednosti kvalifikacij in usposobljenosti (Europass) ⁽⁹⁾ za ponazoritev neformalno pridobljenih kvalifikacij;

46. poziva, da je treba na vseh ravneh nameniti več pozornosti zapostavljenim mladim in jim zagotoviti večje možnosti za vključitev v participativne in prostovoljne dejavnosti.

V Bruslju, 10. aprila 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE

⁽⁹⁾ Glej Odločbo št. 2241/2004/ES.